

Vlaams
Parlement

vergadering **C129**
zittingsjaar 2017-2018

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

van 6 februari 2018

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Ortwin Depoortere aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de controle van de dagprijs in woonzorgcentra – 1018 (2017-2018)	
VRAAG OM UITLEG van Lies Jans aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het dagprijzenbeleid in de woonzorgcentra – 1032 (2017-2018)	
INTERPELLATIE van Jan Bertels aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de nood aan een sluitende controle op de dagprijzen van rusthuizen – 13 (2017-2018)	4
VRAAG OM UITLEG van Elke Van den Brandt aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de onderhandelingen rond het Vlaams Intersectoraal Akkoord (VIA) – 892 (2017-2018)	
VRAAG OM UITLEG van Bart Van Malderen aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de stand van zaken van de onderhandelingen met betrekking tot het Vlaams Intersectoraal Akkoord (VIA) – 962 (2017-2018)	25
VRAAG OM UITLEG van Lorin Parys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over pleeggrootouders – 900 (2017-2018)	
VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over grootouders die optreden als pleegouders – 929 (2017-2018)	29
VRAAG OM UITLEG van Peter Persyn aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de werking van de Vlaamse sociale bescherming in Brussel – 946 (2017-2018)	
VRAAG OM UITLEG van Elke Van den Brandt aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de zorgverzekering in Brussel – 954 (2017-2018)	35
VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de oproep van experts tot de oprichting van een kenniscentrum (cyber)pesten – 966 (2017-2018)	40
VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de website slachtofferzorg.be – 979 (2017-2018)	46

VRAAG OM UITLEG van Freya Van den Bossche aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de problemen in de gemeenschapsinstelling De Kempen in Mol – 991 (2017-2018)	
VRAAG OM UITLEG van Lorin Parys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de problemen in de gemeenschapsinstelling De Kempen – 1005 (2017-2018)	
VRAAG OM UITLEG van Elke Van den Brandt aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de opvolging van de acties van opvoeders in de gemeenschapsinstelling van Mol – 1028 (2017-2018)	49
VRAAG OM UITLEG van Peter Persyn aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het Vlaamse plafond in het kader van de financiering van de loonharmonisering in de tegemoetkoming derde luik – 1009 (2017-2018)	63
VRAAG OM UITLEG van Stefaan Sintobin aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de mogelijke betrokkenheid van het CAW Noord-West-Vlaanderen bij een nieuwe humanitaire hub (zorg- en infopunt) aan de Vlaamse kust – 1031 (2017-2018)	67
VRAAG OM UITLEG van Elke Van den Brandt aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over wijkgezondheidscentra als actor in de eerstelijnszorg na de opheffing van het moratorium – 953 (2017-2018)	71

VRAAG OM UITLEG van Ortwin Depoortere aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de controle van de dagprijs in woonzorgcentra
– 1018 (2017-2018)

VRAAG OM UITLEG van Lies Jans aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het dagprijzenbeleid in de woonzorgcentra
– 1032 (2017-2018)

INTERPELLATIE van Jan Bertels aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de nood aan een sluitende controle op de dagprijzen van rusthuizen
– 13 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Bart Van Malderen

De voorzitter: De heer Depoortere heeft het woord.

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Minister, vorige week woensdag verscheen op de website van het agentschap Zorg en Gezondheid de studie van het Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving (HIVA) over de gemiddelde dagprijs in de woonzorgcentra, en dit zowel over de evolutie van de prijzen als over de prijscontrole en een aantal aanbevelingen.

Ten eerste, over de evolutie van die dagprijzen staat te lezen dat in vergelijking met 2016 de dagprijzen in 2017 met 3,11 procent gestegen zijn. Akkoord, een deel van die stijging komt voort uit de inflatie, maar daarnaast is er ook wel een reële stijging van de dagprijs die gelijkstaat aan 1,25 procent.

Die stijging valt volgens de onderzoekers deels te verklaren door een hogere dagprijs bij nieuwe voorzieningen. Op 1 mei 2016 waren er 794 woonzorgcentra, op 1 mei 2017 waren het er 803. Een nieuw woonzorgcentrum mag zijn dagprijs immers vrij bepalen. En ook de vervangingsnieuwbouw en de capaciteitsuitbreidingen in bestaande woonzorgcentra leiden tot die prijsstijgingen.

Minister, het komt er eigenlijk op neer dat de rusthuisfactuur gemiddeld 1690 euro per maand bedraagt, terwijl een doorsneepensioen om en bij de 1200 euro per maand bedraagt. Als u het mij vraagt, zitten we daar dus met een menselijk en financieel probleem.

Minister, het is een verdienste dat u deze studie hebt besteld, want het is de eerste maal dat een betrouwbare inschatting kan worden gemaakt van de werkelijke evolutie van de dagprijzen in de woonzorgcentra. Een nulmeting in 2016 en een tweede meting in 2017 stelt de onderzoekers in staat om inderdaad een aantal conclusies te trekken.

Ten tweede, de prijsverhogingen komen er inderdaad niet zomaar. Ik had het er daarnet al over. Het is het systeem zelf dat het mogelijk maakt dat de gemiddelde prijsverhogingen vandaag te zien zijn. Er is een prijsverhoging naar aanleiding van een infrastructuurinvestering. Daarbij wordt de prijsverhoging voor bestaande inwoners gefaseerd ingevoerd. Voor nieuwe bewoners mag de prijs onbeperkt stijgen. En wanneer een nieuwe woonzorgvoorziening een nieuw product of nieuwe dienst aanbiedt, dan mag die zelfs volledig zelfstandig bepalen hoeveel de prijs daarvan bedraagt. Ik hoef u uiteraard niet uit te leggen dat dit gevolgen heeft voor de gemiddelde dagprijs van de rusthuizen in Vlaanderen.

Een tekortkoming die doorheen het onderzoek aan het licht is gekomen, is het ontbreken van informatie over de grootte van de kamer. De onderzoekers stellen

dat dit zowel voor de woonkwaliteit van de voorziening alsook voor de dagprijs eigenlijk een beslissende factor is.

Ten slotte stellen de onderzoekers dat er wel sprake kan zijn van een goede marktwerking, maar dat er dan wel moet voldaan zijn aan een vrije prijsvorming, zodat er goede garanties komen. In de gezondheidszorg wordt doorgaans echter niet aan deze voorwaarden voldaan. Vaak is er een noodzaak tot overheids-interventie. De redenen daarvoor zijn zowel economisch als ethisch.

Minister, u hebt via de pers een aantal reacties gegeven. U hebt een aantal zaken opgesomd, zoals een hervorming van de Vlaamse infrastructuursubsidie en dat u de concurrentie wél zou laten meespelen, omdat u hoopt dat de prijzen daardoor stabiel en transparanter zouden blijven. U hebt verwezen naar de zorg-verzekering en naar de tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden. U hebt ten slotte ook verwezen naar een persoonsvolgende financiering die wordt ingebed in de Vlaamse sociale bescherming.

Minister, ik kan er uiteraard niets op tegen hebben dat u al die maatregelen ter verdediging op u neemt. Maar dit zijn allemaal maatregelen waarvan het effect nog moet worden gezien op middellange en lange termijn. Eigenlijk is er geen enkele korte maatregel die onmiddellijk ingang kan vinden, een maatregel die rekening houdt met de verschillende aanbevelingen van de studie en die deze aanbevelingen zou kunnen omzetten in de praktijk.

Minister, kunt u, naast de opsomming die u reeds hebt gegeven in de pers, heel concreet de aanbevelingen op korte termijn, met onmiddellijke ingang, die in de studie staan, opvolgen?

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Lies Jans (N-VA): Minister, we hebben allemaal lang uitgekeken naar de studie van Pacolet. Een tijdje geleden hebben we in de plenaire vergadering de discussie gevoerd over de prijsgarantie. Toen heb ik ook gezegd: 'Het is belangrijk dat we die studie van Pacolet kennen vooraleer we concrete uitspreken doen.'

Voor ons was het heel belangrijk dat we een correct zicht kregen op de prijsevolutie van de laatste jaren. Dat is namelijk essentieel om bijvoorbeeld te weten of een prijscontrolesysteem nuttig, noodzakelijk en/of efficiënt kan zijn in het hele financieringssysteem van de woonzorgcentra.

Volgens mij is een prijscontrolesysteem alleen maar zinvol als het bijdraagt tot een evenwichtig financieel model voor de woonzorgcentra. Zo'n evenwichtig financieel model moeten we niet enkel interpreteren in termen van rendabiliteit. Het gaat ook over voldoende beschikbaarheid, een kwaliteitsvol aanbod, de betaalbaarheid van de zorg van de patiënt én een duurzame betaalbaarheid voor de overheid. Al deze elementen zijn zeer belangrijk. Het is een evenwichts-oefening waarvan de financiering van de zorgzwaarte ook een zeer belangrijk onderdeel is. Voor ons is het evident dat de zorgzwaarte, ook in de toekomst, beter wordt gefinancierd. Maar dat hebt u ook al meermaals gezegd, minister.

De integratie van de financiering van de woonzorgcentra in de Vlaamse sociale bescherming geeft Vlaanderen een uitgelezen kans om echt een persoonsvolgend financieringsmodel in te voeren. De plaats van de dagprijs en van de prijscontrole in het nieuwe financieringsmodel is natuurlijk zeer belangrijk.

We hebben nu de studie, en ik moet eerlijk zeggen dat ik ze nog niet volledig ten gronde heb doorgrond, want ze telt bijna 200 bladzijden, met heel wat tabellen en cijfers. De grote lijnen hebben we er echter wel uitgehaald. Het is alvast duidelijk dat we sinds de nulmeting van 2016 inderdaad een stijging van de prijs

met 1,3 procent boven de inflatie vaststellen. Ook in het verleden was er steeds een reële stijging van de dagprijs bovenop de inflatie – sinds 1991, zo blijkt uit de studie van Pacolet – hoewel die cijfers moeilijker te vinden en te vergelijken zijn. De afgelopen jaren was de stijging echter groter. Collega Depoortere haalde het al aan: in de studie zijn er elementen ter verklaring voor die prijsstijging opgenomen. De dagprijzen in de openbare en sommige social-profit woonzorgcentra zijn meer marktconform geworden, omdat er gerenoveerd werd en er nieuwe voorzieningen kwamen. Interessant vind ik ook het verschil in cijfers naargelang van het type voorziening. De prijsverhogingen bij OCMW's, bij vzw's en bij de commerciële woonzorgcentra werden in beeld gebracht en dan blijkt duidelijk dat er in alle sectoren een aanzienlijke prijsstijging is geweest. Bij de OCMW's was die stijging groter dan bij de vzw's en bij commerciële centra nog groter. Dat zijn belangrijke elementen in de evaluatie.

Aanvullend hebben we ook kunnen vaststellen dat er aan benchmarking is gedaan met de ons omringende landen en met de andere deelstaten. De eigen bijdrage in Vlaanderen blijkt hoger te liggen dan in de andere landen. Voor mij was dat systeem niet heel duidelijk, en daarom zeg ik ook dat ik het nog niet volledig heb kunnen doorgronden. Het bijdragemodel verschilt natuurlijk ook van land tot land. Kunnen we dan onmiddellijk concluderen dat de eigen bijdrage in Vlaanderen hoger ligt dan in andere landen? Dat was voor mij niet voldoende duidelijk.

Op basis van al deze elementen, heb ik volgende vragen voor u, minister.

De algemene, evidente vraag is natuurlijk welke conclusies u uit deze studie trekt. Welke stappen zult u zetten en verandert deze studie uw visie op de veranderagenda die u tot nog toe hebt uitgestippeld?

Hoe concipieert u, in het licht van deze studie, de eigen bijdrage van de zorgbehoevende persoon? Welke componenten horen deel uit te maken van de eigen bijdrage en welke niet?

Belangrijk ook voor de dagprijs en de prijsstijgingen is de invloed van de inpassing van de infrastructuurforfaits. Het systeem is nieuw sinds vorig jaar. Wordt het geëvalueerd en zo ja, wanneer en door wie? Bent u er voorstander van om het VIPA-infrastructuurforfait van 5 euro per dag per bewoonde woongelegenheid te behouden? Hoe rijmt deze instellingsfinanciering – want dat is het toch – met het principe van de persoonsvolgende financiering die in de verdere uitbouw van de Vlaamse sociale bescherming is ingeschreven?

Wat is uw visie op een verdere prijscontrole? Is ze wenselijk? Is het belangrijk een onderscheid te blijven maken tussen aanwezige en nieuwe bewoners?

Zal het Agentschap Zorg en Gezondheid na de nulmeting van 2016 en de meting van vorig jaar, deze metingen jaarlijks blijven uitvoeren en publiek maken? Welke verbeterpunten zijn er gepland voor het eenduidig verzamelen van beleidsrelevante gegevens? Uit de studie van Pacolet blijkt toch dat bijsturingen in de metingen eventueel mogelijk zijn.

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp.a): Minister, het belang van de studie kunnen we niet onderschatten. Het is een belangrijke studie, met de nulmeting zoals aangehaald, en daarom heeft ze voor mij ook een zeer grote politieke relevantie voor én de kwaliteit én de betaalbaarheid van onze woonzorgcentra, onze rusthuizen, en voor de noodzaak van een prijscontrole.

Op 31 januari verscheen op de website van het Agentschap Zorg en Gezondheid de HIVA-studie over – ik citeer, want elk woord van de titel heeft zijn betekenis –

'Noodzaak en modaliteiten van een duurzaam systeem van prijscontrole voor de residentiële ouderenvoorzieningen in Vlaanderen'. Deze studie werd gepubliceerd samen met de dagprijzen die uit de meting van 2016 en 2017 naar voren zijn gekomen. Dat alles werd overgenomen in berichten op verschillende websites en in kranten. De teneur was vooral dat de dagprijzen in de woonzorgcentra sneller zijn gestegen dan de index en dat vooral de afgelopen jaren, sinds 2014, de kloof tussen index en dagprijzen groter is geworden.

De studie die werd uitgevoerd onder leiding van professor Pacolet, roept op tot voldoende – versta: meer – publieke financiering om de rusthuisfactuur betaalbaar te houden.

Ik richt me op de onderzoeksvraag met betrekking tot de prijscontrole en of die in de residentiële ouderenzorg nodig of wenselijk is, een vraag die na een analyse van de voor- en tegenargumenten positief beantwoord wordt – versta dus dat prijscontrole nodig is.

Vervolgens wordt er gekeken hoe Vlaanderen, bevoegd sinds 1 juli 2014, die bevoegdheid van prijscontrole uitoefent en hoe de dagprijzen in de woon- en zorgcentra evolueren. Dan is er de vaststelling dat de kostprijs van een kamer niet in de eerste plaats correlatie vertoont met de grootte van de voorziening, het aantal zwaar zorgbehoevendenden of het percentage bovennormpersoneel. Factoren die wel een grote impact zouden hebben, zijn de ligging, de grootte van de kamer – het aantal vierkante meter dus – en de eigendomsvorm.

De studie concludeert anderzijds ook dat de Vlaamse rusthuizen in regel duurder zijn dan rusthuizen in de andere gewesten, alsook dat zij qua zorgzwaarte veel hoger scoren dan rusthuizen in die andere gewesten. Dat zou kunnen betekenen dat de gestegen zorgzwaarte de laatste jaren wel een factor is die de dagprijzen de hoogte induwt. Ik verwijs daarbij naar de hoorzitting met betrekking tot de discussie over de zorgzwaartefinanciering. Alle actoren uit de sector vragen dat er meer financiering komt, want meer zorg vraagt meer financiering.

De onderzoekers stellen ook vast dat het regelgevend kader waarbinnen een verhoging van de dagprijs mag worden aangevraagd in Vlaanderen, soepeler of minder streng is dan in de andere gewesten. De onderzoekers benoemen dit als 'zachte regulering'. Hierdoor zijn er, in tegenstelling tot de andere gewesten, eensklapse verhogingen van de dagprijs mogelijk met zelfs 15 procent en meer, terwijl er in de andere gewesten sneller grenzen worden toegepast. Het voorbeeld van 5 euro in de verschillende systemen komt dan naar boven.

Ten slotte wordt ook vastgesteld dat sinds medio 2014 de stijging van de rusthuisprijzen de stijging van de gezondheidsindex niet meer volgt. Deze toont dus grotere afwijkingen in negatieve zin. De rusthuisprijzen stijgen dus sneller dan de index.

Ook stelt de studie vast dat, hoewel Vlaanderen een transparant en administratief duidelijk kader biedt voor het aanvragen van het verhogen van de dagprijs, de instrumenten niet optimaal zijn. Ik druk me dan diplomatisch uit. Zo staan sommige elementen die aangehaald kunnen worden als reden om de dagprijs te verhogen, niet garant voor een verhoging van de reële kosten van het woon- en zorgcentrum. Men hekelt verder dat er te weinig ex-postcontrole gebeurt of de aanvraag tot verhoging ook feitelijk – ik benadruk dat woord – verantwoord was.

Ook het onderscheid tussen voorzieningen die een infrastructuursubsidie ontvingen en degene die die niet ontvingen, is volgens de studie soms moeilijk te verantwoorden en kan leiden tot lacunes in het uitoefenen van de bevoegdheid omtrent de prijscontrole.

Daarnaast is er de onduidelijkheid over de supplementen op de dagprijs. De rusthuisbarometer van de socialistische mutualiteiten stelde reeds vast dat er inzake de aangerekende supplementen grote verschillen bestaan tussen rusthuizen en dat de motivering achter het aanrekenen van een supplement niet altijd duidelijk is. Ook hier druk ik me diplomatisch uit. De HIVA-studie bevestigt dit en pleit in dit kader voor een evaluatie van de regelgeving – versta: een aanpassing. De vele aspecten die nu of in de dagprijs, of als supplement, of als terugbetaling van een voorschot aan derden aangerekend kunnen worden, maken het totale kostenplaatje erg complex en weinig transparant.

Als we tot slot kijken naar de betaalbaarheid kan ook deze studie niet anders dan vaststellen dat het maandelijks beschikbaar inkomen voor drie op vier ouderen niet volstaat om op maandbasis een verblijf in een woon- en zorgcentrum te betalen. Dit is een nagel waar wij op zullen blijven kloppen. Maar in dit kader waarschuwt de studie dat de recente sterke prijsverhogingen wel tot problemen zullen leiden, zeker voor nieuwe bewoners die meteen een hogere prijs aangerekend kunnen krijgen. We weten ook dat er nieuwe bewoners zijn die een korter verblijf hebben in de woon- en zorgcentra. Die moeten een eventuele prijsstijging ineens in haar geheel slikken.

Ik kan op basis van al deze elementen dan ook niet anders dan concluderen dat deze grondige studie van het HIVA onze noodkreten over de betaalbaarheid van de rusthuisfactuur onderschrijft en aanmaant tot dringende actie op het vlak van regelgeving over de kwaliteit, betaalbaarheid en prijscontrole. Deze laatste noodkreet voor kwalitatieve en betaalbare zorg hebben we trouwens verleden week in de commissie ook verschillende keren gehoord door alle actoren die tijdens de hoorzitting over de zorgzwaartefinanciering het woord hebben genomen. Ook daar is gevraagd naar dringende actie.

Minister, zult u naar aanleiding van deze studie een evaluatie van de controle-instrumenten op de dagprijzen in de woonzorgcentra in het vooruitzicht stellen die tegemoetkomt aan de aanbevelingen die door het HIVA gedaan worden en tegen wanneer? De dringendheid is immers wel aangetoond.

Op welke manier zult u de sterk stijgende rusthuisprijzen een halt toeroepen en de prijzen opnieuw of beter aansluiting laten vinden bij het niveau van de algemene consumptie-index? Anders zal de gap met de tijd nog groter worden.

Welke dringende maatregelen – en ik herhaal nog maar eens dat het dringend is – zult u nemen om de betaalbaarheid en de kwaliteit van onze woon- en zorgcentra te garanderen voor onze ouderen, in het licht van de analyse die ook het HIVA nu heeft gemaakt en die onder meer vroeger ook werd gedeeld door een heleboel actoren, waaronder de Vlaamse Ouderenraad?

De voorzitter: Minister Vandeuren heeft het woord.

Minister Jo Vandeuren: Geachte leden, misschien eerst even kort situeren waar we nu staan. De zesde staatshervorming heeft op het vlak van de ouderenzorg diverse bevoegdheden overgedragen aan de gemeenschappen. Een daarvan is de controle op de dagprijzen van de woonzorgcentra, wat voorheen de bevoegdheid was van de FOD Economie. Die nieuwe Vlaamse bevoegdheid wordt ondergebracht in de Vlaamse sociale bescherming (VSB), en bij de integratie van de financiering van de woonzorgcentra in de VSB gaat men, weliswaar op termijn, het concept van persoonsvolgende financiering introduceren. Twee aspecten zijn daarbij belangrijk: de directe publieke financiering enerzijds en de eigen bijdrage of dagprijs die moet worden betaald door de bewoner anderzijds. Beide aspecten raken de essentie van een adequaat en duurzaam stelsel van financiering van de langdurige zorg. Beide moeten de betaalbaarheid door de gebruiker, de financiële leefbaarheid van de zorgaanbieders en de duurzaamheid van de financiën van de overheid verzoenen.

Op 1 oktober 2015 werden voor de Vlaamse ouderenvoorzieningen een Vlaamse reglementering en procedure van kracht met betrekking tot het indienen en goedkeuren van dagprijzen, alsook de controle daarop. Er werd afgesproken die reglementering na verloop van tijd te evalueren met de sector, alsook een wetenschappelijk onderzoek op te starten dat een antwoord moest bieden op de volgende vragen. Wat leren ons buitenlandse voorbeelden ter zake? Wat leert de huidige ervaring van prijscontrole ons, in het algemeen en meer specifiek voor de dagprijs van de woonzorgcentra? Hoe kan dat zich verhouden tot een persoonsvolgende financiering? Heeft het behoud of het loslaten van het prijscontrolesysteem een belemmerend of een stimulerend effect op de financiële toegankelijkheid van voorzieningen, in het licht van de persoonsvolgende financiering? Dat onderzoek werd toegewezen aan het HIVA, onder de projectbegeleiding van professor Jozef Pacolet.

De voornaamste conclusies van de studies die vorige week werden toegelicht, zijn de volgende.

Ten eerste, de monitoring, de goedkeuring en de controle van de dagprijzen moeten behouden blijven. De woonzorgcentra ontvangen een belangrijke overheidsfinanciering voor de zorgcomponent die zij bieden, en het is niet verantwoord dat ze in het kader van de handhaving van de financiële toegankelijkheid aan vrije prijszetting zouden doen. Het is in het belang van de bewoners dat de dagprijzen worden opgevolgd en dat het effect van het gevoerde beleid op de financiële toegankelijkheid kan worden opgevolgd. Als is voldaan aan de theoretische voorwaarden voor een goede marktwerking, dan biedt een vrije prijsvorming goede garanties dat er efficiënt wordt omgesprongen met beschikbare middelen in de creatie van welvaart en dat producten worden verruild op basis van hun waarde. In de gezondheidszorg is er aan die voorwaarden echter doorgaans niet voldaan en is er vaak een noodzaak tot overheidsinterventie, bijvoorbeeld via een prijscontrolesysteem. De reden hiervoor is enerzijds economisch, aangezien niet is voldaan aan de voorwaarden om tot goed functionerende markten te komen, maar anderzijds zijn er ook sterke ethische redenen, aangezien we vinden dat toegang tot zorg niet zou mogen worden bepaald door de financiële armslag van iemand.

Ten tweede, Vlaanderen heeft een belangrijke stap gezet door de monitoring van de dagprijzen van de woonzorgcentra te bewerkstelligen op een transparante en eenduidige manier. Het is een belangrijk instrument om effecten van beleid op financiële toegankelijkheid te meten. Bovendien is het een belangrijk instrument in het kader van transparantie voor de burgers.

Ten derde, bij te zwakke evaluatiecriteria loopt men het gevaar dat de betaalbaarheid voor de bewoners onder druk komt te staan. Anderzijds brengen te strenge evaluatiecriteria mogelijk de financiële leefbaarheid van de woonzorgcentra in het gedrang. Het Vlaamse dagprijzenbeleid situeert zich daartussenin. Een duurzaam prijscontrolesysteem moet een evenwicht zien te vinden tussen het betaalbaar houden van zorg voor bewoners en de overheid enerzijds en het garanderen van de beschikbaarheid van een voldoende groot en kwalitatief aanbod anderzijds.

Ten vierde, bij voorkeur dient men de dagprijscontrole uit te breiden naar alle dossiers, dus ook voor volledig nieuwe voorzieningen. Dat is ook te verantwoorden als men de vele publieke middelen die naar de woonzorgcentra gaan, in overweging neemt. De facto is deze dagprijscontrole voor volledig nieuwe voorzieningen al operationeel. Nieuwe woonzorgcentra die wensen te genieten van het infrastructuurforfait, zijn immers verplicht een dagprijsdossier in te dienen bij de prijzendienst van Zorg en Gezondheid en moeten de dagprijs dan ook kunnen verantwoorden.

Ten vijfde, het huidige aanvraagdocument wordt als een grondige verbetering beschouwd. Het is helder en transparant voor de voorziening. Bij voorkeur, zo stelt de studie, vereenvoudigt men de formulieren en reduceert men ze tot één elektronisch aanvraagdocument.

Ten zesde, de dagprijzen gemonitord in 2017 nemen toe tegenover die gemonitord in 2016. Dat heeft deels te maken met de inflatie en deels met een toename van nieuwe, bijkomende woongelegenheden, en er zijn er aanzienlijk wat bij gekomen. Die toename qua dagprijs bij nieuw- of vernieuwbouw vertaalt zich wel in een toename van woonkwaliteit. De infrastructuur voldoet in die voorzieningen aan de hedendaagse verwachtingen van de bewoners. We nemen de suggestie mee om bij de dagprijsaanvraag systematisch de toename van het aantal vierkante meter op te vragen. Vandaag al wordt de toename van het woon- en leefcomfort van de bewoner in het kader van de aanvragen tot prijsverhoging die worden ingediend naar aanleiding van infrastructuurwerken, dus renovatie en nieuwbouw, beoordeeld aan de hand van onder andere de stijging van de beschikbare oppervlakte. In bijna alle gevallen neemt de beschikbare oppervlakte voor de bewoners toe, zowel de oppervlakte van de kamer zelf als die van de gemeenschappelijke ruimten.

Ten zevende, de prijsreglementering kan de overheid niet vrijpleiten van haar opdracht om in een goed uitgebouwde sociale verzekering – lees ‘collectieve financiering’ – te voorzien voor het risico van de langdurige zorg.

Een goed uitgebouwde verzekering van de langdurige zorg voor iedereen, ongeacht het inkomen, is de enige garantie voor het vrijwaren van de betaalbaarheid voor de gebruiker en de levensvatbaarheid en continuïteit van het aanbod. Monitoring en controle van de kostprijs en de dagprijs zijn daar een noodzakelijk complement van.

De studie verandert niets aan de visie en de veranderagenda, zoals beschreven in de conceptnota van 2016 ‘Vlaams welzijns- en zorgbeleid voor ouderen. Dichtbij en integraal. Visie en veranderagenda.’ Integendeel, ze bevestigt de daarin opgenomen beleidskeuzes, die bovendien verder uitgewerkt worden in de conceptnota ‘Residentiële ouderenzorg, een échte thuis voor kwetsbare personen’, een nota die ondertussen voor advies werd overgemaakt aan de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), de Strategische Adviesraad (SAR) en Vlaamse ouderenraad. Ik heb begrepen dat de adviezen van de SERV en de SAR ondertussen binnen zijn. Dat is het proces waarin dat document is gestoken. De nota zal uiteraard hier in de commissie ter bespreking worden voorgelegd.

In die laatste nota staan ook de intenties ingeschreven om voor de residentiële ouderenzorg een protocolakkoord af te sluiten tussen de Vlaamse Regering en de koepels, omvattende diverse engagementen op korte en lange termijn, onder andere ook met betrekking tot de dagprijsreglementering.

Samen met de koepels van de residentiële ouderenzorg, het Agentschap Zorg en Gezondheid en het kabinet gaan we in de volgende maanden het huidige dagprijzenbeleid globaal evalueren en waar nodig, mogelijk en haalbaar ook bijsturen, onder meer aan de hand van de aanbevelingen van de HIVA-studie (Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving). Zoals bekend, werden naar aanleiding van de overname van de bevoegdheid de door de FOD Economie toegepaste evaluatiecriteria geactualiseerd, transparanter gemaakt en toegepast vanaf 1 oktober 2015. Tussentijds vonden daaromtrent ook al overlegmomenten plaats tussen de koepelorganisaties in de ouderenzorg, de administratie en het kabinet. Het onderzoek van het HIVA beschouwen we daarbij als een essentieel element om de evaluatie goed te kunnen uitvoeren. We zullen de resultaten en de aanbevelingen van het onderzoek dan ook grondig analyseren en samen met

de evaluaties van het huidige prijzenbeleid door zowel de sector als het Agentschap Zorg en Gezondheid tegen het licht houden. Op basis van al die elementen wensen we te onderzoeken of en hoe we het prijzenbeleid en de evaluatiecriteria moeten bijsturen of aanvullen.

Zoals ook geformuleerd in de conceptnota 'Residentiële ouderenzorg, een échte thuis voor kwetsbare personen', zullen we tijdens de evaluatie ook onderzoeken of en hoe een prijsgarantie kan worden uitgewerkt voor mensen die naar een woonzorgcentrum verhuizen.

Het is mijn overtuiging dat de financiële toegankelijkheid van de woonzorgcentra enkel via een meersporenbeleid kan worden gewaarborgd. Het dagprijzenbeleid is er daar een van. In het bestaande dagprijzenbeleid zijn immers evaluatiecriteria opgenomen die ertoe bijdragen dat dagprijsaanvragen in omvang worden beperkt én de facto bij bewoners die in de woonzorgcentra verblijven, slechts stapsgewijs van toepassing kunnen zijn.

Ik kom tot een aantal flankerende initiatieven, die natuurlijk ook belangrijk zijn. Via de Vlaamse sociale bescherming kan de bewoner van een woonzorgcentrum rekenen op de zorgverzekering, de tegemoetkoming hulp aan bejaarden en/of het basisondersteuningsbudget. Daarnaast is er de stapsgewijs betere financiering van de toenemende zorgzwaarte. Zo heeft de Vlaamse Regering voor het jaar 2016 voor 1226 bewoners van woonzorgcentra in een hogere financiering in de zorgkost voorzien, de zogenaamde rvt-erkenningen. Diezelfde uitbreiding is er voor 2017. Ook voor 2018 en 2019 voorzien we in een uitbreiding van het aantal rvt-erkenningen. Ook de volgende jaren zullen hier verregaande inspanningen moeten worden geleverd.

Vervolgens verwijs ik naar het infrastructuurforfait. Het nieuwe subsidiëringssysteem bepaalt dat alle woonzorgcentra en centra voor kortverblijf in geval van nieuwbouw, uitbreiding of vervangingsnieuwbouw aanspraak kunnen maken op een forfaitair bedrag van 5 euro voor elke verblijfsdag van een bewoner. De voorzieningen die daarvoor zullen kiezen, zullen dan aan hun bewoners een korting toestaan op de maandfactuur van 5 euro per dag. Het infrastructuurforfait treedt vanaf 1 januari 2018 stapsgewijs in bij die voorzieningen die daarvoor in aanmerking komen – men moet immers ook aan de infrastructuurvoorwaarden voldoen – en dit forfait aangevraagd hebben. Dat zal ons toelaten om op basis van die informatie een eerste voorzichtige inschatting te maken van het effect van het infrastructuurforfait op de dagprijs in de voorzieningen die op het infrastructuurforfait een beroep doen vanaf 1 januari 2018. Bij een dagprijs van 50 euro betekent dat alvast een korting van 10 procent, bij een dagprijs van 60 euro staat het voor een daling van de dagprijs met 8 procent.

Ten slotte zullen we de jaarlijkse monitoring van de dagprijzen handhaven. Die monitoring zal ons in staat stellen om de effecten van beleidsmaatregelen op het vlak van betaalbaarheid met de vinger aan de pols op te volgen. De geplande monitoring van 1 mei 2018 zal ons toelaten om op basis van de verzamelde informatie een eerste voorzichtige inschatting te maken van het effect van het infrastructuurforfait op de dagprijs in de voorzieningen die op het forfait een beroep doen vanaf januari 2018.

De jaarlijkse meting van de dagprijzen is onmiskenbaar van grote waarde. Ook professor Pacolet bevestigt dat in zijn studie. Het brengt ons een correct inzicht in de evolutie van de dagprijzen, toont ons de effecten van het gevoerde beleid en biedt informatie en transparantie aan bewoners, de sector en het brede publiek. We zullen de meting dan ook blijven uitvoeren en publiek maken.

Met het oog op de meting 2018 zetten we momenteel alvast stappen om vanaf dan ook de informatie met betrekking tot het infrastructuurforfait te kunnen

integreren. Het infrastructuurforfait, dat zich vertaalt in een korting van 5 euro op de dagprijs, zal vanaf 1 januari 2018 stapsgewijs zijn intrede doen in de voorzieningen die hiervoor in aanmerking komen. Dat zal ons toelaten om op basis van die informatie een eerste voorzichtige inschatting te maken van wat dat heeft betekend. Door dat zichtbaar te maken, zal iedereen ook kunnen vaststellen wie een beroep heeft gedaan op dat forfait.

In de marge vermeld ik nog dat we, om de financiële transparantie in de sector te verhogen, ook werk maken van een eenvormig boekhoudkundig plan voor de woonzorgcentra. Overheidsmiddelen voor de financiering van de zorg moeten immers exclusief worden aangewend voor de zorg en dit moet in alle transparantie aantoonbaar zijn. De Universiteit Gent heeft de opdracht gekregen hiertoe een voorstel uit te werken. De resultaten hiervan worden ingewacht ten laatste tegen eind juni 2018.

Zoals hoger vermeld, zullen we aan de hand van de resultaten van het onderzoek van het HIVA, een evaluatie door de sector en het agentschap, onderzoeken of en hoe we de in 2015 afgesproken evaluatiecriteria dienen bij te sturen of aan te vullen. Wat mij betreft, is het beschermen van aanwezige bewoners een absolute vereiste binnen het prijzenbeleid, maar is zeker ook het garanderen van de financiële toegankelijkheid voor nieuwe bewoners een uiterst belangrijke doelstelling.

Bij de huidige prijscontrole geldt als algemene regel dat enkel reële investeringen, reële kosten en daadwerkelijk geleden verliezen als basis voor een prijsverhoging kunnen fungeren. Dit zorgt voor een verantwoorde prijszetting, gebaseerd op de reële situatie. De uitzondering hierop zijn de volledig nieuwe voorzieningen. Uit onze analyses blijkt dat de stijging van de dagprijs voor een groot deel terug te brengen valt op uitbreidingswoongelegenheden, vernieuwde woongelegenheden die grote infrastructuurwerken ondergingen en op de volledig nieuwe voorzieningen. Deze laatste kunnen dus, indien ze geen beroep doen op het infrastructuurforfait, de eerste prijs vrij zetten.

We zullen grondig analyseren of dat houdbaar is. Woonzorgcentra die wél het infrastructuurforfait aanvragen, moeten daarentegen, net zoals de uitbreidings- en vernieuwde woongelegenheden, de kosten kunnen verantwoorden.

In de periode tussen 1 mei 2016 en 1 mei 2017 steeg de dagprijs effectief sneller dan consumptie-index. Het is een trend waarvan we hopen die te kunnen keren middels onder andere de bovenstaande, te onderzoeken, pistes. Het is echter belangrijk te benadrukken dat ook de financiële leefbaarheid van de sector een aandachtspunt is. Het prijzenbeleid moet dus gebalanceerd zijn en zich niet enkel richten op de stijging van de consumptie-index. Er is immers ook een onmiskenbare verbetering van de infrastructuur in deze voorzieningen die grondige investeringen doen. De dagprijs volledig beperken tot de consumptie-index zou ertoe kunnen leiden dat voorzieningen afzien van investeringen omdat de kosten niet gecompenseerd kunnen worden.

Ik blijf daarom pleiten voor een gebalanceerde prijzencontrole die een evenwicht vindt tussen betaalbaarheid voor bewoners en financiële leefbaarheid voor voorzieningen. Ik ben ervan overtuigd dat we middels enkele correcties daartoe kunnen komen.

In de studie van professor Pacolet wordt vastgesteld dat in Vlaanderen het bedrag van het zorgforfait in de woonzorgcentra de afgelopen jaren hoger ligt dan de gemiddelde gewogen dagprijs. De Vlaamse regelgeving bepaalt uitdrukkelijk wat wel en niet in de dagprijs vervat zit en welke supplementen kunnen worden aangerekend. De federale regelgeving met betrekking tot het zorgforfait bepaalt de diverse elementen die middels dit forfait gefinancierd worden.

In de dagprijs onderscheiden we de woonkost, de leefkost en de zorgkost. In de dagprijs zitten zorgkosten die niet gedekt worden door het zorgforfait. Reeds meerdere malen heb ik hier gezegd dat het nodig is dat we stapsgewijs het verschil moeten wegwerken tussen de financiering van de zorgkost van zwaar zorgbehoevende personen die in een rob-bed verblijven, met deze die in een rvt-bed verblijven. Ook in de hoorzitting van vorige week was dit een van de evidente, belangrijke aandachtspunten. Die discriminatie dient immers opgeheven te zijn wil men de persoonsvolgende financiering, die we beogen te implementeren in de ouderenzorg, realiseren. Die zal immers worden gekoppeld aan de zorgzwaarte en niet aan het bed waarin de oudere persoon zich bevindt.

Het is echter budgettair onmogelijk om deze discrepantie in enkele jaren weg te werken, en dit naast de vele inspanningen die in deze legislatuur werden en nog worden geleverd op het vlak van de uitbreiding van het aanbod. Alleen al wat de woongelegenheden betreft, gaat het over een aantal van 9800, waarmee al een budget gemoeid is van 137 miljoen euro. Ik denk dan ook aan de financiering van de zorgzwaarte in rob- en de rvt-reconversies, wat staat voor 101 miljoen euro – gezien over de hele legislatuur en zoals we dat nu kunnen plannen – en ten slotte de realisatie van het infrastructuurforfait, wat in deze legislatuur staat voor een bedrag van 40 miljoen euro.

In de periode 2015-2019 zal voor de Vlaamse woonzorgcentra in totaal 278 miljoen euro worden geïnvesteerd, als alles verloopt zoals we dat thans kunnen inschatten. In dit verband verwijs ik ook naar het artikel opgenomen in het VSB-decreet dat onderweg is naar uw parlement en dat bepaalt dat bij de start van de legislatuur de Vlaamse Regering, op basis van een analyse van de evolutie van de zorgnoden en rekening houdend met de budgettaire mogelijkheden, een meerjarenraming opstelt met betrekking tot de onderdelen van de Vlaamse sociale bescherming waarvoor het beschikbaar aanbod geprogrammeerd is. Die meerjarenraming wordt besproken in het Overlegcomité Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

Ik vermeld ook dat we bij het optrekken van de rvt-dekkingsgraad in 2018 en 2019 van de woonzorgcentra verwachten dat zij aantoonbaar maken dat de bijkomende rvt-middelen aangewend worden voor ofwel de aanwerving van bijkomend zorgpersoneel, ofwel voor de dekking van de verliezen die ze mogelijks hebben geleden wegens het niet beschikken over rvt-financiering, ofwel voor het verlagen van de dagprijs. Uiteraard is daarbij ook het overleg met de sector en de syndicale organisaties belangrijk.

Wat betreft de eigen bijdrage van de bewoners van de woonzorgcentra verwijs ik ook naar het VSB-decreet waarin de contouren worden geschetst van de toekomstige eigen bijdrage. Naast enerzijds de zorggebonden financiering, die persoonsvolgend en vraaggestuurd is, en die tegemoetkomt in de kosten die kunnen worden toegeschreven aan de betreffende persoon met een zorgbehoefte en conform de indicatiestelling, en anderzijds een organisatiegebonden financiering, zal ook de eigen bijdrage van de gebruiker een middel blijven om het verblijf in een woonzorgcentrum te bekostigen.

We bepalen hier in de eigen bijdrage een decretaal onderscheid tussen een zorggebruikersbijdrage en een bijdrage voor woon- en leefkosten. De zorggebruikersbijdrage betreft de eigen bijdrage van de gebruiker in de zorgkost. Daarbij kan de Vlaamse Regering sociale correcties toepassen. Het kan daarbij gaan om een systeem waarbij tarieven vrij worden bepaald, maar worden onderworpen aan een prijzencontrole op basis van transparante evaluatiecriteria. Daarnaast kan aan een gebruiker een bijdrage voor woon- en leefkosten worden gevraagd, die in principe ten laste vallen van de gebruiker. Ook hier zal voorzien worden in een regelgevend kader met het oog op de financiële toegankelijkheid van de zorg, dat de precieze omschrijving van de woon- en leefkosten nader zal

moeten bepalen en waarbij bestaande regelgevingen voor sociale correcties en vrijstellingen voor bepaalde doelgroepen worden behouden.

Het aantal aanvragen met betrekking tot het infrastructuurforfait wordt uiteraard nauwgezet bijgehouden, voor zowel een correcte uitbetaling als een correcte raming van de benodigde begrotingskredieten. Dat was een van de vragen van mevrouw Jans. De responsgraad helpt ook bij de inschatting en bijsturing van de budgettaire impact van de toekomstige oproepen.

We stellen vast dat bij de twee reeds uitgevoerde oproepen voor 13.000 woon-gelegenheden een forfait werd aangevraagd. Deze infrastructuurforfaits zullen verspreid over de volgende jaren een zichtbare korting betekenen op de factuur van het woonzorgcentrum van 150 euro per maand. Op jaarbasis is dat 1800 euro. Daarnaast is het ook verstandig dat elk systeem te gepasten tijde aan een evaluatie wordt onderworpen. Dat zal dus voor het infrastructuurforfait niet anders zijn.

Maar laat ons wel wezen: eerstdaags gaan we de derde oproep uitsturen naar de sector, en de betaling van het infrastructuurforfait start pas op vanaf dit jaar. Het lijkt me op dit moment dan ook wat voorbarig om nu al een evaluatie op te starten van een systeem dat net is opgestart.

De doelstelling is vandaag uiteraard om dit infrastructuurforfait te continueren. Latere evaluaties, onder andere op basis van de evolutie van de dagprijzen en in het kader van de implementatie van de persoonsvolgende financiering in de residentiële ouderenzorg, zullen dan moeten uitwijzen of een bijsturing aan de huidige principes en procedures nodig is. Uiteraard zal dat gebeuren met veel respect voor de rechtszekerheid van diegenen die op basis van dit forfait een aantal investeringen hebben uitgevoerd.

De voorwaarde voor de acceptatie van het forfait door onder meer het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) was het gebruiksgerelateerde karakter. Het is een tegemoetkoming in een sociale prestatie en wordt dan ook zichtbaar in mindering gebracht op de dagprijs van de bewoner. In dat opzicht heeft het een persoonsvolgend karakter, aangezien het een tegemoetkoming vormt in de zorggerelateerde verblijfskost van de betrokken bewoner.

Bij de toekomstige uitwerking van de persoonsvolgende financiering in de residentiële ouderenzorg zal uiteraard zorgvuldig worden bekeken hoe dit infrastructuurforfait binnen dit geheel kan worden geïntegreerd.

De voorzitter: De heer Depoortere heeft het woord.

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord. Ik denk dat u alle elementen hebt beantwoord van de vragen die hier gesteld zijn.

Het is positief dat de monitoring op de dagprijzen wordt gehandhaafd en dat die jaarlijks openbaar zal worden gemaakt. Het zal een instrument zijn om de evolutie nauwlettender in het oog te houden.

Het verbaast mij wel dat u nogmaals zult laten analyseren of het een effect zal hebben wanneer nieuwbouwwoonzorgcentra, nieuwe woonzorgcentra, nu volledig autonoom hun eigen prijs mogen bepalen. De studie van Pacolet die hier voor ons ligt, bevat die analyse al. Die analyse is zeer duidelijk, want de conclusie is: ja, dit leidt tot prijsverhogingen in de sector. Ik weet niet welke nieuwe studie of welke nieuwe analyse tot een andere slotsom zou kunnen komen.

U wijst terecht op twee factoren. Er is de betaalbaarheid voor de bewoner zelf. Daar kan ik uiteraard achter staan. Mijns inziens is dat enkel mogelijk door het

hanteren van strengere regels en normering. Dat staat eigenlijk ook in de studie. Want op bladzijde 160 staat letterlijk: "Indien de normen niet streng zijn, kunnen ze leiden tot té hoge prijsstijgingen. En daarom noemen wij de huidige regulering eerder zacht, niet streng." Ik denk dat u daar dus een tandje moet bij steken.

De studie geeft ook een aantal aanbevelingen. U hebt er één opgesomd die u zult volgen, namelijk dat de grootte van de woongelegenheid verplicht zal moeten worden opgenomen bij een aanvraag voor prijsverhoging. Maar in de studie worden er nog een aantal aanbevelingen aangehaald, bijvoorbeeld dat de dossiers nu met een verschillende inhoud worden ingediend, dat ze dus niet identiek zijn, en dat daarvoor eenvormigheid in de plaats zou moeten komen. Een andere aanbeveling is om de arbeidskosten een plaats te geven bij elk dossier of bij elke verantwoording voor de prijsverhogingen.

Voor de nieuwe producten in bestaande voorzieningen is er nu geen beperking in de hoogte van prijs. De studie stelt heel terecht: "Wanneer prijsverhogingen moeten worden verantwoord, is het de logica zelve dat het niveau van de prijs bij nieuwe voorzieningen moet worden verantwoord." Minister, dat zijn toch een aantal aanbevelingen die ons na aan het hart zouden moeten liggen. Ik denk dat het beleid de nodige instrumenten heeft om die ook op te nemen in een beleid wat de prijszetting in de woonzorgcentra betreft.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Lies Jans (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord.

Ik was tevreden om twee, of eigenlijk drie, woorden te horen in uw antwoord. Ten eerste, het element dat we globaal moeten evalueren. En ten tweede, dat we voor de dagprijs een meersporenbeleid moeten voeren.

De conclusies die we in de pers hebben gehoord en die we ook horen bij de sp.a, moeten we vermijden. We moeten niet te snel springen op de conclusie: 'De prijzen zijn de laatste jaren veel te veel gestegen. Dat is slecht.' En ten tweede: 'We moeten die prijscontrole zo streng mogelijk maken, zodat die dagprijs fenomenaal daalt.' Dat zijn eenvoudige conclusies die men zou kunnen trekken, maar ik ben blij dat u zegt dat het meer is dan dat. Ten eerste zegt u dat de dagprijsstijging toch ook wel een gevolg is van heel wat nieuwbouw en vernieuwbouw, wat toch ook wel een aanbod van meer kwaliteit betekent voor de bewoners. Ten tweede zegt u ook dat de dagprijs iets meer en iets ingewikkelder is. Er is het zorgaspect en het aspect van de woon- en de leefkosten. De Vlaamse Regering doet, zeker wat de zorg betreft, al heel wat inspanningen.

Dat neemt niet weg dat ook wij vinden dat de zorg nog beter moet worden gefinancierd, het liefst zo snel mogelijk, al kan niet alles van vandaag op morgen. We zetten stappen in die richting en zeker op het vlak van personeel moeten we gaan naar flexibiliteit en een andere invulling van de 'handen aan het bed'. We maken een hele evolutie door en voor onze grote veranderagenda heeft de studie zeker een meerwaarde. We moeten echter ook globaal evalueren en alle aspecten bekijken. Daarom vind ik het zeer goed dat het infrastructuurforfait, een belangrijk nieuw gegeven, volgens u zeker mee moet worden opgenomen in de volgende meting. Het zal zeker een effect hebben op de prijszetting in de woonzorgcentra.

Een tweede element is het meersporenbeleid. U hebt nogmaals aangehaald welk flankerend beleid de Vlaamse Regering voert. Het is vooral belangrijk al die elementen in aanmerking te nemen en waar nodig verder te onderzoeken. Zo hebt u onder andere het systeem van de prijsgarantie aangehaald. Voor mij is het essentieel dat dat verder grondig wordt bekeken. Een prijsgarantie inbouwen klinkt heel eenvoudig, maar vergeet niet dat er een verschil is tussen bestaande

en nieuwe bewoners en op het vlak van de invulling van een woonzorgcentrum. Wonen er met andere woorden alleen maar 65-plussers of ook mensen met een mentaal probleem? Een rusthuisbewoner blijft gemiddeld 18 maanden, mensen met een beperking hebben een langere verblijfsduur. Kunnen we in het laatste geval het systeem van prijsgarantie toepassen, ja of nee? Dat zijn heel wat vragen, die zeker grondig moeten worden bekeken. Globaal evalueren en verder monitoren dus.

Voor ons is prijscontrole, zeker in een sector waar heel wat financiële middelen naartoe gaan, noodzakelijk. Het is echter heel belangrijk niet alleen te kijken naar de betaalbaarheid voor de cliënt, maar ook naar de sector zelf. We willen absoluut vermijden dat we het door een zeer strenge prijscontrole de sector moeilijk maken om nog voorzieningen uit te bouwen en daarin de nodige zorg aan te bieden. Want voor de toekomst hebben we nog altijd extra bedden nodig en initiatiefnemers die voorzieningen uitbouwen. We willen absoluut voorkomen dat we door een zeer strikte prijscontrole de marktwerking volledig stilleggen en de duurzaamheid van onze eigen financiën de nek om wringen. Prijscontrole ja, maar bekijk het zeer grondig, doe de nodige studies om alle aspecten in kaart te brengen en dan kunnen we hopelijk op een voldragen manier beslissingen nemen om de veranderagenda voor de financiering van de woonzorgcentra verder uit te bouwen.

Ik heb tot slot nog één bijkomende vraag, minister. De heer Bertels heeft ook gewezen op het verschil tussen Vlaanderen en de andere deelstaten en de benchmarking met andere landen. Voor mij blijkt uit de studie van de heer Pacolet dat het zeer voorbarig is daarover nu heel grote uitspraken te doen. Is het niet interessant om zeker de benchmarking met andere landen en eventueel met het Waalse Gewest – want Brussel heeft nog niet veel – nog wat verder uit te diepen?

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp.a): Dank voor uw antwoord, minister. Ik neem aan dat het uitgebreide antwoord en de beschrijving van de 'complexiteit' van de dagprijs geen pleidooi is om niets te doen. We moeten namelijk niet blijven studeren.

Ik wil op drie zaken ingaan. Ik ben blij dat u effectief ruiterlijk erkent, zoals ook de collega's hebben gedaan, dat monitoring, goedkeuring en controle op de dagprijzen moeten blijven bestaan. Ik ben ook blij dat u duidelijk zegt dat de dagprijzen de afgelopen jaren sneller zijn gestegen dan de consumptie-index en vooral sinds 2014, de start van de huidige regering en dat we dat moeten proberen te keren. Als ik het goed heb, hebt u effectief dat woord, 'keren', gebruikt. Dat is een belangrijk statement, want volgens mij moeten we dat inderdaad doen. Op een vraag van mij hebt u vroeger eens geantwoord dat u nu ongeveer 90 procent van de dagprijsverhoging goedkeurt. Ik neem aan dat u ook zult controleren of dat terecht is geweest.

Over een tweede punt verschillen we van mening. Ja, er moet een evenwicht zijn in de evaluatiecriteria. Ja, er moet een evenwicht zijn tussen de criteria die van belang zijn voor de betaalbaarheid aan de kant van de 'gebruiker' van de woonzorgcentra – opnieuw uw woorden – en de criteria die het mogelijk maken dat de actoren overleven. Dat evenwicht moet er inderdaad zijn, maar volgens ons is dat evenwicht er nu niet meer. Ik haal maar aan wat Zorgnet-Icuro hier vorige woensdag heeft verteld. Ze willen liever een dieptefinanciering – begrijp: meer financiering per bed dat er nu al is – dan een uitbreiding van het aantal bedden. En ik begrijp dat. Het toont aan in welke spagaat wij de sector hebben gebracht. Nog een voorbeeld. De Vlaamse Ouderenraad heeft de personeelsnorm berekend die de Vlaamse overheid voor het bed met het hoogste zorgniveau

subsidieert. Vlaanderen subsidieert 58 uur per dag voor 30 bewoners. Dat betekent nog geen 2 uur per dag voor een zwaar zorgbehoevende bewoner. In mijn ogen toont dat aan dat het evenwicht nu verstoord is en dat we het moeten herstellen.

Zo kom ik tot mijn bijkomende vragen. U hebt heel uitdrukkelijk en veelvuldig verwezen naar het infrastructuurforfait. Ook daarover bereiken ons vanuit de sector alarmerende signalen. Wij verzinnen het niet, de sector zegt het: het infrastructuurforfait is lager dan de vroegere VIPA-subsidie en wij moeten nu reserves opbouwen, aangezien Vlaanderen niet meer subsidieert, dat wil zeggen dat ze hogere dagprijzen moeten vragen. U hebt ook naar de prijsgarantie verwezen. Merkt u nu in de aanvragen voor dagprijsverhogingen dat men door deze beide factoren preventief ingrijpt en de dagprijs optrekt, om in te spelen op het nieuwe systeem van het infrastructuurforfait en op de prijsgarantie, vooral voor de nieuwe bewoners? Oefent u daar controle op uit? Dat moeten we wel doen, anders wordt het evenwicht, dat er nu al niet meer is, nog verder verstoord en draaien we onszelf een rad voor ogen.

De voorzitter: Mevrouw Coppé heeft het woord.

Griet Coppé (CD&V): Dank voor uw uitgebreid antwoord, minister, vooral op de vragen over de studie van professor Pacolet. Het mag nog eens worden herhaald dat het zeer goed is dat er een studie werd aangevraagd, sinds Vlaanderen bevoegd is voor de controle op de dagprijzen, en dat die ook openbaar is gemaakt, zodat iedereen ze kan nalezen. U hebt er in uw antwoord vooral op gewezen dat het dagprijzenbeleid indien nodig zal worden bijgestuurd na evaluatie van de sector en na evaluatie met het agentschap zelf.

Vandaag gaan klachten en alarmsignalen vooral uit van de 'zittende' bewoners, zoals professor Pacolet hen noemt, mensen die al in een woonzorgcentrum wonen en verhuizen. We kunnen zeggen dat ze meer levenskwaliteit krijgen, maar deze mensen woonden niet in zo'n kamer. Voor mij is het dan ook goed dat zij een gegarandeerde dagprijs krijgen. De mensen wonen er uiteindelijk maar gemiddeld 18 maanden. Wie elders een woning huurt, weet ook voor welke kosten hij staat.

Het lijkt me dan ook goed dat er in het contract van de zittende bewoner een zekerheidsprincipe zit. Ook in uw conceptnota over residentiële ouderenzorg wordt een dagprijsgarantie voor de bewoners aangekondigd. Professor Pacolet neemt dat in zijn studie over. Mijn vraag was hoe het verder zit met de dagprijsgarantie, maar daarop bent u in uw uitgebreid antwoord al ingegaan. Een dagprijsgarantie zal zeker zorgen voor gemoedsrust bij mensen die op zoek zijn naar een woonzorgcentrum wanneer ze zwaar zorgbehoevend worden.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Dank voor uw uitgebreid antwoord, minister. Het is goed dat de studie er is en dat de monitoring behouden blijft. Dat geeft ons instrumenten in handen om aan de slag te gaan. Ik begrijp dat het voor u als minister enigszins frustrerend is dat die studie meteen tegen u wordt gebruikt om extra beleid te vragen. Wie de studie leest, moet er echter wel mee aan de slag gaan. Het gaat over de betaalbaarheid van de ouderenzorg. In het verleden hebben we vaak gedebatteerd over de kwaliteit, maar beide zaken gaan hand in hand. Willen we kwaliteitsvolle ouderenzorg bieden, dan moeten we ook de prijs in het oog houden.

Een belangrijke conclusie van de studie is op zich een evidentie, maar ik vind het belangrijk ze te herhalen. Het controleren van de dagprijzen is geen alternatief voor het inzetten van publieke middelen. Het is niet omdat de overheid de prijzen

controleert, dat ze daarmee haar deel heeft gedaan. Een debat over hoeveel overheidsmiddelen we aan de zorg geven, blijft nodig. Iemand moet die kwaliteitsvolle zorg betalen. Ofwel is dat de gebruiker, ofwel is dat de overheid. Ofwel gaan de voorzieningen over de kop. We zullen altijd naar die drie kanten moeten kijken. We vangen een reeks alarmerende signalen op over de rendabiliteit van bepaalde voorzieningen, vooral dan OCMW-rusthuizen, maar we zien rusthuizen en concerns ook hoge winsten maken. Dat is een eerste kant om naar te kijken.

Voor de eigen bijdrage van mensen verwijst u naar de persoonsvolgende financiering, die eraan komt, en de zorgverzekering, die er al is. Dat is inderdaad een manier van financieren, maar de vraag is welke normen we hanteren. We gaan alle mensen uniform inschalen en dat is een goede zaak, maar hoeveel zorg en middelen zetten we in per schaal? Voor mensen met een handicap, voor wie het model van persoonsvolgende financiering voor het eerst in Vlaanderen is ingevoerd, is er zeer sterk gekeken naar het huidige zorggebruik. Passen we dat toe op de ouderenzorg, dan geven we mensen een budget op basis van, bijvoorbeeld, een rvt-erkenning die ze nodig hebben voor een CD-profiel, omgezet naar punten. In dat geval vertrekken we wel van de veronderstelling dat de huidige financiering voor de zwaarste zorggroepen voldoende is, en dat is niet het geval. U bent wel bezig met het omzetten van extra rvt-bedden en dat is een goede zaak, maar het is veel te weinig om effectief aan de nood te voldoen. Dat is hier vorige week aan bod gekomen. Het is nog niet voldoende om de zorgzwaarte effectief op te vangen. Zelfs de hoogste financiering die er is, is onvoldoende om echt te zeggen dat de zorg kwaliteitsvol is. Kwaliteitsvolle zorg is vooral een kwestie van handen aan het bed, van mensen.

Ik maak me dus wel zorgen over de richting die we uitgaan. Of we nu werken met persoonsgebonden of met voorzieningsgebonden subsidies, de subsidies moeten wel voldoende hoog zijn om kwaliteitsvolle zorg mogelijk te maken. Een opmerkelijke conclusie van de studie is dat de meeste prijsstijgingen worden verantwoord vanuit de infrastructuur en niet vanuit het personeel. Dat is eigenlijk verbazingwekkend, want in die sector valt kwaliteit vaak te vertalen naar personeel. Ook u, minister, bent in uw antwoord heel veel op infrastructuur ingegaan. Natuurlijk is het aantal vierkante meter per kamer belangrijk, maar even belangrijk en misschien nog belangrijker is de vraag hoeveel tijd het personeel heeft om de bewoner effectief zorg te geven. In alles voel je dat dat vandaag eenvoudigweg niet genoeg is. Dat is ook vorige week aan bod gekomen.

Een andere zaak in verband met infrastructuur is dat de 5 euro waarin nu is voorzien, goed is. We hebben een nieuw systeem, wat nodig was, maar het is aanzienlijk minder dan het oude systeem. Zeggen dat het nieuwe systeem de dagprijzen zal verlagen, is onszelf blaasjes wijsmaken. Het is goed dat er nu een manier is om infrastructuur te subsidiëren, maar het is onvoldoende om er effectief voor te zorgen dat nieuwe infrastructuurkosten niet worden doorgerekend aan de bewoners, want momenteel is dit wel het geval. Het nieuwe systeem is niet alleen qua hoeveelheid middelen – nog maar ongeveer 36 procent – maar ook op vlak van risico's die moeten worden genomen, veel minder aantrekkelijk en zal dus veel meer impact hebben op de bewoners.

Minister, er worden stappen gezet. We zien dat er middelen worden vrijgemaakt voor extra rvt-erkenningen, maar de middelen zijn niet voldoende, het aantal rvt-erkenningen volstaat niet en het totaalbudget voor voldoende personeel volstaat helaas ook niet. Er zullen dus nog veel stappen moeten worden gezet. U verwijst daarvoor naar de volgende legislatuur. Ik vind dat jammer. U zegt dat het VSB-decreet bepaalt dat er bij de start van de legislatuur een meerjarenraming moet komen. Voor mij mag die er nu al komen zodat we weten waar we naartoe willen en wat er nodig is. Iedereen heeft recht op een waardevolle oude dag, maar dat is momenteel niet overal te verantwoorden.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Ik ben het met een aantal zaken absoluut eens. Er moet een volgehouden inspanning zijn vanuit de publieke financiering. Het is geen optie om dit spoor te verlaten. Het feit dat er een prijscontrolesysteem is, doet geen afbreuk aan de fundamentele kwestie. Dat is natuurlijk heel juist. Ik wil wel een en ander in een context plaatsen.

Het resultaat van onze analyse van de dagprijs is dat er inderdaad een stijging is van ongeveer 1,3 netto. Er wordt nog al eens gemakkelijk gezegd dat vanaf 2014 alle kommer en kwel over Vlaanderen is neergedaald. Als u de studie-Pacolet goed hebt gelezen, dan raamt die de stijging per jaar netto – dus inflatie-geneutraliseerd – van 2012 tot 2016 op 1,9. Dat zeggen we wel eventjes niet, want we zullen het alleen maar hebben over het moment dat dit een Vlaamse bevoegdheid is geworden. Er is alle reden om aan te nemen dat de stijgingen in de voorbije periode substantiëler waren.

We hebben een debat gehad over de meting van de socialistische mutualiteiten. Daaruit blijkt dat Brussel en Wallonië het niet bepaald veel beter hebben gedaan. Integendeel, ze kenden meer stijgingen dan Vlaanderen. Dat bleek uit die meting, waar de supplementen in zaten en waar de inflatie netjes werd ingehouden. Als ik me goed herinner, werd er ook over twee jaar gemeten.

Dat is natuurlijk niet de kern van het issue. Het issue is dat we gaan voor betaalbaarheid en zeker vanuit het perspectief van de kandidaat-bewoners. Mevrouw Jans heeft terecht opgemerkt dat het totaal geen zin heeft om het meest rigide prijscontrolesysteem op te zetten als dat de leefbaarheid van de voorzieningen totaal in het gedrang brengt. Zo zouden we eindigen met een situatie waarin niemand nog op een verantwoorde en kwaliteitsvolle manier het zorgaanbod wil organiseren. Dat evenwicht moet worden gezocht.

Als ik professor Pacolet goed beluister, dan zegt hij dat er voortdurend moet worden gelaveerd tussen die twee zaken: streng genoeg om het perspectief van de bewoners te behartigen maar niet zo streng dat de leefbaarheid in het gevaar komt. Als je de grote lijnen van ons systeem bekijkt, dan kun je niet anders dan vaststellen dat het zich ergens tussenin bevindt. Toen we de bevoegdheid overnamen, hebben we gemerkt dat er qua transparante, objectieve regels weinig beschikbaar was of teruggevonden werd vanuit de vorige periode. We hebben zo snel mogelijk een kader gecreëerd om het in Vlaanderen in transparantie te doen. Het is een verdienste dat we effectief over dat instrument beschikken.

Het is juist dat het zeer sterk inzet op exploitatie, verliezen en infrastructuur. Ik wil nog eens opmerken – dat doet geen afbreuk aan de uitdagingen waarvoor we staan – dat de prijsverhoging meestal wordt verantwoord door een verbetering van de kwaliteit van de infrastructuur, meer vierkante meters, zowel in de privatieve als collectieve gedeeltes.

We zullen dit ook nooit kunnen uitgommen. We zullen toch niet naar een systeem gaan waarbij we tegen de initiatiefnemers zeggen dat ze er geen enkel belang bij hebben om te investeren in de kwaliteit van de infrastructuur omdat de realiteit zou zijn dat als ze een beter product aanbieden, ze daar niets voor mogen vragen. Nogmaals, het is zoeken naar een middenweg. De kern blijft natuurlijk – en dat zegt Pacolet ook – dat de publieke investeringen de realiteit van noden in de praktijk zullen moeten volgen.

Dat systeem is er nu. Het is inderdaad gericht op de dingen die objectiveerbaar aangetoond kunnen worden om prijsverhogingen te verantwoorden.

Wat de 5 euro betreft, moeten we ook duidelijk zijn. Die 5 euro is nu in een level playing field. Iedereen die investeert en aan de infrastructuurnormen voldoet, kan daarvoor in aanmerking komen. Dat was vroeger anders. Er was een resolutie van dit parlement waarop de regering heeft gereageerd door dit toegankelijk te maken voor alle soorten van initiatiefnemers. Het is inderdaad lager dan de vroegere 60 procent. Ik moet daar in één adem bij zeggen dat er meer spelers toegang hebben. Met de huidige intresten en financieringskosten is het bovendien echt wel een moment om dit onder de meest gunstige marktomstandigheden onder ogen te nemen. Aan alle koepels en aan alle actoren op het terrein zeggen we verder heel duidelijk dat er moet worden gekeken naar goede, efficiënte manieren om infrastructuur te bouwen en te verbouwen en dat er op een professionele manier met het onroerend goed moet worden omgegaan. Wat ons betreft, is dit een kader. Het is boodschap om dat kader zo rechtszeker mogelijk te houden om toe te laten dat mensen daarop hun investeringen afstemmen en daartoe beslissingen nemen.

Er is gevraagd naar benchmarks en de situatie in andere landen. Het is niet altijd gemakkelijk om de situatie tussen de landen met elkaar te vergelijken. Ik denk bijvoorbeeld aan de verpleegtehuizen in Nederland. Iemand met een O- of A-profiel komt in Nederland niet in aanmerking voor opname in een verpleegtehuis. Ik zeg het een beetje vanuit mijn parate kennis, maar het gaat om een ander perspectief. Het gaat dan over echte zware zorg. Dat betekent dat het gedifferentieerd forfait zoals wij dat kennen, daar niet op die manier bestaat. Je moet daar dus mee opletten. Professor Pacolet stelt vast dat we behoorlijke publieke investeringen doen, maar het is moeilijk vergelijken.

Als ik naar de Franstalige collega's uit ons land kijk – ook daar met enige schroom en onder voorbehoud –, dan denk ik dat er de laatste jaren geen enkel bed bij is gekomen, laat staan dat er rvt-bedden zijn gecreëerd. Dat zijn ook realiteiten. Ik wil wel vergelijken, maar ik maak me sterk dat de kwaliteit van de infrastructuur van de Vlaamse woonzorgcentra, ongeacht het type uitbater, van een behoorlijk goed niveau is. We kennen nog nauwelijks woonzorgcentra met vierpersoonsskamers. Dat is totaal uit de tijd. Het heeft een mega-investering gevraagd om die transitie te maken. Misschien zijn er nog enkele, maar het is een uitzondering geworden in Vlaanderen.

Vergelijken moet dus met enige omzichtigheid gebeuren. Nogmaals, ik doe uitspraken over situaties in andere landen op basis van mijn parate kennis. Als u zegt dat dit nader moet worden onderzocht, dan is dat mogelijk. Als we in ons land zouden kijken naar de omvang en volumes van de investeringen in de residentiële ouderenzorg tijdens deze legislatuur, dan moet de Vlaamse overheid absoluut niet blozen, integendeel. Het zal blijken dat wij toch een behoorlijke inspanning doen.

Ik begrijp uw samenvatting van het standpunt van Zorgnet-Icuro, dat zegt liever geen uitbreiding te hebben maar een verdichting van de financiering. Ik begrijp dat standpunt, natuurlijk. Dat is trouwens iets waar we over moeten nadenken.

We hebben een belangrijke inhaalbeweging gedaan, we baseren ons voor onze programmatie tot 2025 op de cijfers van het kenniscentrum. Uiteraard is dat iets waar je permanent moet naar kijken, zeker als je een beweging maakt van vermaatschappelijking van de zorg, waardoor je de residentiële ouderenzorg in de eerste lijn positioneert als een deel van de zorg die dicht bij huis moet kunnen worden geleverd. Dat is een reflectie die je moet maken. Uiteraard is het juist dat we die zorgzwaartefinanciering moeten optrekken, dat is een juiste analyse.

Alleen maak ik daar opnieuw een kanttekening bij. Ik zal met zeer veel aandacht kijken naar al of niet bijgestuurde en gekleurde analyses van wachtlijsten in de residentiële ouderenzorg. Aan de ene kant voortdurend moord en brand roepen – ik herinner me de laatste cijfers die iemand gebruikte: 160.000 mensen staan te

wachten, terwijl we allemaal weten dat mensen zich op 4 of 5 plaatsen inschrijven –, en ondertussen zeggen dat je niet in de uitbreiding van het aanbod mag investeren, dat kan natuurlijk ook niet. We moeten dit aanbod blijven vergroten.

Iedereen die vindt dat we geen uitbreiding moeten doen – als dat de suggestie was – nodig ik uit om te zeggen wat het statuut is van de voorafgaande vergunningen in de periode voor 2009. In mijn tijd zijn we wel gestopt met dat verhaal, toen we hebben ontdekt dat we in Vlaanderen meer dan 20.000 voorafgaande vergunningen in circuit hadden. Het zijn allemaal mensen die verwachten dat, zodra die voorafgaande vergunning is omgezet in infrastructuur, de overheid zal honoreren en de exploitatie met de forfaits zal exploiteren. Ik nodig u uit om aan iedereen te zeggen dat er geen perspectief is over wat je met die voorafgaande vergunningen doet, om dan te kijken hoeveel er bij de Raad van State zullen binnenkomen, en te zeggen dat dat natuurlijk onaanvaardbaar is.

Dat is trouwens onaanvaardbaar. We hebben als overheid ooit een verwachting gecreëerd. We kunnen dat nuanceren, we kunnen als overheid allerlei privileges invoeren zoals: we zijn bevoegd en geautoriseerd om een beleid te voeren, maar we moeten daar op een correcte manier mee omgaan. Dat is trouwens de reden waarom we in het Mozaïekdecreet uw commissie hebben voorgesteld om het perspectief te openen dat we vooraf vergunningen kunnen omzetten en reconverteren naar andere vormen van zorg en ondersteuning, omdat we beseffen dat dat perspectief moet worden genuanceerd.

Mijnheer Bertels, een van de pistes die je zou kunnen bedenken, is: je mag ze omzetten in rvt-statuten. Daar is iets voor te zeggen. Alleen zal de jurist u antwoorden: ja maar, dan mag degene die de voorafgaande vergunningen toevallig in zijn portefeuille heeft, het gaan doen, en de andere kan het dan niet doen. Ongetwijfeld zullen er mensen komen zeggen dat dat niet de meest evidente juridische constructie is.

We werken op een beleid dat in lengte van jaren een zekere stabiliteit moet vertonen omdat we van de initiatiefnemers vragen dat ze daarvoor investeringen doen. Ik begrijp veel. Ik vind dat we de perspectieven rond reconversies serieus mee moeten nemen. Het is trouwens een deel van de nota die de regering heeft goedgekeurd, en daar gaan we wel degelijk mee aan de slag. Het is wel een wat genuanceerd verhaal.

Er is gevraagd of ik indicaties heb dat mensen hogere dagprijzen vragen om te kunnen anticiperen op de 5 euro, op de zorggarantie. We hebben geen duidelijke indicaties dat dat in een bepaalde richting gaat. Je moet natuurlijk ook geen helderziende zijn om te weten dat je omzichtig met die zaken moeten omgaan. Dat is logisch. Dat is ook de reden waarom ik, als ik zeg dat we moeten overleggen met de sector of we prijsgarantie kunnen geven aan bewoners, dus dat er geen prijsaanpassingen gebeuren tijdens het verblijf, daar altijd met twee woorden over heb gesproken. Ik heb gezegd: dat is een piste die we onderzoeken. In sommige landen bestaat dat, maar we moeten kijken naar alle randvoorwaarden die daarvoor in die landen bestaan. Je moet er geen stuk uithalen om als idee over te nemen.

Sommige mensen zeggen dat dit een prijsverhogend effect zal hebben, want je gaat anticiperen. Anderen zeggen van niet. In het huidige prijscontrolesysteem zijn er een aantal temperende effecten bepaald voor zittende residenten als er herconditioneringswerken plaatsvinden.

Dat is iets dat we willen bespreken met de sector om na te gaan of het realistisch is. Als je x vierkante meter toevoegt aan die kamer, dan is het nogal logisch dat daar iets tegenover staat. Prijszekerheid en -garantie kunnen niet betekenen dat

je ongeacht een kwaliteitsverbetering kunt zeggen: ne varietur. Dan ben je aan het praten over formules als: behalve als deze externe, objectiveerbare omstandigheden ontstaan enzovoort. Dat is een complex verhaal. Ik vind dat de moeite waard om grondig met de sector te overleggen.

Mevrouw Van den Brandt, u bent bezorgd over de inschaling en de persoonsvolgende financiering. In de nota die de basis is voor onze nieuwe acties voor de toekomst van de residentiële ouderenzorg zoals die is goedgekeurd door de regering, staat een hoofdstukje uitdrukkelijk om het verschil in de persoonsvolgende financiering in de sector personen met een handicap te duiden. In de sector personen met een handicap bestaat een prioriteringssysteem. Dat is niet de context waaraan we in de Vlaamse sociale bescherming werken. Daar gaan we wel werken met een geprogrammeerd aanbod van diensten waar je toegang toe hebt. Het is toch niet onbelangrijk dat de keuze van de plaats waar je vanuit de Vlaamse sociale bescherming aan de hand van, in de ideale wereld, met BelRAI-ingeschaalde zorgnood, naar vraagt, ook bepaalt hoe dat budget eruit zal zien.

Ook dat is anders dan bij de sector van de personen met een beperking. Ik verklaar me nader. Als u zorg vraagt in een woonzorgcentrum, dan betaalt de Vlaamse Gemeenschap de verpleging in de zorgkosten. De Vlaamse Gemeenschap stelt dat ter beschikking van de residentiële ouderenzorg. Als u diezelfde zorg en ondersteuning zoekt vanuit uw thuissituatie, dan zullen die kosten geventileerd zijn. Er zal immers een stuk zijn bij de gezinszorg, maar naar ik aanneem ook een stuk bij de thuisverpleging, die dan door de ziekteverzekering wordt betaald. Er zijn uw woon- en leefkosten, waarvan sommigen vinden dat men ze residentieel moet plafonneren. In de thuissituatie is dat een ander verhaal. Als we spreken over een systeem van persoonsvolgende financiering, mag men dus niet de naïviteit hebben van 'daar is een budget en dan ga je dat zo besteden'. Neen, dat zal voor een stuk een mechanisme moeten zijn waarbij een inschaling gerelateerd aan zorgzwaarte wordt vertaald in een derdebetaler- of andere financiering, maar ook wetende op welke manier men dan die vrije keuze maakt om het zo te organiseren. Tenzij men de bevoegdheidsverdeling in dit land nog eens grondig herschikt – mijnheer Persyn richt het hoofd op –, gaat dat niet anders. *(Opmerkingen van Peter Persyn)*

Als je naar een woonzorgcentrum gaat, zitten die verplegingskosten niet in de RIZIV-factuur, en anders wel. Hoe kan je dat anders uitleggen? Dat zijn dus zaken die we in rekening moeten brengen bij het concipiëren van dat model. De kern van het verhaal is echter dat dat model meer zal en moet toelaten dat men zelf beslist hoe men dat wil organiseren. Het is misschien toch niet onbelangrijk dat ik dat hier nog eens eventjes benadruk. Men kan natuurlijk zeggen dat men abstractie maakt van dat programmatieuk. Er is van alles mogelijk, maar tot nader order is er, wat het aanbod qua gezinszorg, qua residentiële ouderenzorg, qua psychiatrische verpleegtehuizen, qua beschut wonen betreft, toch een mechanisme dat dat moet passen binnen een programmatie, die uiteraard af en toe ook moet kunnen worden geüpdatet.

Mevrouw Van den Brandt, ik begrijp heel goed dat u zegt dat het misschien een beetje gemakkelijk is om te verwijzen naar het decreet om het meerjarenperspectief te maken. Ik wil die kritiek aanvaarden. Daar staat tegenover dat, wanneer we elkaar hier in 2019 zullen terugzien, voor de verkiezingen, ik hoop dat we zullen terugkijken op een legislatuur waarin we fors zullen hebben geïnvesteerd in de ouderenzorg in Vlaanderen, zelfs over de grenzen van het fameuze half miljard euro dat er bij de start is gekomen voor de uitbreiding van het aanbod. We gaan dat in 2018 uiteraard ook doen, en ook in 2019. We gaan uiteraard echt niet wachten op het decreet en een nieuwe studie enzovoort.

Mijn ervaring is echter de volgende. Dit is een wereld waarin de vragen naar langdurige zorg en ondersteuning toenemen. Dat is niet alleen in ons land zo, dat

is in veel landen zo. Je moet dus werken met een meerjarenperspectief. Wil je dat in een land als het onze doen, dan heb je een decretaal kader nodig, om toe te laten dat dat ook heel duidelijk een verwachting is, een mechanisme is, een besluit is waarvan alle politieke partijen weten dat dat zo zal gebeuren en dat dat in alle transparantie zo zal gebeuren. Daarom vind ik persoonlijk dat, als dat ontwerp van decreet houdende de Vlaamse sociale bescherming hier zal worden goedgekeurd, en daar staat een artikel in dat de regering verplicht is om ook tegenover het parlement te duiden hoe ze in lengte van jaren, in de volgende legislatuur die uitbreidingen binnen het geprogrammeerde aanbod zal realiseren, dat een zeer goed mechanisme is om dat debat te voeren. Dat zal alle politici die dan geroepen zijn, verplichten om daar een duidelijke uitspraak over te doen. Inzake de persoonsvolgende financiering voor personen met een handicap stond er in het decreet een soortgelijke formule. Ik heb geleerd dat dat alvast heeft geholpen om in alle debatten voor de verkiezingen iedereen een uitspraak te ontklokken als 'we zijn van plan om daar dit en dit voor te prioriteren'. Dat hebben we nu totaal niet. Dat heeft de Vlaamse Gemeenschap nog nooit gehad in deze sector. Het feit dat we dat voor de VSB zouden kunnen doen, is wat mij betreft alvast een geweldige opportuniteit.

Ten slotte, voorzitter, ik begrijp dat er in deze zaal laatstejaarsstudenten van het college van Hasselt aanwezig zijn, die ik langs deze weg dan ook hartelijk wens te begroeten.

De voorzitter: Het is niet dat er verkiezingen dichtbij zijn.

De heer Depoortere heeft het woord.

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Minister, dank u. Ik zal proberen zeer kort tot een slotsom te komen in deze complexe materie. Betaalbare zorg in een kwaliteitsvolle zorgomgeving: ik denk dat dat de bekommernis is van iedereen. Enkel de weg ernaartoe kan wel nogal eens verschillen. Wat mij betreft, mevrouw Jans, is dat onder andere ook door een controle op de prijszetting, en als dat moet, als studies dat aantonen, inderdaad met strengere normen. Minister, anderzijds is er uiteraard het inzetten van meer publieke middelen. Daar heb u al uitgebreid naar verwezen. Ik vind het immers niet kunnen dat de dag van vandaag bejaarden naar een woonzorgcentrum moeten gaan en meer moeten betalen om daar te verblijven dan wat ze ontvangen qua pensioen.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Lies Jans (N-VA): Minister, wat de bevoegdheidsverdeling betreft, zou ik u toch wel aanraden om dat mee te ondersteunen, zeker wat thuiszorg en zo betreft. Dat zou ons in Vlaanderen immers in staat kunnen stellen om een eenvormig beleid te voeren wat senioren- en ouderenbeleid en zeker de zorg voor ouderen betreft. Ik denk dat de meningen niet zo ver uiteenlopen als wordt gezegd dat het belangrijk is dat we de zorgkosten optimaal kunnen financieren en dat het, als we kijken naar thuiszorgsituaties en residentiële situaties, eigenlijk aan de bejaarde is om die woon- en leefkosten te dragen. De Vlaamse overheid moet daar dus maximaal op kunnen inzetten. In de thuiszorg is dat op dit moment een stuk federaal en een stuk Vlaams. In de residentiële sector kunnen we de thuisverpleging niet laten meewerken in het woonzorgcentrum omdat dat door de bevoegdheidsverdeling niet mogelijk is. Ik denk dus dat de piste om naar een verdere bevoegdheidsherverdeling te gaan toch wel interessant kan zijn, ook voor u, wat de ouderenzorg betreft.

Wat deze studie betreft, ik denk dat we nog niet aan het einde van de onderzoeken en discussies zijn. Voor ons is de conclusie toch wel dat er een vorm van prijscontrole en prijsmonitoring, zeker dat laatste, moet blijven bestaan, maar dat we dan niet halsoverkop, van vandaag op morgen naar een heel streng

systeem van prijscontrole moeten gaan, omdat we toch wel moeten vermijden, ook wat prijsgarantie betreft, dat we met perverse effecten worden geconfronteerd door de slinger volledig de andere kant te laten opgaan. Mijnheer Depoortere, ook voor ons is het heel belangrijk dat die betaalbaarheid voor de cliënt er is. Daarom moeten we investeren in hun zorg. We moeten er ook voor zorgen dat die voorzieningen financieel leefbaar kunnen zijn en ook een goede zorg en kwaliteit kunnen aanbieden.

Minister, u hebt het aangehaald: er is een kleine kentering qua prijsstijging, van 1,9 procent in 2016 naar 1,3 procent in 2017. Ik hoop dat we zeker met de invoering van het infrastructuurforfait die kentering kunnen voortzetten en dat we dan eigenlijk op het niveau komen dat er al is sinds de jaren 90, als ik de studie van Pacolet goed lees, met een jaarlijkse prijsstijging van 1 procent boven de inflatie. Dat is dan een normale tendens. Maar zoals gezegd, nog verder discussiëren, nog verder onderzoeken, om uiteindelijk toch wel knopen te kunnen doorhakken.

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp.a): Minister, we zijn het er hier allemaal over eens dat prijscontrole nodig is, en het is ook zo dat er een evenwicht nodig is tussen de betaalbaarheid voor de gebruiker en de leefbaarheid voor de actor. Dat is een continue oefening. Dat betekent echter niet dat de slinger van de ene naar de andere kant moet doorslaan. Daar is een heel spectrum tussen. De studie geeft duidelijk aan, denk ik, dat de oefening nu een beetje is verstoord en dat we de oefening moeten bijsturen.

Een ander belangrijk punt is dat de studie ook heel duidelijk aangeeft dat de publieke investeringen, de publieke financiering moet volgen. Immers, en ik herhaal het regelmatig, ik hoor hier iedereen van meerderheid en oppositie telkens weer zeggen dat Vlaanderen kwalitatieve en betaalbare zorg moet garanderen. De kwaliteit van de zorg moet worden gegarandeerd. De betaalbaarheid van de zorg moet worden gegarandeerd. Minister, het spijt me, maar ik kan niet anders dan blijven herhalen dat deze Vlaamse Regering daar twee keer niet in slaagt, dat ze twee keer mislukt. Wat het garanderen van voldoende kwaliteit, voldoende handen aan het bed betreft, komen alle actoren ons zeggen dat dat nu niet zo is met de financiering waarin Vlaanderen voorziet. Die financiering is niet voldoende afgestemd op de reële zorgzwaarte. Daar zijn meer handen aan het bed nodig, en ook meer publieke financiering. Dat is een politieke keuze. U hebt gezegd niet alles ineens te kunnen, maar het is wel een politieke keuze om dat niet te doen.

Dat moet u dan ook ruiterlijk erkennen, samen met uw collega's die allemaal pleiten voor kwalitatieve zorg. U kiest ervoor om dat niet te doen, terwijl dat wel financierbaar is, en u laat zelfs geld liggen in de welzijnssector, elk jaar opnieuw.

Met betrekking tot de betaalbaarheid, dat is nu ook niet zo. Drie op de vier van de Vlaamse ouderen kan met zijn maandelijks inkomen, met zijn maandelijks pensioen die rusthuisfactuur niet betalen. U kunt daar denigrerend over doen, maar voor ons blijft het een essentiële voorwaarde dat men een maximumfactuur installeert, om ervoor te zorgen dat elke Vlaamse oudere de zorg heeft die hij of zij verdient. Als samenleving zijn we dat aan onze ouderen verplicht, want de waarde van een samenleving meet je mede af aan de zorg die ze biedt aan de ouderen. Dat was ook de mooie slotsom van de presentatie die we afgelopen woensdag hebben gekregen. Minister, daarin schiet deze Vlaamse Regering nog altijd tekort.

Voorzitter, ik kondig bij dezen een motie aan. Blijkbaar moet dat formeel worden gedaan.

De voorzitter: Het moet niet. U kunt dat.

De interpellatie en de vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Elke Van den Brandt aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de onderhandelingen rond het Vlaams Intersectoraal Akkoord (VIA) – 892 (2017-2018)

VRAAG OM UITLEG van Bart Van Malderen aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de stand van zaken van de onderhandelingen met betrekking tot het Vlaams Intersectoraal Akkoord (VIA) – 962 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Peter Persyn

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Voorzitter, collega's, in de zorg werken heel veel mensen met hart en ziel, met overtuiging, en dat doen ze niet altijd onder de beste arbeidsvoorwaarden, zij het ook niet onder de slechtste. Nochtans zijn goede arbeidsvoorwaarden cruciaal voor werkbaar werk en om ervoor te zorgen dat mensen het volhouden en dat we al die arbeidskrachten, al die mensen die zorg geven, blijven behouden.

Sinds 1998 is het VIA een van de instrumenten waarmee wordt gewerkt om die arbeidsvoorwaarden in zowel de socialprofitsector als non-profitsector te versterken. We hebben vier akkoorden gehad, waarbij de overheid en de sociale partners zich telkens samen ertoe verbonden om afspraken te maken, die nadien ook in cao's werden vertaald. Het jongste akkoord, VIA 4, liep tot 2015 en is dus al een hele tijd verlopen. Wij wachten allemaal tot de Vlaamse Regering met een nieuw akkoord, met VIA 5, komt. De regering heeft zich daartoe geëngageerd. Daarvoor is in wat middelen voorzien. Dat is heel schaars. Het is vooral een engagement tegenover de vele medewerkers in de zorgsector, de vele mensen die dag in dag uit met hart en ziel dat werk doen, dat er een goed nieuw sociaal akkoord komt.

Minister, de onderhandelingen voor een nieuw VIA waren eerder al onderwerp van discussie, zowel in de commissie Welzijn, onder meer bij de begrotingsbesprekingen, als in de commissie Algemeen Beleid, met uw collega, minister-president Bourgeois. Bij de begrotingsbesprekingen kwam aan bod dat u in 8 miljoen euro had voorzien voor de uitvoering van zo'n nieuw akkoord. Dat is absoluut onvoldoende. Dat weten we met zijn allen. U zei toen dat het een manier van onderhandelen is om niet meteen het maximumbedrag dat er is, op tafel te leggen. Ik wil u tot daar volgen, maar als je weet dat er bijvoorbeeld voor één luikje, van de kinderopvang, 65 miljoen euro nodig is voor het uitvoeren van een cao die in het verleden is gemaakt, dan weet je dat we met die 8 miljoen euro niet zo ver zullen springen als je in al die sectoren gaat bekijken wat de impact is van een goed sociaal akkoord.

Minister, wat is de stand van zaken in de onderhandelingen over een nieuw VIA? Wanneer mogen we een nieuw akkoord verwachten? In hoeveel middelen is er voorzien voor de drie werven die op tafel liggen? Er zijn in de onderhandelingen immers tot nu toe drie werven afgesproken, die het kader moeten vormen voor een nieuw akkoord. Het is natuurlijk ook de vraag welk deel van die middelen extra budget is, en hoeveel van die middelen eigenlijk vrijgemaakte middelen zijn, waarin al was voorzien als een deel van bijvoorbeeld het uitbreidingsbeleid of de federale taxshift of andere verschuivingen. Dan zou men eigenlijk een sociaal akkoord maken op basis van middelen waarin eigenlijk al was voorzien en niet middelen die boven op de reeds aangegane beloftes komen.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

Bart Van Malderen (sp.a): Ik zal de inleiding van mevrouw Van den Brandt niet herhalen. Dat staat buiten kijf.

Maar als opwarmer geef ik graag een aantal bedenkingen mee, minister. Eerst en vooral, de methode om met intersectorale akkoorden te werken in de socialprofitsector heeft in het verleden van die socialprofitsector een bijna speerpuntsector gemaakt inzake sociaal overleg. Want men werkte met een formule waarbij drie partijen – overheid, werkgevers en werknemers – zich akkoord verklaarden om op lange termijn, op basis van een gedeelde visie, stabiliteit in een sector te geven, maar ook vooruitgang in een sector te boeken. Dat heeft ertoe geleid dat bijvoorbeeld een aantal vernieuwende formules in deze sector konden worden uitgetest, waarvan het nut bewezen is en waarop andere sectoren zich enten en die gaan kopiëren. En dat is mede het gevolg van de methode om te werken met die tripartitie enerzijds en anderzijds over perioden die het normale ritme van sociaal overleg overstijgen en er een stukje stabiliteit en langetermijnwerking aan geven.

Maar, zoals mevrouw Van den Brandt heeft aangegeven, is die dynamiek sinds 2015 eigenlijk stilgevalen. Wij hebben hier al eerder vragen gesteld waaruit blijkt dat er vooralsnog geen akkoord is. Mevrouw Van den Brandt heeft terecht verwezen naar het absolute zwakgebod inzake financiële middelen vanuit de Vlaamse Regering, wat totaal ontoereikend is om de terechte vraag naar koopkracht die vandaag in deze sector bestaat bij werknemers, op een adequate manier te beantwoorden.

En wat stel je vast? Heel snel zie je daarvan het resultaat. We hebben een stuk vooruitgang geboekt tot en met 2015. Sinds 2015 is er geen nieuwe cao, noch zijn er nieuwe ontwikkelingen inzake koopkracht of werkbaar werk. Als je het vacaturerapport van VDAB van een paar weken geleden ernaast legt, zie je de vooruitgang die we hebben geboekt in die socialprofitsector smelten als sneeuw voor de zon. We zitten hier opnieuw in een sector die zich kenmerkt door het niet invullen van knelpuntvacatures enzovoort. Er mag dus toch sprake zijn van enige urgentie.

Ik sluit mij aan bij de vragen van mevrouw Van den Brandt en voeg er nog eentje aan toe: wanneer verwacht u dat er een VIA-akkoord zou kunnen worden afgesloten? Voor mijn part liever gisteren dan morgen. Het lijkt mij toch wel nodig om een timing af te spreken voor die sector. Want anders dreigt er eigenlijk een hele legislatuur verloren te gaan.

De voorzitter: Minister Vandeuren heeft het woord.

Minister Jo Vandeuren: Collega's, momenteel komen de sociale partners uit de private sector bijna wekelijks samen om hun standpunten en tekstvoorstellen onderling te bespreken. Wat de koopkracht betreft, liggen de volgende thema's voor ter bespreking: de versterking van de tweede pensioenpijler, de verhoging van de eindejaarspremie en een eventuele start met de gefaseerde invoering van IFIC, het functieclassificatiesysteem voor de nieuw overgekomen sectoren na de zesde staats-hervorming. Daarnaast worden ook verschillende kwaliteitsmaatregelen besproken, zoals stabiliteit van de arbeidsovereenkomst, vorming en opleiding, aanpak gezondheidsrisico's, flexibiliteit van de arbeidsorganisatie en modern loopbaanbeleid.

Let wel, er is nog geen definitief akkoord over deze thema's. Het overleg tussen de sociale partners uit de publieke sector is weer opgestart, na een pauze van enkele weken. Ook hier is versterking en vrijwaring van de tweede pensioenpijler een belangrijk thema. Over andere onderwerpen is hier nog geen consensus bereikt.

Ik kan u een overzicht geven van de middelen die per thema worden uitgetrokken. Wat de koopkracht betreft, is er inderdaad een opstap vastgelegd

van 8 miljoen euro voor de WVG-sectoren in 2018. In 2019 gaat die opstap verder, naar 29 miljoen euro voor alle VIA-sectoren en de sector van de Kunsten. Vanaf 2020 wordt er een budget begroot dat een equivalent is van 1,1 procent van de loonkost.

Voor de sectorale en intersectorale kwaliteitsmaatregelen en verhoging van het aantal voltijdequivalenten (vte's) wordt er vooral gekeken – en dat is vooral een issue tussen de sociale partners – naar wat er mogelijk is binnen de taxshift-middelen.

Wat betreft de uitbreiding van WVG-sectoren, gaat het in 2018 – begroting goedgekeurd – over 163 miljoen euro. In 2019 loopt dat op tot 393 miljoen euro.

Daarnaast zijn er ook in de sectoren van Sociale Economie, Cultuur en Jeugd budgetten voor uitbreiding begroot. Al die budgetten hebben onderdelen naar allerlei sectoren. Voor een aantal budgetten moeten de sociale partners nog aangeven hoe zij dat willen prioriteren, of waarop ze dat willen inzetten.

Het is de bedoeling om het wekelijkse overleg aan te houden. Het streefdoel is om dit voorjaar tot een evenwichtig akkoord te komen.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Het voorjaar is bezig, dus we zullen u daar regelmatig over ondervragen, om te zien of er een sociaal akkoord is.

Ik maak me echt wel zorgen. U geeft nu een aantal bedragen. U verwijst naar de taxshift en het uitbreidingsbeleid dat gepland is: 8 miljoen euro voor dit jaar, en voor het komende jaar zit daar groei op.

Maar ik herhaal het: voor het luik kinderopvang, waarnaar ik een paar keer heb gevraagd, waar er een cao in uitrol is en waar we een engagement zijn aangegaan, heeft het Rekenhof het vereiste budget geraamd op 65 miljoen euro. Als ik u die vragen apart stel, zegt u: 'Daarvoor kijken we naar de VIA-akkoordonderhandelingen.' Dat gaat over zo'n groot bedrag in verhouding tot wat is uitgetrokken. En dat gaat dan over één sector en één luik binnen die sector.

Ik maak me dus oprecht zorgen over hoe je binnen dit kader tot een ernstig sociaal akkoord kunt komen. Ik vind dat oprecht jammer. Want we krijgen berichten dat er te weinig mensen in de zorg willen werken, dat de arbeidsomstandigheden niet zijn wat ze kunnen of moeten zijn, terwijl dit een belangrijke economische sector is. Enerzijds is het belangrijk voor de kwaliteit van de zorg dat we goed en gemotiveerd personeel hebben. En daarvoor heb je een goed VIA-akkoord nodig. Ik hoop dus dat u snel, liefst vóór Pasen, met een akkoord kunt komen. Want het is urgent. En anders zullen we, zoals de heer van Malderen zegt, een legislatuur voortgaan zonder een nieuw VIA-akkoord. Dat lijkt me een schandvlek op deze legislatuur.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

Bart Van Malderen (sp.a): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik probeerde nog even uw informatie te ordenen. Eerst en vooral vind ik het positief dat u het ritme van wekelijkse vergaderingen probeert aan te houden en dat u probeert om dit voorjaar een akkoord te sluiten. Zoals reeds gezegd: voor mij liever gisteren dan morgen.

Ten tweede verwijst u in uw antwoord inderdaad zowel naar het uitbreidingsbeleid als naar taxshiftmiddelen. Ik heb daarover een bijkomende vraag. In een ander, maar gerelateerd dossier, met name de verevening in de sector van

personen met een handicap – geen onbelangrijke sector in het geheel om uw VIA-akkoord af te sluiten – hebben we gemerkt dat de Inspectie van Financiën op een gegeven moment vraagtekens heeft geplaatst bij het solide karakter van die financiering en het voortdurend grijpen naar taxshift zonder dat je meteen weet welke echt netto-opbrengsten daar te verwachten zijn. Mijn vraag is: hoe gaat u om met die opmerkingen van de Inspectie van Financiën in dit geheel? Want als u een akkoord sluit over jaren, en dat in cao's giet, dan moet dat toch wel op een solide financiering kunnen bogen.

Ten slotte wil ik een opmerking maken. Je ziet het zo komen: 8 miljoen euro in 2018, 29 miljoen euro in 2019, en in 2020 trekken we dan op naar 1,1 procent. Misschien vinden sommigen dat een enorme prestatie. Maar dit is het eerste akkoord sinds 2015. Dus dan zou je op dat moment vijf jaar hebben dat mensen hun koopkracht, los van de index, niet hebben zien vooruitgaan. Het zou goed zijn om dat resultaat eens te leggen naast wat er wordt bereikt in ander overleg, in interprofessionele akkoorden in de profitsector, om zo in te schatten wat de positie op de arbeidsmarkt van die social profit in de toekomst zal zijn.

Minister, bent u ervan overtuigd dat u met die cijfers een aantrekkelijke sector kunt creëren die zal vermijden dat in de toekomst opnieuw, zoals in het verleden het geval was, elke vacature in de social profit een knelpuntvacature wordt, aangezien mensen nu eenmaal naar andere sectoren wegvloeien of niet de keuze voor de social profit maken?

Ik maak nog een laatste opmerking. Ik zie hier een trendbreuk. Alle vorige akkoorden die in de social profit werden gemaakt, gingen uit van een engagement per legislatuur. En hier neemt u eigenlijk vooral engagementen naar de volgende legislatuur.

Het is niet deze regering die onderhandelt. Eigenlijk legt u gewoon de last bij een volgende regering. Zij zal het grootste deel van de middelen op tafel moeten leggen.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Dat laatste is natuurlijk geen argument. Elk VIA-akkoord houdt natuurlijk verbintenissen in die verder gaan dan de legislatuur. Dat kan niet anders. Een regering neemt zoveel beslissingen die ook consequenties hebben in de volgende legislatuur. We moeten daar niet lichtzinnig mee omspringen, maar het is een realiteit. Er is na heel veel overleg een budgettair kader gecreëerd waarbinnen de partners nu al een tijdje intensief overleggen. Datzelfde verhaal speelt zich ook in Onderwijs af, in Openbaar Ambt, ... Dergelijke debatten moeten in meer sectoren worden gevoerd. Als we in het voorjaar kunnen landen – dat hangt niet alleen van de overheid af – dan wil dat zeggen dat er een akkoord wordt gesloten waardoor ook de volgende regeringen zich gebonden zullen voelen. Daar mogen we van uitgaan. Een deel van dat sociaal akkoord zal uiteraard moeten gaan over het verder corrigeren van de historische ongelijkheden. In het raadgevend comité en de taskforce hebben de sociale partners ook aangegeven dat met die ingrediënten kan worden gewerkt. Ik heb begrepen dat daarover ook wordt onderhandeld, maar ik moet voorzichtig zijn. Ik kan niet over deelakkoorden spreken, want de sociale partners zeggen terecht dat er pas een akkoord is als er over alles een akkoord is.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Ik ben het ermee eens dat dit akkoord zich uitstrekt tot in de volgende legislatuur en dat dat niet nieuw is. Wel nieuw is dat er in de huidige legislatuur nagenoeg geen engagement wordt aangegaan. Het zou een slechte regering zijn die gemaakte akkoorden verbreekt of niet uitvoert, maar de sector verdient beter dan een regering die zelf geen verantwoordelijkheid neemt

en alles naar de volgende doorschuift. Als ik kijk naar de thema's die in het VIA-bakje zit, kan ik begrijpen waarom het zo lang duurt, want het is het verdelen van de absolute schaarste.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

Bart Van Malderen (sp.a): Voor alle duidelijkheid, ik gun u een akkoord, minister, omdat ik het personeel in die sector een akkoord gun. Ik kan echter niet om de vaststelling heen dat de Inspectie van Financiën een vraagteken plaatst bij de manier waarop onderdelen van uw akkoord moeten worden gefinancierd.

Dat bepaalde zaken in volgende legislaturen doorwerken is evident. Hier zien we echter een trendbreuk. Eigenlijk doet u deze legislatuur bijna niets, alleen een heel klein beetje helemaal op het einde, en schuift u het gros van de factuur door. Dat dat ook in Onderwijs en Openbaar Ambt gebeurt, onderstreept alleen hoe systematisch deze regering gebruik maakt van deze kwalijke praktijk. Waarvan akte.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Lorin Parys aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over pleeggrootouders – 900 (2017-2018)

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over grootouders die optreden als pleegouders – 929 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Bart Van Malderen

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Minister, in Vlaanderen wonen meer dan 5000 kwetsbare kinderen en volwassenen in een pleeggezin. Eén pleegkind op de vier woont bij zijn grootouders. Dat zijn schattingen, want we hebben geen exacte cijfers over dit fenomeen. Deze grootouders verdienen het grootste respect, want zij zijn op oudere leeftijd nog bezig met het verversen van luiers of het in het gareel houden van puberende tieners en dat is niet makkelijk, ook niet voor jongere ouders.

Minister, in Leuven ben ik met pleeggrootouders gaan praten. Daar bestaat voor hen een werkgroep. Pleeggrootouders krijgen vaak te maken met reacties van onbegrip. Vrienden en kennissen vragen waarom ze op hun leeftijd nog beginnen aan het verzorgen en opvoeden van kleinkinderen. Een tweede soort reacties van onbegrip is een beetje cru gezegd: ze hebben hun eigen kind verknald en nu doen ze dat nog eens met hun kleinkinderen. Dat vertellen pleeggrootouders me.

Dat is natuurlijk een foute perceptie en het zou goed zijn, door ruimere aandacht te besteden aan pleeggrootouders, dat soort onbegrip en onwetendheid een beetje weg te nemen. Het is misschien een goed idee pleeggrootouders een centrale rol te laten vervullen in de Week van de Pleegzorg en hen meer onder de aandacht te brengen. Een pleegkind op de vier wordt immers door zijn grootouders opgevangen.

In Vlaams-Brabant bestaat er nu al een lessenreeks voor pleeggrootouders. Na afloop kunnen de cursisten aansluiten bij een praatgroep waar ze contact kunnen leggen met lotgenoten. Bedoeling is dat systeem in alle Vlaamse provincies uit te rollen. Deze maand wordt er alvast in Oost-Vlaanderen mee gestart.

Pleeggrootouders wezen me er ook op dat ze bijzonder weigerachtig staan tegenover het bellen van de politie als een situatie met de ouders uit de hand loopt. Ze zijn natuurlijk de ouders van de persoon voor wie ze de politie moeten bellen. De bemiddeling van een bekende derde, in casu de begeleider van de pleegzorgdienst, die zowel de ouder, het kind als de pleeggrootouders kent, kan vaak een acute en moeilijke situatie ontmijnen. Gebeurt er in Vlaams-Brabant echter iets op zaterdagmiddag om een uur of twee en bellen ze de pleegzorgdienst om in contact te komen met iemand die ter plaatse of via de telefoon de gemoederen tot bedaren kan brengen, dan moeten ze wachten tot wanneer de permanentie om zeven uur de voicemail beluistert voor ze eventueel met iemand contact kunnen hebben. In Vlaams-Brabant wordt namelijk op zaterdag, zondag en feestdagen de voicemail beluisterd om één uur en om zeven uur. Dat is natuurlijk jammer, en het kan ervoor zorgen dat een situatie nodeloos escaleert of dat toch de politie moet worden gebeld.

Ik heb hierbij volgende vragen, minister.

Vindt u het een goed idee om pleeggrootouders een zichtbare rol toe te bedelen tijdens de Week van de Pleegzorg dit jaar?

Wanneer zullen de andere provincies, naast Vlaams-Brabant en Oost-Vlaanderen, starten met de lessenreeks die speciaal gericht is op pleeggrootouders? Hoe wordt het proefproject uit Vlaams-Brabant geëvalueerd?

Kunt u een overzicht geven van de verschillende manieren waarop de vijf pleegzorgdiensten permanentie verzekeren buiten de kantooruren? Hoe kunt u ervoor zorgen dat de ondersteuning en bereikbaarheid van de diensten buiten de kantooruren kan worden uitgebreid?

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, in 2016 telde Vlaanderen 4717 pleeggezinnen. Naar verluidt zou het in een aanzienlijk deel daarvan gaan om de grootouders van de pleegkinderen en zou een op de vier pleegkinderen bij de grootouders wonen. Dat kinderen kunnen worden opgenomen in de eigen familiecontext is op zich in de meeste gevallen een goede zaak, en ik heb daar veel appreciatie voor. Het mag echter allerm minst als een evidentie worden beschouwd dat de grootouders in kwestie dat inderdaad doen. Nu zij misschien gepensioneerd zijn en misschien ook nog de zorg moeten dragen voor zorgbehoevende ouders, staan ze opnieuw in voor kinderen, en dat kan inderdaad gaan van baby's tot pubers.

In Vlaams-Brabant bestaat inderdaad een lessenreeks en een praatgroep met lotgenoten, speciaal voor grootouders die pleegouder zijn. Het zou de bedoeling zijn om dat aanbod ook uit te rollen over alle Vlaamse provincies.

In dit verband wil ik nog eens terugkomen op een onderwerp dat we hier al eens eerder hebben besproken, namelijk het attest voor pleegzorg. Over dat attest moet elke kandidaat-pleegzorger of pleegzorger beschikken om een pleegkind of pleeggast op te mogen vangen, maar voor netwerkpleeggezinnen maakt het decreet een uitzondering. Zo moet een pleegzorger in het kader van netwerkpleegzorg niet beschikken over een attest van een vergunde dienst voor pleegzorg wanneer, ten eerste, een pleegkind aan een pleeggezin wordt toegewezen door de jeugdrechtbank, ten tweede, de onmiddellijke opvang van een pleegkind of een pleeggast door een pleeggezin noodzakelijk is in het belang van het pleegkind of de pleeggast, en ten derde, het pleegkind of de pleeggast reeds verblijft bij het netwerkpleeggezin. In deze gevallen moet de pleegzorger uit het netwerkpleeggezin zo snel mogelijk en uiterlijk binnen zes weken over een attest van een vergunde dienst voor pleegzorg beschikken.

Minister, in antwoord op mijn schriftelijke vraag van 1 juni 2015 verklaarde u dat er vanuit de diensten voor pleegzorg gesignaleerd werd dat de termijn van zes weken in sommige situaties te kort is om een onderbouwde beslissing te nemen rond attestering. In het kader van het evaluatietraject met betrekking tot de toepassing van het decreet Pleegzorg en het bijbehorende uitvoeringsbesluit werd dit knelpunt wel uitdrukkelijk opgenomen en besproken. Er werd echter besloten dat een wijziging van het decreet niet nodig was.

Ik heb hierover volgende vragen, minister. Wanneer zal een specifiek ondersteuningsaanbod voor pleeggrootouders ook in de andere provincies worden georganiseerd? Zijn er situaties bekend waar een kind in pleegzorg werd geplaatst bij een netwerkpleeggezin, terwijl na screening het attest werd geweigerd? Is het momenteel mogelijk voor alle diensten om bij netwerkplaatsing de procedure met betrekking tot het afleveren van een attest pleegzorg af te handelen binnen de termijn van zes weken?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Het zijn de diensten voor pleegzorg die samen met Pleegzorg Vlaanderen kiezen welke thema's ze tijdens de Week van de Pleegzorg naar voren schuiven. Grootouders nemen een belangrijke plaats in binnen het ondersteunend netwerk van gezinnen en kunnen ook wanneer er nood is een pleegzorgplaatsing, in welke vorm dan ook, die rol blijven vervullen. Dat blijkt ook uit het gegeven dat grootouders in het totale bestand van pleegzorgers een belangrijke groep vormen. Het lijkt ons een goed idee de rol van grootouders, waaronder ook de pleeggrootouders, een bijzondere plaats toe te bedelen tijdens de Week van de Pleegzorg. Ik zal dat aan Pleegzorg Vlaanderen suggereren, maar gelet op de baseline van onze regering, "vertrouwen geven", moet ik het bij een suggestie houden.

Alle provincies hebben kennis gemaakt met de lessenreeks voor de pleeggrootouders die de provinciale pleegzorgdienst Vlaams-Brabant en Brussel heeft ontwikkeld. Naast deze dienst heeft ook de pleegzorgdienst Oost-Vlaanderen beslist om de lessenreeks te organiseren. Van de andere diensten weten we dat ze zich verder beraden over het aanbod. Aangezien deze lessenreeks beschreven en wetenschappelijk onderbouwd is, leent ze zich gemakkelijk om breder te worden geïmplementeerd. De dienst voor pleegzorg Vlaams-Brabant en Brussel heeft de intentie om, op basis van de doelstellingen van de lessenreeks, indicatoren te ontwikkelen om de uitkomsten van het programma te kunnen meten. Op het moment worden de verdere mogelijkheden geëxploreerd en wordt hierover afgestemd met de andere diensten voor pleegzorg.

Een van de vaststellingen uit de evaluatie van het decreet en het bijbehorend besluit die vorige zomer werd afgerond, was dat er nog groeimarge is in de samenwerking tussen de diensten en in de uitwisseling van goede praktijken. Het proefproject van Vlaams-Brabant en Brussel biedt in elk geval een concrete basis om stappen vooruit te zetten.

Binnen de diensten voor pleegzorg wordt de permanentie verschillend aangepakt. Een gangbare manier is dat medewerkers anticiperen op crisissen door in concrete situaties aan pleegouders, -gasten of ouders van pleegkinderen hun gsm-nummer te geven, zodat ze ook buiten de kantooruren en tijdens weekends kunnen worden gebeld wanneer de nood hoog is. De ervaring leert dat deze werkwijze vaak helpt om crisissen en escalatie te voorkomen. Naar aanleiding van de hiervoor al vermelde evaluatie, heb ik Jongerenwelzijn de opdracht gegeven een traject af te leggen om de efficiëntie van de diensten te optimaliseren, waarbij goede praktijken worden gedeeld.

Een stap hierbij is dat de diensten voor pleegzorg hun werking laten doorlichten. We willen erover waken dat de uitbouw van de permanentie zeker een thema is

dat aan bod komt in de audit. Daarbij is het belangrijk dat de verschillende werkwijzen van de diensten voor pleegzorg naast elkaar worden gelegd en beoordeeld op hun efficiëntie. Ik verwacht hierbij dat we, zoals de kwaliteitsregelgeving bepaalt, expliciet in beeld krijgen hoe de gebruikers – pleegzorger, -kinderen en -gasten – de permanentieregeling beoordelen en ervaren.

Volgens de diensten voor pleegzorg komt het voor dat een pleegkind wordt geplaatst bij een netwerkpleeggezin waarvan het attest na screening werd geweigerd. We beschikken echter niet over cijfergegevens op dit punt. De indruk bestaat dat in de meerderheid van de netwerksituaties het attest wordt toegekend.

In het kader van het evaluatietraject met betrekking tot de toepassing van het decreet Pleegzorg en het bijbehorende uitvoeringsbesluit werd dit knelpunt grondig besproken. De diensten voor pleegzorg hebben toen zelf gesteld dat een legistieke wijziging niet nodig is. In het kader van het hoger vermeld efficiëntietraject zullen de diensten voor pleegzorg ook stilstaan bij het thema screening van pleeggezinnen.

Vanuit het beleid staan wij achter een goed onderbouwde, methodische screening die gericht is op het 'ja, mits-principe'. Dit laatste betekent dat er toekomstgericht gekeken wordt naar de sterktes van de kandidaten, en waarbij risico-aspecten zo mogelijk als aanknopingspunten gezien worden om kandidaten wanneer ze geselecteerd zijn, gepast en op maat te ondersteunen om goede pleegouders of -zorgers te zijn. Hierbij staat dus de vraag centraal of de aanwezigheid van relevante competenties van kandidaat-pleegzorgers voldoet en hoe competenties met praktijkondersteuning kunnen worden versterkt.

Het doorlichten van de screeningsprocedures tegen de achtergrond van de vooropgestelde principes geldt niet enkel voor bestandspleeggezinnen maar ook voor netwerkpleeggezinnen. We verwachten bijgevolg dat we op basis van de audit een meer onderbouwde uitspraak zullen kunnen doen over de haalbaarheid van de screening van netwerkpleeggezinnen binnen de termijn van zes weken.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Minister, ik ben heel blij met uw antwoord dat u een suggestie zult doen aan de partners die verantwoordelijk zijn voor de Week van de Pleegzorg. Dat is prima en mooi. Ik hoop dat ook de andere provinciale diensten voor pleegzorg zullen kijken naar dat wetenschappelijk onderbouwd gegeven van die lessenreeks gericht op pleeggrootouders.

Uiteraard ben ik gewoon benieuwd naar het resultaat van de audit en de beslissingen op basis daarvan. Dat is mijn enige opvolging, minister. Wanneer zal die audit beschikbaar zijn?

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Inderdaad, de audit die wordt aangekondigd, is belangrijk, ook met betrekking tot mijn vraag rond attestering. We hebben natuurlijk zeer veel appreciatie voor die pleeggrootouders die het willen opnemen voor hun kleinkinderen. Het gaat natuurlijk wel over kwetsbare kinderen. We moeten er toch voor zorgen dat zij op een veilige manier kunnen opgroeien in het pleeggezin waar ze terechtkomen, of dat nu de pleeggrootouders zijn of dat in een ander pleeggezin is.

Daarom is die screening van uitermate groot belang. Als het gezin van de pleeggrootouders niet voldoet, ik onderschrijf volledig het 'ja, mits-principe', maar ook dan kan het zijn dat er niet voldoende garanties zijn voor het pleegkind in kwestie, en dan moeten we dat durven zeggen en kunnen ingrijpen. In die zin

kijk ik ook echt uit naar die audit van de diensten en de resultaten die daaruit komen, ook met betrekking tot die termijn van zes weken en de haalbaarheid. Als we naar een langere periode gaan, dan is de vraag binnen welke periode het dan wel lukt. Ondertussen verblijven de kinderen in een gezin waarvan we niet honderd procent zeker zijn. Dat moeten we bewaken.

De voorzitter: Mevrouw Taelman heeft het woord.

Martine Taelman (Open Vld): Minister, u zegt dat het geven van een gsm-nummer als een soort permanentie in het proefproject helpt en dat het in het traject van de optimalisering van diensten iets is dat moet worden meegenomen. Als we hier de ambitie hebben om elk kind jonger dan 6 jaar pleegzorg als eerste vorm van opvang in de bijzondere jeugdzorg aan te bieden, en wetende dat veel pleegkinderen niet meer naar hun natuurlijke ouders kunnen terugkeren, moeten we ook nadenken over en aandacht hebben voor een wachtdienst. Dat gaat een onvermijdelijke noodzakelijkheid zijn. We kunnen niet blijven investeren in meer pleegplaatsen zonder dat op een ernstige manier te omkaderen. Permanentie zal daarvan een essentieel onderdeel zijn.

Nog een aandachtspunt: in een van de artikels over pleeggrootouders kwam een kind na enkele jaren weer bij zijn vader terecht, de overgang was heel bruusk, zeker omdat het om een autistisch kind ging dat een bijzondere aanpak nodig had. Dat zien we vaker bij het terugkeren naar de natuurlijke ouders. Het is belangrijk dat deze overgang warm gebeurt, vooral met aandacht voor de noden van het kind en voor de persoonlijke situatie.

Bart Van Malderen (sp.a): Minister, nog een paar vragen vanuit mijn fractie. Ik leid uit de vragen en het antwoord af dat het aantal plaatsingen bij grootouders geschat wordt. Dit is een open vraag. Blijkbaar houden we geen exacte cijfers bij. Als we een aantal zaken willen faciliteren, wat we onderschrijven, dan zou de eerste vereiste zijn dat we heel goed bijhouden over hoeveel gevallen het exact gaat. Ik ben helemaal geen expert, maar ik heb de indruk dat het vandaag om schattingen gaat.

Ik ben blij dat de lessenreeks die in Vlaams-Brabant is gestart in eerste orde bijkomend wordt uitgerold in Oost-Vlaanderen, u begrijpt mijn appreciatie daarvoor. De rest is het aan het bekijken. Ik leid uit uw antwoord af dat u daar nogal positief tegenover staat. Ik leid af uit de replieken in deze commissie dat iedereen er positief tegenover staat. Misschien zou het nuttig zijn, zonder daar in de plek te treden, om de nodige informatie te geven en te duiden dat we het allemaal goed zouden vinden om die lessenreeks van De Panne tot Maaseik uit te rollen.

Mevrouw Schryvers, uiteraard dienen de integriteit en de toekomst van de kinderen centraal te staan. Uiteraard moeten we daar een aantal essentiële voorwaarden vervuld zien. Dat is evident, maar er bestaat ook Amerikaans onderzoek waaruit blijkt dat die pleeggrootouders het bijzonder goed doen, ze hebben opvoedingservaring. Ik zie dat u instemmend knikt, minister. *(Opmerkingen van minister Jo Vandeuren)*

'Nice try'.

U zou kunnen overwegen, minister, om bij pleegzorgplaatsing eerst naar de grootouders te kijken, met invulling van alle vereisten waar u het over had, gezien die kwaliteit.

Tot slot, in Nederland bestaat er een belangenbehartiging, de Stichting Pleegouders, die een gespecialiseerde website heeft. Het ging hier over een centrale, daar is niets op tegen, maar er bestaat in het zeer nabije buitenland dus al heel

wat materiaal, zelfs in onze taal. We zouden kunnen overwegen om een dergelijke dienstverlening online ook aan te bieden, alvorens mensen telefonisch contact zoeken voor een aantal evidente vragen. Het bestaat in Nederland, we geven u graag de suggestie mee.

Minister Jo Vandeurzen: Collega's, al die suggesties zijn natuurlijk belangrijk en welkom. Een vereniging van pleegouders bestaat in ons land. Er zijn wel aanspreekpunten. Veel van die dingen moeten in overleg een plaats krijgen.

Ik vind dat er zeker nog marge is om de werkwijze tussen de verschillende diensten en provincies beter op elkaar af te stemmen en meer uniform te maken.

We hebben met het parlement gekozen voor een manoeuvre – en dat was aanzienlijk – om van meer dan twintig pleegdiensten naar vijf te gaan. Dat is al een hele shift geweest, maar ik deel de mening, ik hoor dat ook van een aantal collega's, dat het moeilijk uit te leggen is waarom die permanentie er in de ene dienst wel is en in de andere niet. Als men een bepaalde schaal bereikt, moeten we die vraag misschien hardop gaan stellen. Ik ben het daar ten gronde mee eens. Dat is ook de reden waarom ik nogal fel aandrang op overleg en om die oefening te doen.

Ik begrijp dat men op dit moment in de fase zit dat men de kandidaten voor de audit bekijkt en de toewijzing onderzoekt.

Het is juist dat we in het overleg met de diensten vanuit het agentschap moeten aangeven dat we op dat niveau verwachten dat men de afstemming meer en meer onder ogen gaat zien. Het feit dat iets een goede praktijk is – zoals die lessenreeks – in de ene regio, moet een aansporing zijn om niet allemaal het warm water uit te vinden, maar om dat over te nemen. Andere diensten ontwikkelen screeningsinstrumenten of organisatorische opties, en dan vraag ik me af wat anderen ervan weerhoudt om over te nemen en te gebruiken wat na evaluatie een goede praktijk blijkt te zijn.

Ik ga uw zorgen en suggesties op dat vlak zeker aan het agentschap overmaken en dat met de diensten bekijken.

Lorin Parys (N-VA): Nogmaals, ik ben blij, ook met uw repliek, minister. U geeft een belangrijk signaal, wij kunnen ons daar alleen maar achter scharen.

Wat uw opmerking betreft, mijnheer Van Malderen: het is natuurlijk zo dat pleegzorgdiensten vandaag al eerst bekijken wat er binnen het netwerk mogelijk is qua opvang. Meestal wordt er eerst gekeken of er grootouders zijn die die taak kunnen opnemen. Als dat niet kan, wordt er gekeken naar kandidaten die niet tot de onmiddellijke familie- of kennissenkring behoren. Dat is vandaag al een praktijk.

Katrien Schryvers (CD&V): Met betrekking tot dat laatste: het is net omdat er een situatie ontstaat waarbij het kind niet in de thuisomgeving kan blijven dat er, zoals we decretaal hebben bepaald, wordt gekeken naar de mogelijkheid van pleegzorg, eventueel binnen het netwerk. We hebben bepaald dat er zonder voorafgaande attestering kan worden geplaatst. De attestering moet dan binnen de zes weken gebeuren.

De screening is en blijft natuurlijk toch wel fundamenteel, al keren we het om in 'ja, maar'. De screening blijft een belangrijk element. We kijken uit naar de resultaten van de audit daaromtrent.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Peter Persyn aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de werking van de Vlaamse sociale bescherming in Brussel
– 946 (2017-2018)

VRAAG OM UITLEG van Elke Van den Brandt aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de zorgverzekering in Brussel
– 954 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Bart Van Malderen

De voorzitter: De heer Persyn heeft het woord.

Peter Persyn (N-VA): Minister, onlangs lazen we in BRUZZ dat het aantal aangesloten Brusselaars bij de Vlaamse sociale bescherming (VSB) in tien jaar tijd met bijna een kwart is gedaald. De aansluiting van de Brusselaars bij de VSB moeten we kaderen in een ruimer geheel, namelijk de regeling van de sociale bescherming in Brussel na de zesde staatshervorming. We weten dat het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC) werkt aan een Brusselse sociale bescherming. Wat dat in de toekomst zal betekenen voor de VSB in Brussel weten we niet, maar ondertussen is het onduidelijkheid troef en daalt het aantal Brusselaars dat bij de VSB is aangesloten.

Zoals de huidige regeling omtrent de VSB voorligt, zal de Vlaamse Gemeenschap in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad geen tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden (THAB) aanbieden. Een cumulbepaling in het decreet Vlaamse sociale bescherming stelt dat de Brusselaars uitgesloten zijn van een THAB vanuit de VSB en de facto op een regeling van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC) aangewezen zijn. Nochtans verklaarde de Raad van State in een niet-bindend advies bij het uitvoeringsbesluit van het decreet dat die cumulbepaling strijdig is met het gelijkheidsbeginsel en het Europeesrechtelijk principe van vrij verkeer van personen en diensten.

Naast het advies van de Raad van State creëert onenigheid binnen het Verenigd College onduidelijkheid over wat de GGC zal aanvangen met de bevoegdheden inzake zorg en welzijn die ze sinds de zesde staatshervorming heeft gekregen.

Minister, wat zijn voor u de redenen waarom steeds minder Brusselaars de weg naar de VSB vinden? Wilt u hieraan een halt toeroepen? Op welke manier? Hebt u contact gehad met uw Brusselse collega's omtrent de uitwerking van de sociale bescherming in Brussel? Waarom hebt u destijds het advies van de Raad van State met betrekking tot de cumulbepaling van de THAB niet gevolgd? Bestaat het risico dat Vlamingen in het Vlaamse Gewest een andere THAB zullen hebben dan Brusselse Vlamingen die een beroep moeten doen op de THAB van de GGC en dus de facto bij aansluiting bij de VSB geen gelijke rechten zullen krijgen? Hoe wilt u vermijden dat diezelfde cumulbepaling het Europeesrechtelijk principe van het vrij verkeer schendt?

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Voor mijn vraag om uitleg ben ik ook vertrokken van de vaststelling – en die is niet nieuw – dat het aantal Brusselaars dat aangesloten is bij de zorgverzekering systematisch daalt. Het aantal staat ondertussen op een nieuwe recordlaagte van 42.800 mensen.

Dat is voor een stuk te verklaren door de onbekendheid van het systeem. De meeste Brusselaars krijgen eenmaal in hun leven een brief met een voorstel tot aansluiting. Dat is dan een brief met heel veel uitleg over iets dat je niet per se

kent en waarbij je mag opteren om 50 euro te betalen. Dat is niet de meest aantrekkelijke manier om iets bekend te maken.

Een tweede luik van de verklaring is dat deze mogelijkheid tot aansluiting vaak komt op een moment dat de zorgnood nog zeer veraf is, zowel mentaal als in leeftijd. De brief wordt aan de jonge Brusselaars toegestuurd en die zijn zich nog niet zozeer bewust van een potentiële zorgnood later. Als de zorgnood reëler is, is aansluiten niet altijd interessant meer, gezien de wachttijden of sancties.

De Vlaamse Regering nam enkele maatregelen om de verzekering voor Brusselaars aantrekkelijker te maken, zoals het verminderen van de sanctie bij late aansluiting. Dat zijn belangrijke stappen, maar de vraag is of ze genoeg zijn om de trend te keren. Zal de beslissing om de schorsingstijd voor Brusselaars die zich te laat aansloten bij de zorgverzekering sterk naar beneden te halen, ertoe leiden dat het aantal aansluitingen stijgt?

Onlangs hebben we het basisondersteuningsbudget mee in dit systeem gestopt. Het aantal Brusselaars dat hiervan op de hoogte is, is wellicht op een hand te tellen. Na deze uitbreiding is het dus eens zo belangrijk dat Brusselaars weten wat het is en weten waarop ze zich kunnen beroepen of wat ze kunnen mislopen. De Vlaamse Regering voert weinig of amper communicatie om de bekendheid van de zorgverzekering op te krikken. Dat leidt ertoe dat hoeveel of welke ondersteuning je als Brusselaar krijgt, afhankelijk is van de kennis van de zorgverzekering. Dat zou niet mogen.

Over het idee van een zorgverzekering is communicatie nodig. Er is ook in het Brussels Parlement over gepraat. Minister Debaets heeft gezegd dat ze is gestart met het gericht voeren van communicatie naar een aantal doelgroepen via tussenpersonen. Er werd ook aangekondigd dat er in maart en april een algemene communicatiecampagne zal zijn voor heel Vlaanderen, waar een luik Brussel in zou zitten. Er staat dus communicatie op til. Als je echter kijkt naar de eerdere campagne gericht op doelgroepen, dan voel je weinig resultaat. De vraag is dus of dit genoeg zoden aan de dijk zal zetten.

De kern van het probleem is dat het een vrijwillige bijdrage betreft, wat een vreemd concept is. Dat is staatskundig zo en we zijn eraan gebonden. De oplossing zou natuurlijk zijn dat je ervoor zorgt dat er ook in Brussel een verplicht systeem bestaat met betrekking tot zorg en zorgverzekering. Dat kan pas als er ook langs Franstalige kant zo'n systeem komt, maar dat is niet uw verantwoordelijkheid. De Brusselse overheid heeft al herhaaldelijk gezegd dat ze werkt aan een gelijkaardig systeem, de autonomieverzekering, maar het blijft tot nu toe in de fase van de aankondiging steken en we zien het weinig concreet vorm krijgen. Ik herhaal dat dit niet uw verantwoordelijkheid is, maar het mag niet betekenen dat omdat de Brusselse Regering achterblijft, de Vlaamse Regering bevoegdheden die ze heeft, ook over Brusselaars, zoals inzake de ondersteuning van mensen met een handicap of ouderen, van zich afschuift.

We hebben onlangs het ontwerp van decreet op de Vlaamse sociale bescherming kunnen lezen dat door de regering is goedgekeurd. Daarin staat dat er wordt gewerkt naar samenwerking met de Brusselse Regering. Ik vermoed dat als u dat in de memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet schrijft, dit al in een bepaalde fase zit. Ik ben zeer benieuwd om te horen waar het zit, maar momenteel blijkt dat nogal vaag.

Wat zult u doen om de Vlaamse zorgverzekering aantrekkelijker en bekender te maken bij Brusselaars? Hoe werden verschillende doelgroepen, bijvoorbeeld personen met een beperking, op de hoogte gesteld van de uitbreiding van de Vlaamse sociale bescherming en de gevolgen hiervan voor hun persoonlijke ondersteuning? Op welke manier verloopt het overleg met de Brusselse Regering

over een gezamenlijk systeem? Op die manier zouden we immers van de lapmiddelen naar een fundamentele oplossing kunnen gaan.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Dames en heren, het aantal inwoners dat aangesloten is bij de zorgverzekering is inderdaad gedaald. In 2003 waren 51.151 inwoners van Brussel aangesloten bij wat toen nog de zorgverzekering heette. In 2016 waren het er nog 43.173. De daling gaat dus eerder geleidelijk. De daling tussen 2015 en 2016 bedroeg 335 inwoners. Oorzaken van de daling zijn onder meer de lange wachttijd bij niet-tijdige aansluiting en het ontbreken van bekendmakingscampagnes tijdens de voorbije jaren.

De aansluiting bij de Vlaamse sociale bescherming is in Brussel facultatief. Om te vermijden dat personen in Brussel pas zouden aansluiten wanneer ze zorg-behoevend zijn, geldt een wachttijd voor personen die niet tijdig aansluiten. Deze wachttijd bedroeg aanvankelijk 10 jaar, maar is bij decreet van 24 juni 2016 herleid tot 5 jaar. Daarmee willen we een beter evenwicht realiseren tussen de toegankelijkheid van de Vlaamse sociale bescherming voor Brussel en een billijk financieel engagement. Wellicht was de wachttijd van 10 jaar inderdaad lang, wat potentiële leden afgeremd kan hebben. Deze hindernis is er nu veel minder.

Daarnaast is er gedurende een lange periode geen brede campagne opgezet over de Vlaamse sociale bescherming. Maar zoals ik reeds eerder aangaf als antwoord op de schriftelijke vraag van de heer Persyn, start er half februari een publieks-campagne over de Vlaamse sociale bescherming. Deze campagne loopt zowel in Vlaanderen als in Brussel. De campagne heeft als belangrijkste kanalen een tv-spot, sociale media en een folder die de verschillende zorgkassen naar hun leden sturen.

De Vlaamse Gemeenschapscommissie heeft via projectsubsidies bovendien aan het Kenniscentrum Welzijn, Wonen en Zorg de opdracht gegeven om Brusselse hulpverleners te informeren en te sensibiliseren over de ontwikkelingen betreffende de Vlaamse sociale bescherming en de persoonsvolgende financiering. Het kenniscentrum heeft in het najaar van 2017 daarvoor verschillende infosessies en presentaties gegeven. Ook het basisondersteuningsbudget werd toen bekend-gemaakt.

Er is op regelmatige basis contact met de Brusselse collega's over de uitwerking van de Vlaamse sociale bescherming in Brussel. Alle decretale teksten werden en worden bezorgd in verschillende fasen van ontwikkeling. Momenteel loopt er ook overleg met het oog op het sluiten van een samenwerkingsakkoord, onder andere inzake mobiliteitshulpmiddelen.

In het decreet VSB werd rekening gehouden met het advies van de Raad van State van 5 februari 2016 over een voorontwerp van decreet houdende de Vlaamse sociale bescherming. Het decreet Vlaamse sociale bescherming stelt de tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden open voor elke persoon die in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad woont en aangesloten is bij de Vlaamse sociale bescherming.

Daardoor wordt gegarandeerd dat de Brusselse Vlaming die aangesloten is bij de VSB een gelijk recht heeft als de Vlaming in het Vlaamse Gewest.

Om te vermijden dat een persoon zowel vanuit de Vlaamse sociale bescherming als van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie een tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden zou ontvangen, is er echter een cumulverbod ingesteld. Wie vanuit de GGC een THAB ontvangt, kan geen aanvraag indienen bij de Vlaamse sociale bescherming. Dat wordt geregeld door artikel 177, paragraaf 3

van het uitvoeringsbesluit van het decreet van 24 juni 2016. Daarin staat dat de tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden in ieder geval wordt geweigerd aan de persoon die in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad woont en die aanspraak kan maken op een vergelijkbare vorm van tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden, ingesteld door de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

De Raad van State was in zijn advies bij het uitvoeringsbesluit van oordeel dat de oorspronkelijke bepaling op gespannen voet staat met het gelijkheidsbeginsel, doordat het op een absolute wijze onmogelijk maakt dat de betrokken personen die aanspraak kunnen maken op een gelijkaardige tegemoetkoming niet in aanmerking komen voor een THAB.

Aangezien de GGC eveneens bevoegd is voor de THAB en zij nog steeds gelijke bedragen garandeert als de regeling in Vlaanderen, doet er zich echter geen probleem van gelijke behandeling voor. We verwijzen daarbij ook naar het advies van de Raad van State bij het decreet VSB. De Raad van State was daarin van mening dat het gerechtvaardigd is om te waarborgen dat de betrokken personen geen aanspraak kunnen maken op twee vormen van THAB. Ik citeer. "Artikel 36 zou, in geval van toepassing van de THAB in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad in het kader van VSB, waarborgen dat de betrokken personen geen aanspraak kunnen maken op twee vormen van THAB."

Het is op basis van deze overweging dat in het uitvoeringsbesluit VSB een bepaling werd opgenomen die een dubbele betaling van de tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden onmogelijk maakt. Deze regeling, namelijk dat de VSB pas bijdraagt als er geen vergelijkbare tegemoetkoming kan worden geopend ten laste van de GGC, wordt bovendien gemotiveerd door de vaststelling dat de middelen voor de THAB in Brussel toegewezen werden aan de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie.

Mocht na verloop van tijd de GGC echter beslissen om de regelgeving omtrent de THAB te schrappen, dan neemt Vlaanderen deze bevoegdheid over voor wie in Brussel is aangesloten bij de Vlaamse sociale bescherming. Op die manier wordt de gelijke behandeling steeds gegarandeerd.

Het decreet Vlaamse Sociale Bescherming schendt het Europeesrechtelijk principe niet. Hierbij kan verwezen worden naar het arrest van het Grondwettelijk Hof van 2 april 2008 inzake de zorgverzekering. Het hof stelde dat "de verdragsbepalingen inzake het vrije verkeer van personen en de ter uitvoering van deze bepalingen vastgestelde handelingen, niet kunnen worden toegepast op activiteiten die geen enkel aanknopingspunt hebben met een van de situaties waarop het gemeenschapsrecht van toepassing is, en waarvan alle relevante elementen geheel in de interne sfeer van een enkele lidstaat liggen".

De voorzitter: De heer Persyn heeft het woord.

Peter Persyn (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik heb bijgeleerd.

Als ik het goed begrijp, heeft de Vlaming die aangesloten is via zijn zorgpremie nu in Brussel toegang tot de Brusselse pendant van de tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden. Mocht de GGC daar in de toekomst van afzien, dan neemt Vlaanderen dat over voor de Vlaamse Brusselaar die is ingeschreven. Wat gebeurt er als de GGC dat overmorgen beslist wegens welke ingeving ook, budgettaire of omdat het profiel van de bevolking heel anders evolueert dan in Vlaanderen? Wat dan? Dan heeft die Vlaamse Brusselaar wel de Vlaamse zorgverzekering en misschien het basisondersteuningsbudget, maar niet de tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden. Het zou kunnen dat er een discrepantie ontstaat. Hoe zullen we dat ondervangen? Dit zou toch een de facto discriminatie

betekenen van mensen die hebben ingetekend voor het volle pond, voor een volledige bescherming en bij uitbreiding voor een brede sociale bescherming voor alle aspecten van care, zoals revalidatie, psychiatrische verzorgingstehuizen en het hulpmiddelenbeleid. Zullen we niet op een tweesporenbeleid belanden voor de Vlaamse Brusselaar?

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Minister, u hebt een aantal maatregelen over de bekendmaking opgenoemd. In februari start er een campagne, er komt een tv-spot, er komt een folder. Als ik het goed begrijp, is dat een algemene Vlaamse campagne. Die zal dan wellicht ook de Brusselaars bereiken, maar een Brusselaar moet je niet alleen uitleggen wat er gebeurt en verandert, die moet je ook overtuigen om zich lid te maken. Je hebt dus toch een specifieke campagne nodig voor de Brusselaars. Gewoon de Vlaamse campagne ook voor de Brusselaars doen, is niet de juiste aanpak om daarmee aan de slag te gaan.

Het kenniscentrum gaat gericht de intermediairen informeren. Ook dat is een interessante piste. Er zijn nog een aantal pistes mogelijk. Alle mensen met een handicap hebben nu potentieel recht op een basisondersteuningsbudget, niet automatisch, maar ze zouden in het vizier kunnen komen. Het lijkt dan evident dat u alle mensen met een erkenning voor een handicap, met een VAPH of eventueel een verhoogde tegemoetkoming van de federale overheid, aanschrijft wat deze VSB voor hen betekent. Blijkbaar is dat niet gepland, maar op die manier kun je een doelpubliek wel heel gericht aanspreken.

Minister, er komt nu een campagne aan. Op het moment dat het basisondersteuningsbudget daarin werd gestoken, werd gezegd dat de wachttijd op dat moment zou wegvallen voor die mensen. Op het moment dat de campagne zal worden gevoerd en de mensen dat weten, zijn ze dan nog op tijd om zonder die wachttijd in te schrijven of gaan ze die window of opportuniteiten kunnen gebruiken om in te tekenen?

Ik denk dat we nu een oplossing hebben omdat de THAB in Brussel en Vlaanderen dezelfde is, omdat je zo juridische, technische zaken vermijdt en dat je Brussel verantwoordelijkheid geeft. Als Brussel beslist om de THAB te verhogen of te verlagen, dan kom je in een andere situatie. Als Vlaanderen beslist om de bijdrage voor de zorgpremie nog te verhogen aangezien er steeds meer tegemoetkomingen tegenover staan, dan kom je in de situatie dat die uitleg niet haalbaar is. Ik blijf ervoor ijveren dat er samen met Brussel naar een groot verplicht systeem wordt gegaan, waarbij er in de backoffice verdeelsleutels zijn, maar dat de Brusselaar maar één model krijgt en niet moet afwegen welke gemeenschap het meest interessant is voor zijn zorg.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Mevrouw Van den Brandt, ik heb al meerdere keren aangegeven dat ik zulke constructies a priori vanuit het perspectief van de gewone Brusselaar de meest verstandige vind. Helaas zijn we niet de meester van dat manoeuvre. We moeten dus kijken naar wat anderen doen. Het is uitdagend omdat we ook met bepaalde deadlines zitten. We kunnen niet wachten. Het is vanzelfsprekend dat er op een of ander moment, zij het voor specifieke onderdelen of wat breder, in ieder geval samenwerkingsakkoorden zullen moeten worden afgesloten. Ik zie geen andere mogelijkheid om dat in een fatsoenlijk kader te brengen voor de betrokkenen.

Mijnheer Persyn, als je de toegang regelt – er is veel voor te zeggen om dat te doen als je ook het inschalingsinstrument daarop wilt afstemmen –, zullen we voor de situatie in Brussel hoe dan ook afspraken moeten maken om te bekijken

hoe we dat concreet operationeel kunnen maken. Het meest dringende voor ons zijn de hulpmiddelen, waarvoor we vanaf 2019 de bevoegdheden overnemen, de RIZIV-mobiliteitshulpmiddelen welteverstaan. Daarover zijn de gesprekken bezig.

Ik hoop dat de verantwoordelijken die in Brussel de opties nemen over de auto-nomieverzekering, voldoende oog hebben om een systeem te ontwikkelen waardoor we ten opzichte van de Brusselaars zelf, zoveel mogelijk met unieke loketten kunnen werken. De backoffice kan de verrichtingen doen die we moeten doen.

De voorzitter: De heer Persyn heeft het woord.

Peter Persyn (N-VA): Minister, we hebben inderdaad al enkele keren gewezen op het dringende belang van samenwerkingsakkoorden. De deadline nadert inderdaad. Uzelf en de Vlaamse Regering hebben hun huiswerk gemaakt. U hebt alles mooi op orde, zowel voor de kinderbijslag als voor de brede sociale bescherming. Van de Brusselse collega's kunnen we dat jammer genoeg nog niet zeggen.

Vanuit de commissie is in het verleden herhaaldelijk gesuggereerd om de mensen met capaciteit, raad en daad bij te staan. Ik zal niet verhullen dat mijn fractie heel bezorgd is dat de 50.000 Vlamingen die zich in Brussel tot de Vlaamse sociale bescherming of tot de zorgverzekering hebben bekend, straks tussen wal en schip vallen. Voor ons blijft het altijd een legitieme optie om voor 50.000 Vlaamse Brusselaars op een bevolking van bijna 1,2 miljoen – dat is 4 procent –, een volwaardige Vlaamse sociale bescherming aan te bieden. Dat lijkt ons veel coherenter en logischer dan de onevenwichtstoestanden waar we nu naartoe gaan.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Het zouden er potentieel wel meer kunnen worden.

Minister, u hebt daarnet niet geantwoord op de vraag of mensen met een handicap of een erkenning of een tegemoetkoming... Oké, ik zal die vraag schriftelijk stellen. Ik wil dit toch als suggestie meegeven: het lijkt me een doelgroep waar je gericht gaat kijken wie potentieel in aanmerking komt voor een tegemoetkoming.

Ik hoop dat Brussel snel vooruit gaat. Ik ben blij dat je het systeem met een frontoffice, waarbij een backoffice is geregeld, ondersteunt. In het Brusselse Parlement lopen de standpunten veel verder uiteen dan in deze commissie. Sommigen zeggen dat er een volledig Vlaams systeem moet komen en dat Brussel niet mag verhinderen dat de Brusselaars voor het Vlaamse systeem kiezen. Anderzijds zijn er ook mensen die willen dat er geen systeem is, want anders moet het federaal zijn. Het politieke spectrum in Brussel is helaas nog heel breed. Ze staan nog niet allemaal met de neuzen in dezelfde richting. Er zal dus nog een lange weg moeten worden afgelegd. Ik hoop dat we snel van start kunnen gaan, want dat zou het probleem structureel oplossen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de oproep van experts tot de oprichting van een kenniscentrum (cyber)pesten – 966 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Bart Van Malderen

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Afgelopen vrijdag, 2 februari, ging de Vlaamse Week tegen Pesten van start, en die loopt nog tot vrijdag. Vandaag is het trouwens

Safer Internet Day in heel Europa. De STIP IT-actie, die deze week de hele campagne goed ondersteunt, hoort bij de Week tegen Pesten. Dit zijn bijzonder waardevolle, maar jammer genoeg noodzakelijke bewustwordingscampagnes. Ondanks verschillende waardevolle initiatieven slagen we er nog steeds niet in een vuist te maken tegen het fenomeen van cyberpesten, dat een verwoestende impact heeft op talrijke jonge mensenlevens. Pesten verwoest mensenlevens.

In de marge van de Week tegen Pesten riepen verschillende experts de Vlaamse overheid dan ook op om sterker in te zetten op de aanpak van cyberpesten, met name door de oprichting van een kenniscentrum (cyber)pesten. Zo stelt professor Heidi Vandebosch van de Universiteit Antwerpen in haar opiniestuk in De Morgen: "Hopelijk neemt ook de Vlaamse overheid haar rol in de aanpak van pesten verder op. Dit zouden haar vier stippen (lees: beloftes) kunnen zijn: een duidelijker verwachtingskader over de aanpak van pesten ten opzichte van scholen creëren, een kenniscentrum rond (cyber)pesten oprichten, de impact van verschillende beleidsinitiatieven rond pesten evalueren, de vzw's die een lange en verdienstelijke staat van dienst hebben wat betreft anti-pest-initiatieven (bijvoorbeeld het Netwerk Kies Kleur Tegen Pesten, Awel) beter (financieel) ondersteunen."

Dit citaat komt uit STIP IT over het nut van de Ketnet-actie tegen pesten, dat verscheen in De Morgen op 8 februari 2018.

Minister, allicht bent u op de hoogte dat die actiepunten allemaal deel uitmaakten van een voorstel van resolutie die onze fractie indiende op 14 april 2016, bijna twee jaar geleden, en die op 7 juni 2016 werd weggestemd in de commissie, en op 29 juni 2016 in de plenaire vergadering. Helaas is er sindsdien op geen van die acties ingezet.

Minister, hoe plant u deze beleidsaanbevelingen ter harte te nemen? Hoe staat u tegenover de oproep tot de oprichting van een kenniscentrum (cyber)pesten? Staat er een evaluatie gepland van de verschillende beleidsinitiatieven rond (cyber)pesten? Zo nee, gaat u ermee akkoord om de impact van deze initiatieven te laten evalueren en waar nodig bij te sturen? Binnen welke termijn kan dat gebeuren? Zijn er mogelijkheden om bestaande anti-pestinitiatieven beter en structureel te ondersteunen? Welke bijkomende initiatieven plant u om op een transversale manier de pestproblematiek aan te pakken?

De voorzitter: Minister Vandeuren heeft het woord.

Minister Jo Vandeuren: We hebben het hier al herhaaldelijk gehad over de fasering van het Vlaams actieplan ter bevordering en bescherming van de fysieke, psychische en seksuele integriteit van minderjarigen in de jeugdhulp en de kinderopvang, het onderwijs, de jeugd- en de sportsector, en ook in de Commissie Grensoverschrijdend Gedrag, eind vorig jaar.

Dat actieplan is opgebouwd vanuit vier pijlers: kennisverruiming en kennisdeling met betrekking tot geweld op kinderen en jongeren, algemene ondersteunende en sensibiliserende acties naar de brede bevolking ter bescherming van de fysieke, psychische en seksuele integriteit van kinderen en jongeren, adequaat en gepast omgaan met de integriteit van minderjarigen en met grensoverschrijdend gedrag en misbruik van kinderen en jongeren in de betrokken sectoren, aanbieden van gepaste ondersteuning en hulp aan minderjarige slachtoffers en daders van grensoverschrijdend gedrag en misbruik.

De monitoring van de daaronder ressorterende acties gebeurt door de werkgroep integriteit, die wordt aangestuurd door mijn kabinet. Aan deze werkgroep participeren de kabinetten en administraties van de beleidsdomeinen Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (WVG), Onderwijs, Cultuur, Jeugd en Sport. Het realiseren van een geïntegreerde en afgestemde aanpak van (cyber)pesten gebeurt,

net zoals de aanpak van andere vormen van geweld op kinderen, op basis van de vier genoemde pijlers.

In het kader van de eerste pijler, met name kennisverruiming en kennisdeling, wordt momenteel, zoals aangekondigd, een vervolgwetenschappelijk onderzoek uitgevoerd op het in 2010 opgezette onderzoeksproject van het Kinderrechtencommissariaat met betrekking tot geweld op kinderen en jongeren in Vlaanderen.

In de eerste fase werd de consolidering van de initiële vragenlijsten voor kinderen en jongeren en het ontwikkelen van een aanvullende nieuwe module met betrekking tot (cyber)pesten afgerond. Met deze module willen we een duidelijker zicht krijgen op de aard en de omvang van (cyber)pesten in diverse settings. De resultaten en onderzoeksbevindingen in dat verband moeten leiden tot beleidsaanbevelingen en finaal tot een afgestemde aanpak door de betrokken beleidsdomeinen. De nood aan een kenniscentrum zal in dit kader worden geëvalueerd. Het vervolgonderzoek loopt tot deze maand en wordt uitgevoerd door UC Limburg, campus Diepenbeek. Het onderzoeksrapport zal in juni 2018 beschikbaar zijn. Voor dit onderzoeksproject is 80.000 euro gepland door het Departement WVG.

Nog in het kader van de eerste pijler wordt werk gemaakt van een kennisplatform integriteit voor vrijwilligers en professionals in de betrokken sectoren. De thematiek (cyber)pesten krijgt daarin een plaats. Dit gebeurt op basis van cofinanciering door alle betrokken beleidsdomeinen voor een totaal bedrag van 75.000 euro, waarvan 26.000 euro door WVG, 25.000 euro door Onderwijs, 12.000 euro door Jeugd en 12.000 euro door Sport.

De preventie en aanpak van geweld op kinderen en jongeren kan alleen maar worden gerealiseerd mits een beleidsdomeinoverstijgende aanpak en een duidelijk engagement van alle sectoren. Bundeling van krachten tussen de onderscheiden beleidsdomeinen en het realiseren van transversale aanpak zijn belangrijke aandachtspunten.

Om u direct een antwoord te geven, we sloten hiervoor een overeenkomst af met het steunpunt Mens en Samenleving (SAM). Dat is ons nieuw Vlaams welzijnssteunpunt. Dat liep tot eind november vorig jaar. Dit liep vertraging op door technische problemen en de initiatiefnemer vroeg een verlenging tot maart dit jaar.

De opdracht met betrekking tot dat kennisplatform integriteit betreft het bundelen en ontsluiten van informatie over de fysieke, psychische en seksuele integriteit van de minderjarigen en alle vormen van geweld, te starten met (cyber)pesten, door een kennisplein integriteit. De doelgroep voor dit kennisplein integriteit zijn vrijwilligers en professionals in de kinderopvang, de jeugdhulp, het onderwijs, de jeugdsector, sport- en welzijnssector. Doel is het ondersteunen van vrijwilligers en professionals om het algemeen welbevinden te verhogen in elke setting van Welzijn, Onderwijs, Jeugd en Sport.

Binnen het project 'kennisplatform integriteit', waarvoor zoals gezegd vzw SAM een subsidie van 75.000 euro heeft ontvangen van de Vlaamse Gemeenschap, heeft de Ambrassade een specifieke opdracht op zich genomen, die betrekking heeft op het vooronderzoek. Het vooronderzoek heeft tot doel om een concept te bepalen voor het kennisplein zelf. Meer bepaald gaat het over een overzicht van relevante organisaties binnen de betrokken beleidsdomeinen die kennis, expertise, activiteiten of producten hebben op het vlak van geweld op kinderen en jongeren, een overzicht van bestaande kennis, expertise, activiteiten, methodes en producten binnen de betrokken beleidsdomeinen en een overzicht van de mogelijke gebruikers binnen de betrokken beleidsdomeinen.

Een beleidsdomeinoverstijgende stuurgroep, gecoördineerd door vzw SAM, heeft de opdracht gekregen om op basis van het vooronderzoek het concept van het

Vlaamse kennisplein uit te werken en te realiseren. De stuurgroep is samengesteld uit vzw SAM, De Ambassade, de administraties en de relevante organisaties, waaronder Sensoa, Kind en Gezin, de vertrouwenscentra kindermishandeling, het Internationaal Centrum Ethiek in de Sport (ICES), Tumult, Child Focus, Awel, Mediawijs, Mediaraven, Gezond Leven en Jong & Van Zin.

De stand van zaken is dat de basis voor het kennisplatform integriteit is gelegd. De URL voor de website is gekozen. Er zijn themabeheerders aangesteld uit de onderscheiden organisaties, waaronder de vertrouwenscentra kindermishandeling, Sensoa, Child Focus, Tumult, Jong & Van Zin, Mediawijs, Gezond Leven, TIP en ICOBA (Iedereen COMpetent in het Beheersen van Agressie).

Voor de themabeheerders vond de opleiding plaats op 22 en 29 januari jongstleden, met als doelstelling de kennismaking met het platform en het systematisch invullen van de content. Voor de lancering van het kennisplatform, de bekendmaking van de naam en de website mikken we door de vertragingen nu op maart van dit jaar. Dat is ook zo afgesproken met de themabeheerders uit de onderscheiden organisaties.

Ik geef u ook nog de stand mee met betrekking tot de pijlers drie en vier. Wat de derde pijler betreft, het omgaan met grensoverschrijdend gedrag, wordt in alle beleidsdomeinen permanent ingezet op vorming met betrekking tot het vlaggensysteem en het Raamwerk Seksualiteit en Beleid. Wat de vierde pijler betreft wordt in ook in 2018 voortgewerkt aan het optimaliseren van de toeleiding naar 1712 vanuit de sectoren Onderwijs, Jeugd en Sport, en aan het uitwisselen van expertise met betrekking tot het werken met 'peer support'.

Bij het uitwerken van een kindvriendelijker 1712 en de lancering van een 1712-website voor kinderen en jongeren was er ook aandacht voor de problematiek van pesten en cyberpesten. Voor de in dit kader opgezette bekendmakingscampagne werd in 25.000 euro voorzien in 2016, en in nog een beperkt bedrag in 2017.

Het departement ondersteunde ook de jaarlijkse sensibiliseringsactie voor de verdere bekendmaking van de chatbox www.nupraatikerover.be bij jongeren. Daarvoor werd in 2017 in 5000 euro voorzien. De verruiming van de opdrachten van de chatbox naar alle vormen van kindermishandeling kan in dat kader uiteraard ook betekenisvol zijn.

Onderwijs, Jeugd en Sport werken actief mee aan het onder de aandacht brengen van het kindvriendelijke 1712 en de jaarlijkse sensibiliseringscampagnes van de chatbox www.nupraatikerover.be.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Minister, dank u wel voor uw overzicht van alles wat gebeurt. Uiteraard is onze fractie verheugd dat er ook wordt ingezet, zeker vanuit dat kenniscentrum integriteit, op de problematiek van cyberpesten en pesten in het algemeen. We zien echter het volgende. Is het eraan gelegen dat het een te brede scope is, dat de zaken te versnipperd zijn? Ik weet het niet, maar we zien dat we echt geen vooruitgang boeken in Vlaanderen in de strijd tegen pesten. Het lijkt alsof we dweilen met de kraan open. Alle goede intenties ten spijt van transversaal en domeinoverschrijdend werken, waarmee ik het absoluut eens ben, denk ik dat we toch echt wel nood hebben aan een apart kenniscentrum inzake cyberpesten, dat daar volop op kan inzetten. U verwijst ook naar Mediawijs. Dat levert inderdaad uitstekend werk, maar als ik dan kijk naar de cijfers die schriftelijk zijn opgevraagd bij minister Crevits door onder andere collega Celis, dan zie ik het volgende. Tussen 1 maart en 31 oktober 2017 is er met betrekking tot de zeer uitgebreide Cyber-Scan 'toolkit' van het Vlaams

Kenniscentrum Mediawijsheid op hun website 1021 keer een paginaweergave geweest. Dat is 0,44 procent van het totale aantal paginaweergaves op www.mediawijs.be, terwijl items over het dossier cyberpesten toch ongeveer 8 procent van de weergaves genereerden.

Voor mij zijn dat soort cijfers illustratief voor het feit dat we te zeer versnipperd bezig zijn. Dat is altijd een risico van 'multi stakeholder governance', waarbij je zegt dat je met zijn allen de strijd moet aangaan. Doordat men het samen moet doen, worden zaken ook te versnipperd. Dit is echt niet genoeg, als kijkt naar die cijfers en ziet wat er maar gebeurt, hoeveel mensen maar de weg vinden naar die pagina's op de website van Mediawijs.

Ik ben het er absoluut mee eens dat de strijd tegen het fenomeen van cyberpesten onze continue beleidsaandacht moet vragen en ook een transversale, gecoördineerde aanpak vergt, in alle beleidsdomeinen, maar ook buiten de gewestelijke bevoegdheden, want er is ook zeker en vast de link naar Justitie, ook federaal moet er een en ander gebeuren. Ik wil echter een oproep doen aan de collega's van de meerderheid. We hebben nog maar eens een poging ondernomen. Er was een voorstel van resolutie, dat boudweg is weggestemd, zonder hoorzittingen, zonder degelijke bespreking, met het argument dat de ministers al genoeg doen en met het argument dat ook de meerderheid een voorstel van resolutie had. Dat voorstel ligt er echter nog niet. We zijn twee jaar verder, en er ligt niks. We hebben nu dus opnieuw een voorstel van resolutie ingediend en ik roep opnieuw de collega's van de meerderheid op om daarnaar te kijken. We hebben daar heel veel werk aan besteed. Ik denk dat het heel volledig is. We bekijken waar we echt heel specifiek werk kunnen maken van die strijd tegen cyberpesten, want het is een strijd die we moeten voeren. Dit verwoest immers levens van jongeren. Het verwoest ook levens van volwassenen. We mogen immers zeker nooit denken dat pesten alleen een problematiek is van kinderen en jongeren. Het gebeurt ook al te vaak onder volwassenen. Bekijk dus opnieuw wat daarin staat en maak daar alstublieft op een veel minder versnipperde wijze werk van, want men maakt zich er te gemakkelijk van af door te zeggen dat men dit en dat doet. Het werkt niet. We zijn er niet.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Ik wil me toch eventjes kort aansluiten. Dit is immers de discussie die we hier vorige keer hebben gevoerd. We hebben toen gezegd dat er al heel veel initiatieven zijn en worden ondernomen, en dat de minister daar ook zijn schouders onder zet. Mevrouw Segers, ook zei ik dat het me ook helemaal niet duidelijk is hoe de klacht die u formuleert, zou worden beantwoord door nog maar eens de oprichting van een nieuwe instantie. Als u vandaag zegt dat te weinig mensen de weg vinden naar de pagina's van Mediawijs die op pesten betrekking hebben, dan stellen wij toch een ietwat andere aanpak voor. Ik denk dat het veel belangrijker is om ervoor te zorgen dat 1712, één nummer, bekend is, bijvoorbeeld bij jongeren die problemen hebben, en dat daar de nodige expertise is om die jongeren dan daadwerkelijk ook verder te helpen, dan dat er voor elk probleem dat bestaat en ernstig is, een nieuwe instantie wordt opgericht. Ik denk dat dat echt de verkeerde aanpak is, en ook een totaal andere filosofie dan deze die wij hanteren. Het is belangrijk dat de overheid zichtbaar en kenbaar is, met een lage drempel voor iedereen die met die overheid in contact komt, in dit geval om een probleem te melden. Het is dan aan de overheid om ervoor te zorgen dat er genoeg expertise is in die laagdrempelige punten waar we proberen met die burger contact te maken, om diverse problemen aan te pakken. Als dat de aanpak is die u voorstelt in uw voorstel van resolutie, dan wil ik daar met plezier nog eens heel grondig naar kijken, maar als de aanpak is zoals u die nu hebt voorgesteld, nog eens iets nieuws oprichten omdat men voor dit soort problemen ook een aparte instantie wil, dan zeg ik 'neen, dank u'.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Ik deel spontaan de invalshoek van de heer Parys. Als we iets aan het doen zijn in onze sector, dan is het het hergroeperen en samenbrengen van de competenties.

We hebben een hele oefening gedaan om het steunpunt voor de welzijnssectoren te integreren, precies om schaal te kunnen maken en intersectoralere, veel meer inhoudelijke thema's te kunnen aanbrengen en daar opnemen. Nu weer de heel andere richting uitgaan, nog los van de oprechte bekommernis die er uiteraard bij u is rond de aandacht en de verhoogde prioriteit, maar als je opnieuw een expertisecentrum opricht, wat gaat er gebeuren? Dat moet alle stakeholders benaderen, want die komen dan met de vraag naar een plaats daarvoor in hun aanpak. Ik denk dat het op dit moment niet de beste methode is om daar een nieuw extern kenniscentrum voor op te richten. We moeten proberen om de competenties en de aandacht voor het thema in een aantal structuren systematisch hoog te houden. Ik heb u het relaas gegeven van waar we daar onder tussen mee staan.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp-a): Ons voorstel van resolutie bevat echt wel veel meer aanbevelingen dan alleen het oprichten van een kenniscentrum cyberpesten. Ten eerste denk ik wel dat we het kunnen gebruiken. Expertise bundelen is altijd goed, maar zaken mogen niet verdrinken. Als we zien dat we nu in een situatie zitten waarbij de acties die worden opgezet, niet het bereik en de impact hebben die worden vooropgesteld, omdat ze hun doel niet bereiken, namelijk het pesten verminderen en aanpakken, dan moet je daar conclusies uit trekken. Ons voorstel van resolutie gaat veel verder. Dat gaat over aanbevelingen op het vlak van wetenschapsbeleid, het ontwikkelen van inzichten in bijvoorbeeld copingstrategieën. Het gaat over de rol van het mediabeleid: preventief werken, toolkit, de rol van de openbare omroep. Het gaat over de rol van het onderwijs, over 'whole-school approach'.

Collega Parys, u verwijst naar de 1712. Komaan, we mogen het niet zo ver laten komen dat mensen naar 1712 moeten bellen. Ik wil preventief inzetten. Ik wil echt inzetten op preventie, de rol van de scholen, met een 'whole-school approach', zoals ook collega Heidi Vandebosch van de Universiteit Antwerpen vooropstelt.

Ik wil inzetten op jeugdbeleid, op overleg met de federale overheid. Want er is ook de rol van de ouders. Dat is ook een heel belangrijk aspect, het inzetten op het werken met de ouders. Afstemming met het Centrum voor Cybersecurity. Politiediensten sensibiliseren rond het thema van cyberpesten, sociale media-bedrijven aanzetten om te werken rond 'safety by design'.

De problematiek is zodanig dat we in de diepte moeten gaan – transversaal, maar wel in de diepte, en niet losse plukjes hier en daar. Dus ik hoop, minister, dat we met de meerderheid een overeenstemming kunnen vinden om een goed voorstel van resolutie in te dienen, asap, en dat u er werk van zult maken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de website slachtofferzorg.be – 979 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Bart Van Malderen

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Een verkeersongeval, een inbraak, een overval, een brand, een ramp, een aanslag, het zijn allemaal zeer aangrijpende gebeurtenissen. Bij wie er rechtstreeks als slachtoffer of getuige bij betrokken is, hebben ze een extra grote impact, zozeer zelfs dat meegemaakte trauma's een heel leven blijven spelen of dat een heel leven overhoop kan worden gehaald. Voor wie in zo'n situatie verkeert, is het dan ook belangrijk om duidelijke informatie te krijgen, onder meer over wat geregeld moet worden, welke juridische stappen kunnen worden genomen, welke rechten men heeft, maar ook hoe men psychologisch ondersteund kan worden.

Er bestaan verschillende instanties die slachtofferonthaal, slachtofferbejegening, slachtofferhulp of slachtofferzorg tot taak hebben. Zo bieden de centra voor algemeen welzijnswerk (CAW's) psychologische en praktische bijstand, alsook informatie over politie, justitie, verzekeringen en schaderegelingen. Binnen de justitiehuisen organiseren justitieassistenten bijstand aan slachtoffers en hun verwanten. Ze geven inlichtingen over de gerechtelijke procedure en de stand van het dossier. Ook binnen de politie bestaan gespecialiseerde diensten om slachtoffers informatie en bijstand te geven. Voor betrokkenen is het echter soms heel moeilijk om door de bomen het bos te blijven zien. Vaak lopen ze verloren tussen de verschillende diensten, niet wetend waar ze waarvoor terecht kunnen.

In antwoord daarop kondigde de minister op 25 januari laatstleden het online gaan aan van de website www.slachtofferzorg.be. Die portaalsite geeft op overzichtelijke wijze antwoorden op vragen als 'Wat moet ik regelen?', 'Hoe dien ik klacht in?', 'Wat met schadevergoedingen?', alsook 'Hoe verwerk ik een schokkende gebeurtenis?' en 'Hoe kan ik een slachtoffer in mijn omgeving helpen?' Die vragen worden beantwoord met vragen, tips en concrete stappen die slachtoffers en hun omgeving op weg kunnen helpen. Achter de website loopt een traject om de hulp- en dienstverlening geïntegreerd en gecoördineerd aan te bieden, met duidelijke aanspreekpunten die vanuit een multidisciplinaire benadering kort op de bal kunnen spelen, aldus de minister. De aanspreekpunten worden georganiseerd door de CAW's en de justitiehuisen. Op termijn zal de website verder worden uitgebreid en wordt in themapagina's voorzien die specifieke informatie bevatten over bepaalde feiten, zoals seksueel geweld, rampen, terreur.

Minister, kunt u meer toelichting geven over het achterliggende traject van een geïntegreerd en gecoördineerd aanbod aan hulp- en dienstverlening en de precieze taak van de aanspreekpunten? Wat is de rol van de OCMW's en lokale besturen en het geïntegreerd breed onthaal daarin? Welke timing wordt vooropgesteld voor het verder uitbreiden van de website? Hoe zal de evaluatie van het gebruik gebeuren en binnen welke termijn?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega, de beleidsnota Welzijn, Volksgezondheid en Gezin 2014-2019 en de beleidsbrieven geven aan dat we werk maken van een meer geïntegreerde slachtofferzorg. De centrale doelstellingen daarbij zijn het verbeteren van de samenwerking tussen welzijn, politie en justitie, zodat slachtoffers snel en effectief worden geholpen, en het vergroten van de toegankelijkheid, de kwaliteit en de cliënttevredenheid over slachtofferzorg.

Onder slachtofferzorg verstaan we vooral het klassieke aanbod van slachtofferhulp door de centra algemeen welzijnswerk (CAW's), slachtofferonthaal door de justitiehuisen en politionele slachtofferbejegening, maar we willen ook aandacht hebben voor vormen en aspecten van slachtofferzorg die buiten die klassieke triade vallen, bijvoorbeeld het aanbod binnen de CAW's, het aanbod van de vertrouwenscentra kindermishandeling, community building enzovoort.

We verwachten dat elke actor waarop het slachtoffer een beroep doet, streeft naar een geïntegreerde zorg, waarbij het slachtoffer en zijn noden centraal staan, en dit ongeacht de feiten waaruit het slachtofferschap volgt.

In de communicatie aan de slachtoffers evolueren we naar één algemeen aanspreekpunt voor alle vragen over hulp rond slachtofferschap. Dat aanspreekpunt is het CAW, dat zich ook op die manier profileert en waar nodig voor een gerichte toeleiding zorgt.

In het samenwerkingsverband geïntegreerd breed onthaal, waarvan het CAW een kernpartner is, zal het CAW de ruime expertise die hierover is opgebouwd, ook binnenbrengen. Maar het is duidelijk dat ook de andere kernpartners aangesproken worden vanuit hun expertise. We denken bijvoorbeeld aan mogelijke financiële complicaties, werkonbekwaamheid, blijvende handicap enzovoort.

De verdere ontwikkeling van een goed werkend samenwerkingsverband geïntegreerd breed onthaal, waarbij expertise wordt uitgewisseld en samenwerking wordt opgebouwd met basisactoren, bijvoorbeeld de huisartsen en de thuiszorgdiensten, en met andere expertise, zoals de justitiehuisen, VDAB, handicapvoorzieningen, eerstelijns juridische bijstand, zal ook voor slachtoffers een belangrijke meerwaarde hebben.

Slachtofferbejegening maakt deel uit van de zorg van politiediensten ten aanzien van slachtoffers, daar waar slachtoffers in contact komen met de politie in het kader van slachtofferschap: bijvoorbeeld in het kader van een aangifte, bij slechtnieuwsmededelingen enzovoort.

Justitieassistenten waarborgen de expertise van het bijstaan en informeren van slachtoffers in het kader van de juridische procedure vanaf het indienen van de klacht tot de strafuitvoering. Dat gaat onder meer over informatie over het strafrechtelijk onderzoek, bijstand bij de inzage van het strafdossier, de teruggave van persoonlijke goederen en bijstand in het kader van de strafuitvoering. De justitieassistenten ontvangen daarvoor een mandaat en hebben toegang tot de gerechtelijke informatie. Zij blijven die opdracht opnemen, maar profileren zich niet als een eerste aanspreekpunt. Dat sluit een proactieve aanpak van de justitieassistent evenwel niet uit. Het is ook niet de bedoeling om deze vorm van bijstand door de justitieassistenten voorwaardelijk te maken aan een eerste contact met het CAW of een andere partner van het samenwerkingsverband geïntegreerd breed onthaal. Burgers kunnen voor ondersteuning bij een gerechtelijke procedure, binnen de opdrachten van een justitieassistent, ook rechtstreeks bij het justitiehuis terecht. Met andere woorden: slachtofferonthaal zal zich niet profileren als hét onthaal voor slachtoffers, maar wel als dé dienst die aan slachtoffers bijstand en informatie kan bieden bij gerechtelijke procedures.

Zowel vanuit bejegening van de politie als vanuit de bijstand van de justitieassistenten als vanuit slachtofferhulp van de CAW's wordt steeds een link gemaakt naar de mogelijke ondersteuning van de andere actoren. Wanneer de persoon met een vraag naar het CAW wordt doorverwezen, neemt het CAW zijn coördinerende rol op. Dat wil niet zeggen dat het CAW een toegangspoort is naar ander aanbod toe, wel dat het CAW de wegwijzer is. De coördinatie en opvolging gebeuren op maat van de hulpvrager en de afspraken worden in elk traject duidelijk gecommuniceerd met alle betrokkenen.

Het digitaal aanspreekpunt voor slachtoffers krijgt vorm door de ontwikkeling van de website die informatie en ondersteuning biedt aan slachtoffers, nabestaanden, naastbestaanden en getuigen van een misdrijf, verkeersongeval, ramp of aanslag. De website zal na de lancering uiteraard nog verder worden ontwikkeld.

Binnen een gemengde Vlaamse werkgroep van de administratie met de sector wordt momenteel een voorstel van conceptnota geïntegreerde slachtofferzorg uitgewerkt, met daarin volgende aspecten: de positionering van de verschillende actoren binnen slachtofferzorg; de concrete operationalisering van deze positionering; een voor het slachtoffer transparant begrippenkader.

Dit voorstel van conceptnota zal nadien aan de sectoren worden voorgelegd in een overleg waarbij ook mijn kabinet wordt betrokken. Op basis van deze besprekingen zal de conceptnota geïntegreerde slachtofferzorg worden gefinaliseerd. In een tweede fase zal de administratie de gesprekken binnen de gemengde werkgroep administratie-sector op Vlaams niveau uitbreiden met vertegenwoordigers van politie en Justitie.

Door de inkanteling van de justitiehuisen in de Vlaamse overheid en op basis van signalen van het werkkterrein dringt een wijziging van het samenwerkingsakkoord 1998 tussen de staat en de Vlaamse Gemeenschap inzake slachtofferzorg zich op. De conceptnota geïntegreerde slachtofferzorg zal dan ook de basis vormen voor de heronderhandeling van dit samenwerkingsakkoord.

Naast het heronderhandelen van het samenwerkingsakkoord slachtofferzorg willen we ook komen tot samenwerkingsafspraken met ruimere partners zoals de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's), sociale diensten van ziekenhuizen enzovoort. De administratie en het kabinet zullen hiertoe bilaterale gesprekken opstarten op basis van de elementen uit de conceptnota geïntegreerde slachtofferzorg en ontwikkelingen zoals het geïntegreerd breed onthaal, Family Justice Centers, Zorgcentra na Seksueel Geweld, de Commissie voor Financiële Hulp aan Slachtoffers enzovoort.

De website werd opgemaakt door een redactieraad waarin een aantal experts uit de sector zijn vertegenwoordigd. Deze redactieraad zal zorgen voor de verdere uitbreiding van de website. De redactieraad komt op eerstdaags een volgende keer samen. Er zal dan een planning voor de verdere uitbouw worden opgemaakt.

De inhoud van de website wordt door de redactieraad actueel gehouden en op regelmatige basis geëvalueerd, onder meer op basis van de feedback van burgers en professionals. Het bereik van de website monitoren we via de gewone bezoekersstatistieken.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, dank u wel. U hebt verwezen naar de beleidsnota. Natuurlijk onderschrijven wij allemaal dat een slachtoffer en ook mensen die getuige zijn op een zo gemakkelijk mogelijke manier naar de hulpverlening moeten kunnen worden begeleid en zo gemakkelijk mogelijk ondersteuning en informatie kunnen krijgen en dat ze daarvoor niet continu worden doorverwezen of door de bomen het bos niet meer zien. Ondertussen is er heel veel in beweging en hebt u recent die website aangekondigd.

Ik denk dat de website wel belangrijk kan zijn. We hebben bij andere thema's gezien dat mensen gemakkelijker online informatie gaan opzoeken dan dadelijk een probleem aan een hulpverlener te melden. Het is natuurlijk niet het ene of het andere. De website moet gelden als versterking en informeert mensen, naast de eigenlijke hulpverlening of het eigenlijke slachtofferonthaal. We kijken uit naar

de manier waarop die verder wordt ontwikkeld en zal worden geconsulteerd, en ook naar de evaluatie.

Ik vind het absoluut zeer goed dat u hebt verwezen naar het transparant begrippenkader. In het kader van 'Heerlijk Helder' is dat zeker te onderstrepen dezer dagen.

Als er doorverwijzingen moeten gebeuren of als er tussen verschillende actoren die achter het ene aanspreekpunt functioneren, overdrachten nodig zijn, dan pleit ik er alleszins voor dat dat een warme overdracht is, zoals we ook proberen binnen het Geïntegreerd Breed Onthaal (GBO). Het moet niet zomaar een doorverwijzing zijn van de mensen zelf, maar dit moet achter de schermen gebeuren, backoffice, zodat mensen op de best mogelijke manier worden geholpen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Freya Van den Bossche aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de problemen in de gemeenschapsinstelling De Kempen in Mol – 991 (2017-2018)

VRAAG OM UITLEG van Lorin Parys aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de problemen in de gemeenschapsinstelling De Kempen – 1005 (2017-2018)

VRAAG OM UITLEG van Elke Van den Brandt aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de opvolging van de acties van opvoeders in de gemeenschapsinstelling van Mol – 1028 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Bart Van Malderen

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp.a): Minister, in de plenaire vergadering van 24 januari stelden ik en een aantal collega's van deze commissie u vragen naar aanleiding van de structurele problemen in De Kempen.

De medewerkers van De Kempen klagen het personeelstekort aan, wachtlijsten, een gebrek aan opvolging voor jongeren die meerderjarig worden, het uitblijven van een samenwerkingsakkoord met de kinderpsychiatrie en vooral een onvoldoende voorbereide omvorming tot een gemengde campus. Ook de andere gemeenschapsinstellingen rapporteren gelijkaardige problemen te hebben, deels toch. Er was niet enkel een korte staking maar nu ook een 24 urenstaking.

Het overleg op 30 januari bleek volgens de vakbonden een maat voor niets te zijn. Zij waren erg ontgoocheld. Vandaag was een nieuwe poging tot overleg gepland. Het personeel hoopt dat de houding van de administratie anders zal zijn. Tot dusver gaat het eerder om een welles-nietes en lijkt de administratie in een zeer defensieve houding te zitten, eerder dan in een luisterende houding die een zoektocht naar oplossingen zou kunnen vergemakkelijken. De problemen die zich daar voordoen, zijn erg complex. Ik heb een aantal vragen voor u. Ik heb geprobeerd ze wat te updaten ten opzichte van de vragen die ik had ingediend, omdat sedertdien heel wat is gebeurd.

Het eerste aspect gaat over de complexe organisatie van de integrale jeugdhulp. Het blijft ondanks de inspanningen erg moeilijk om hulpverlening vanuit de

jeugdzorg specifiek vanuit de gemeenschapsinstellingen te stroomlijnen naar VAPH-voorzieningen (Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap) en kinderpsychiatrie. Wat gaat u daaraan doen?

Structureel zijn er eigenlijk te weinig middelen beschikbaar om op tijd een gepast hulpaanbod te bieden voor jongeren die niet meer mee kunnen. Zeker de uitstroom van GES+-dossiers (gedrags- en emotionele stoornis) blijft problematisch. Als de jongeren meerderjarig zijn, is er vaak geen naadloze overgang maar verdere gepaste hulpverlening. Hoe komt dat? Wat kunt u daaraan doen?

U hebt 36 GES+-bedden in 2017 aangekondigd en 15 in 2018. Dat blijft toch een beetje vaag. Vorig jaar hadden die 36 bedden er al moeten zijn maar het dossier loopt al meer dan zes maanden vertraging op. In Limburg en West-Vlaanderen zijn de instellingen er onderling nog niet uit wie de verantwoordelijkheid wil opnemen. Bovendien stopt in Limburg MPI Sint-Elisabeth met de GES+-werking. Dat zijn al zes plaatsen in min, zonder dat het duidelijk is wie die zal overnemen en wanneer.

De middelen die voorzieningen hebben om de bedden te upgraden naar GES+ zijn erg beperkt. De aangekondigde 51 GES+-bedden zijn namelijk geen extra plaatsen, het zijn omgevormde bedden. Het zijn 51 bestaande bedden die worden geüpgraded naar GES+. Dat wil ook zeggen dat die bedden momenteel niet vrij zijn. Kamers moeten worden aangepast en er moet worden geïnvesteerd in extra personeel. Hoe gaat u dat doen? Op welke termijn?

De achttien meisjes die in De Markt verblijven, hebben hoofdzakelijk een VOS-profiel (verontrustende situatie), waarbij ik me afvraag: wat na het nieuwe Jeugddelinquentiedecreet, waar kunnen zij terecht? Op dit moment verblijven twee van die meisjes permanent in een GIB-programma (Gestructureerde Individuele Begeleidingsleefgroep) waar een-op-eenprogramma mogelijk is omdat ze niet zomaar in een gewone leefgroepen kunnen functioneren. Dat wil zeggen dat er een onthaalleefgroep is die een gemengde leefgroep is, dus dat die twee als eerder zwak ingekleurde meisjes met jongens samenleven, waaronder minstens één met een GES+-problematiek. Het is niet zo dat, zoals in de krant stond, de contacten zich beperken tot onderwijs. Er is werkelijk minstens één gemengde leefgroep. Daarom heb ik een heel concrete vraag: wat kunt u daaraan doen?

U hebt ook laten weten dat er in 2017 18,5 vte's extra werden vrijgemaakt voor gemeenschapsinstellingen in hun totaliteit. Voor De Kempen kwam het op 5,5 vte's, waarvan er 2 al verworven waren. 2,5 extra kwamen er dus in functie van de transitie.

Maar in De Kempen zijn vorig jaar 6 startbaners vervroegd bedankt voor bewezen diensten en zijn er ook 10 vakantiejobs geannuleerd voor de zomer. Men is genooddaakt daar te besparen. Je zou kunnen zeggen dat wat aan de ene kant wegvalt nog niet eens wordt gecompenseerd aan de andere kant. De vragen die men daar stelt naar meer personeel zijn niet overdreven, maar meer dan verantwoord. Zult u hen daarin tegemoetkomen?

Mijn laatste vraag gaat over het ziekteverzuim. Dat is de afgelopen zes maand bijzonder hoog. Nu is het zo dat gemeenschapsinstellingen altijd al wat hoger scoren dan het gemiddelde van de Vlaamse overheid. Er zijn wel wat ongevallen – niet alleen agressie-incidenten, maar bijvoorbeeld ook sportongevallen. Maar er is ook een hele sterke stijging van burn-outverschijnselen. Mensen moeten steeds vaker afhaken. En die afwezigheden worden pas vanaf de vijftiende dag afwezigheid opgenomen in een vervangingscontainer. Maar omdat er zoveel afwezigheden zijn die op elkaar worden gestapeld, zorgt dat er concreet voor dat

er vaak echt een onderbezetting is in de leefgroep. Wat kunt u doen om tegemoet te komen aan die concrete zorg?

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Mevrouw Van den Bossche heeft al een heel aantal dingen verteld. Ik refereer naar de plenaire vergadering van twee weken geleden, 24 januari 2018, toen ik met een aantal andere collega's vragen heb gesteld naar aanleiding van de gebeurtenissen in de gemeenschapsinstelling De Kempen in Mol. Vanuit het personeel werd een korte staking georganiseerd om een duidelijk signaal te geven aan de minister, onder andere wegens de gebrekkige omkadering voor die extra plaatsen voor meisjes. Het gaat dan zowel om de infrastructuurle omkadering als uiteraard de omkadering in personeel. De personeelsleden schreven een open brief naar de minister met 21 vragen en sloten deze brief af met een aantal zeer concrete eisen.

Minister, u liet toen, de dag erna, weten overleg te hebben met de personeelsleden van De Kempen. U zou luisteren naar de bezorgdheden die zij aanbrengen. In samenspraak met het agentschap Jongerenwelzijn en de directie zou u op zoek gaan naar een aantal oplossingen. Ondertussen is dat onderhoud er geweest en heeft het personeel gereageerd met een algehele staking gedurende 24 uur in de instelling.

Minister, mijn vragen aan u zijn kort en duidelijk. Welke afspraken hebt u gemaakt op het overleg van 25 januari en het overleg dat vandaag zal plaatsvinden? Welke van de concrete eisen uit die open brief van het personeel krijgen een positief antwoord van u en op welke termijn? Waaraan zult u niet kunnen voldoen? Er zijn in die open brief 21 vragen gesteld. Als u ons kunt vertellen waarom u niet kunt tegemoetkomen aan een aantal eisen of vragen van het personeel, dan kunnen wij daar ook een duidelijk zicht op hebben.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Collega's, aangezien ik de derde spreker ben over eenzelfde thema, verwijs ik naar de plenaire vergadering die we hebben gehad, de betogen die we daar hebben gevoerd en de vragen die hier al gesteld zijn. Ik wil vooral zelf niet veel spreken, maar vooral u horen, omdat ik ook benieuwd ben welke engagementen u hebt gehonoreerd naar de betrokkenen toe.

De voorzitter: Minister Vandeuren heeft het woord.

Minister Jo Vandeuren: Collega's, laat me toe even kort voor de duidelijkheid de tijdslijn te schetsen sinds de open brief vanuit De Markt te Mol.

Op woensdag 17 januari ontvingen we de open brief. De dag nadien gingen we in overleg met het agentschap Jongerenwelzijn, met als boodschap: eerst overleg met het hoofdbestuur en de werknemersdelegatie. Dat lijkt mij ook een logische verwachting van het kabinet of vanuit mijn positie.

Op 24 januari, naar aanleiding van de eerste actie, antwoordden we op de eerste reeks vragen in het parlement. Daags nadien hadden we een vervolgoverleg met een werknemersdelegatie in functie van de ontwikkelingen in de jeugdhulp en de werklastnorm bij de consulenten. Dat overleg lag al langer vast. Daar werden kort ook de verzuchtingen inzake de problematiek in Mol besproken en werd verder overleg afgesproken. We zijn er trouwens van overtuigd dat de agenda voor de aanwezigen toen duidelijk was. Het ging inderdaad onder andere over een groeipad naar aanleiding van de werklastnorm voor de consulenten van de sociale diensten bij de jeugdrechtsbank en de ondersteuningscentra jeugdzorg.

Ik denk dat er dus niet echt sprake was van een verwarring, gelet op de vraag die op de agenda stond. Dat ging toen wel degelijk over de consultants. Maar, zoals ik heb gezegd, hebben de vertegenwoordigers van het personeel toen ook gesproken over de problematiek in Mol. Daar zijn afspraken gemaakt, uiteraard met betrekking tot de opvolging van de vragen die op de agenda stonden, en uiteraard ook over de problematiek in Mol.

Diezelfde dag is een stakingsaanzegging toegekomen. Dat is ons tijdens dat overleg meegedeeld. Op 30 januari werd een overleg georganiseerd – dat hebben we toen afgesproken – tussen het agentschap en de vakbonden over de punctuele zaken die de vakbonden hebben aangekaart. Dat werd dan gevolgd door een staking op 1 februari.

We hebben altijd duidelijk aangegeven dat nader overleg noodzakelijk is en dat we daar uiteraard ook voor openstaan. Er is dan een tweede overleg afgesproken met de syndicale organisaties. Dat overleg heeft vandaag plaatsgevonden.

We moeten onderstrepen dat we, zeker via het agentschap Jongerenwelzijn, continu de vinger aan de pols houden van de verzuchtingen op het terrein. Het is ook logisch dat we het agentschap aansporen om dat gesprek te voeren en te bekijken hoever we kunnen geraken in de praktische verzuchtingen en de antwoorden daarop.

Ik vind het belangrijk om te benadrukken dat er altijd een cultuur van overleg is geweest en dat die altijd een logische systematiek volgde. We hebben overigens vorig jaar nog een aantal maatregelen genomen als gevolg van een overleg met de werknemersdelegatie. We bekijken periodiek dan ook of de systematiek groeit. Dus beweren dat we niet in overleg willen gaan of de signalen op het terrein niet horen, dat is echt niet correct. Ik denk eerlijk gezegd dat de werknemers dergelijke signalen niet geven. In januari is mij overigens nog gezegd dat ze wel degelijk beseften dat ze op mijn kabinet het gesprek kunnen voeren.

Focussen we nu op de maatregelen die we namen begin vorig jaar en die in 2017 werden uitgerold. Deze maatregelen waren duidelijk gekoppeld aan vier duidelijke evoluties die we samen met het agentschap en de werknemers van de gemeenschapsinstellingen bespraken. Die beslissingen kaderen tevens in eerder genomen beslissingen van de Vlaamse Regering. Dat is ten eerste de beslissing van de Vlaamse Regering van 3 april 2015 inzake het Vlaams detentiecentrum te Tongeren en uitbreidingen van de capaciteit van de gemeenschapsinstellingen; en ten tweede de beslissing van de Vlaamse Regering van 3 juli 2015 inzake de beleidsvisie uitbreiding gemeenschapsinstellingen en financiële meerjarenplanning.

Het waren maatregelen die zijn genomen in overleg met de vertegenwoordigers van het personeel, inzake de verhouding van onze gemeenschapsinstelling tot het private aanbod, acties inzake veiligheid en agressie, de aanpak van jongeren met een complexe problematiek en de aanhoudende nood aan beveiligde opvang voor meisjes. Dat waren de thema's waar we het toen over gehad hebben. Dat zijn de categorieën waarin de maatregelen kunnen worden ondergebracht.

Voor alle duidelijkheid, we namen deze maatregelen binnen de context van een steeds groeiende capaciteit in onze gemeenschapsinstellingen en investeringen in nieuwe infrastructuur. Zoals u weet, steeg de capaciteit van onze gemeenschapsinstelling tussen 2007 en 2017 van 222 naar 319. Dat is een stijging met ongeveer 100 plaatsen. Qua infrastructuur verwijzen we naar de opening van de nieuwe gebouwen in 2015 te Wingene en de 2 nieuwe leefgroepen op de campus te Beernem in mei 2016.

Ik overloop kort deze vier maatregelen. Het was onze bedoeling om de kernopdracht van de gemeenschapsinstellingen te versterken, namelijk te zorgen

voor tijdelijke gesloten opvang, door meer samenwerking met private partners. In concreto gaat het over bijkomende investeringen die we deden bij private partners voor uitstroomtrajecten. We deden dat onder andere in 2 recente bewegingen voor jongens en meisjes. Zowel in 2015 als in 2017 werd aanzienlijk geïnvesteerd in bijkomende capaciteit voor uitstroom uit de gemeenschapsinstellingen. In 2015 voor jongens, 30 bijkomende modules dus 60 jongens extra op jaarbasis en dat is goed voor 800.000 euro, en in 2017 voor meisjes gekoppeld aan de tienerpooierproblematiek 36 bijkomende modules dus 70 meisjes extra op jaarbasis, kost iets meer dan 1 miljoen euro. Inzake operationalisering zal het aanbod in 2018 op kruissnelheid zijn en instaan voor 130 extra trajecten voor uitstroom uit de gemeenschapsinstellingen.

Daarnaast, zoals u weet, versterken we het GES+-aanbod (gedrags- en emotionele problematiek) binnen de voorzieningen voor het VAPH. We trekken de bestaande 72 plaatsen op tot 123, dus bijkomend 51 plaatsen. Ook dit zal zich doorheen 2018 laten voelen. Voor Antwerpen hebben we al in september vorig jaar, gelet op de druk, het aanbod in een GES+ voorziening versterkt. Het ging over 6 plaatsen bij MPI Oosterlo. Op korte termijn gaan we ook nog in onderhandeling met de GES+-voorzieningen uit Oost-Vlaanderen, Antwerpen en Limburg om een zo optimaal mogelijke spreiding over Vlaanderen te krijgen. Er zijn voldoende kandidaten die bereid zijn om aan dat grote engagement mee te werken. Om de spreiding te realiseren moeten we dus een aantal gesprekken starten.

Met deze beweging bouwen we verder op wat we in 2011-2012 deden door het installeren van de GES+. Het is nog niet zo lang geleden dat we daar een eerste belangrijke beweging maakten. Dit was toen een beweging die zich op het terrein liet voelen, we moeten er toch van overtuigd zijn als we dit nu opnieuw doen, dit ook een impact moet hebben op de uitstroom binnen onze gemeenschapsinstellingen. Het is onze intentie om dat in 2018 zo snel mogelijk operationeel te hebben.

Volledigheidshalve moeten we ook toevoegen dat we sinds het decreet Integrale Jeugdhulp de inspanningen voor zogenaamde knelpunt dossiers meer dan verdubbelden. Zoals u weet, was er voor het decreet geen mogelijkheid om via rugzakfinanciering soms moeilijke dossiers te deblokkeren. Momenteel doen we dat voor 164 jongeren, voor een bijkomend budget van ruim 2,2 miljoen euro.

Doorheen 2016 kwamen daarbij ook nog de 3 intersectorale zorgnetwerken, waarin een doorgedreven samenwerking plaatsvindt tussen kinder- en jeugdpsychiatrie, VAPH en Jongerenwelzijn, opnieuw met bijkomende middelen tot 75.000 euro. We zetten hier dus verder op in, maar zoals gezegd, we moeten dit continu evalueren en – daar ben ik van overtuigd en daar gaan we binnenkort een gedachtewisseling over hebben – vooral vereenvoudigen voor een goede opvang van jongeren met gedrags- en emotionele stoornissen.

Een tweede duidelijke maatregel, ook in overleg met de vakbonden, was de installatie van een zogenaamde GIB-unit (geïndividualiseerde begeleiding) op iedere campus.

Op die manier geven we een antwoord op het omgaan met complexe jongeren binnen onze gemeenschapsinstellingen. Concreet gaat het erover dat we de capaciteit van negen naar zes brengen voor zo'n leefgroep. Voor die leefgroepen houden we de personeelseffectieven, maar reduceren we het aantal jongeren dat in de leefgroep kan verblijven tot zes.

Ten derde – ook resultaat van het overleg – voorzagen we in bijkomend personeel voor veiligheid in de campussen Wingene, de Hutten en de Grubbe.

Tot slot was er de nood om op korte termijn te komen tot een flexibele inzet van de capaciteit, vanuit de toegenomen druk voor gesloten opvang voor meisjes en vanuit de vaststelling dat de afstanden vanuit het oosten van het land richting de huidige campus wel zeer ver is. We komen van een situatie waar er voor meisjes een 56-tal plaatsen waren, geconcentreerd in het westen van Vlaanderen. Door de inspanningen van de voorbije periode evolueren we nu naar 81 plaatsen.

We zijn er ons uiteraard van bewust dat dit voor de campus in Mol duidelijk een ingrijpende transitie was en is. Laat me nog maar eens zeggen – zoals ik in Terzake al zei – dat iedereen van ons beseft dat we daar kunnen rekenen op mensen die bijzonder geëngageerd zijn en echt wel grote inspanningen doen, waarvoor uiteraard alle waardering. We monitoren dus aandachtig het transitieplan en moeten constant bekijken waar het kan en moet worden bijgestuurd. Een aantal zaken die nu punctueel zijn opgesomd, vallen wat mij betreft daaronder. Als er vanuit het overleg heel concrete issues komen, dan wil ik met het agentschap overleggen om te kijken hoe ze daar reacties en antwoorden op kunnen geven.

We moeten er ook aan toevoegen dat de komst van de meisjes in Mol voor de regio's Vlaams-Brabant, de Kempen en Limburg wel belangrijk is, gelet op de nood die wordt ervaren inzake de meisjesproblematiek. We beschikken in die regio ook over sterke partners in het private aanbod zoals De Wissel, Van Celst en De Praktijk die samen met de gemeenschapsinstellingen werken aan een snelle doorstroom. Verder behoort het zeker ook tot de mogelijkheden om in functie van de doelgroep bijkomende samenwerking met de kinder- en jeugdpsychiatrie te initiëren. Ook dat is een punt dat tijdens het overleg zeker ter sprake moet komen.

Met deze maatregelen werd er geïnvesteerd in 18,5 voltijdsequivalenten extra om de gemeenschapsinstellingen in hun opdracht te versterken.

Voor ik punctueel inga op een aantal zaken, wil ik toch nog eens herhalen dat onze gemeenschapsinstellingen ook wel in de uitrol zitten van een meer langetermijnvisie. Ik heb al verwezen naar het masterplan zoals het door de Vlaamse Regering in juli 2015 is vastgelegd.

Voor de site in Everberg betekent dit de start van werkzaamheden om naar een nieuwe infrastructuur te gaan. Daarnaast krijgt de moduleringsoefening van onze gemeenschapsinstellingen eindelijk – na zovele jaren – vorm in een voorontwerp van decreet betreffende het jeugddelinquentierecht. Er is dus geen sprake van een standstill, integendeel. Toch moeten we erover waken dat we de vele hervormingen doorspreken met het terrein en dat we niet telkens op een aantal incidenten reageren maar dat we proberen om de langetermijnperspectieven die we vastgelegd hebben geleidelijk aan uit te rollen en te moduleren. Nieuwe infrastructuur van Everberg hoort daar zeker bij.

Om de brug te maken naar het overleg met de werknemersdelegatie in Mol heb ik toch alvast een ding goed gehoord: we moeten zorgzaam zijn met te veel veranderingen op korte termijn. Dat heb ik in de reacties erg beluisterd.

Laat ons daarom toe, gelet op een aantal vragen, te focussen op de stand van zaken van de gesprekken, die overigens deze namiddag nog verder gevoerd worden. Ik wil daar kort een aantal dingen over zeggen.

Een belangrijk punt dat de vakbonden aanhalen, is het stijgend ziekteverzuim. We zullen bekijken of er maatregelen kunnen worden genomen om dit zowel op de korte, zoals zuurstof creëren voor zo snel mogelijke vervangingen, als op de lange termijn aan te pakken door te investeren in een meer doorgedreven humanresourcesbeleid. Dit is zeker een van de zaken die we momenteel bespreken. Verder zijn er ook vragen over onderwijs en dagbesteding. Ook hier moeten

we bekijken in het raam van het nakende jeugddelinquentierecht wat daar mogelijk is en of we met Onderwijs daarover een gesprek kunnen voeren. Een terugkerend issue is ook de zorgzwaarte van sommige jongeren. Hierbij spraken we al af dat er op iedere campus een unit komt voor geïndividualiseerde begeleiding. Dat betekent dat we leefgroepen hebben met een omkadering voor negen jongeren maar waar maar zes jongeren verblijven met af en toe een time-out.

Rond infrastructuur zullen we de inspanningen bekijken om een aantal werken te versnellen.

Wat de meisjes betreft: het was inderdaad een inhoudelijke keuze om voor meisjes de capaciteit te verhogen en ook een betere spreiding van het aanbod te realiseren. Deze beweging kadert in een aangroei van het aantal nettoplaatsen met bijna honderd gedurende de voorbije tien jaar. Ik wil nogmaals nadrukkelijk bevestigen dat aan de hand van wat uit het overleg komt, ik ervoor opensta om concrete issues in het transitieplan te herbekijken.

Ik heb gezegd dat we ook met Onderwijs het overleg voeren met betrekking tot de vragen die te maken hebben met onderwijs en dagbesteding. We moeten kijken hoe we het onderwijs binnen onze gemeenschapsinstellingen verder kunnen optimaliseren.

Aan de hand van wat vandaag in de onderhandelingen is afgesproken, ga ik uiteraard terug met dat agentschap aan tafel zitten om uit te zoeken hoe we een aantal zaken beter kunnen concretiseren of kunnen finaliseren, als dat het resultaat zou zijn van de gesprekken die lopende zijn.

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp.a): Minister, als ik me niet vergis, wordt er op korte termijn wat potentiële zuurstof geboden aan De Kempen. Men is met het agentschap in gesprek over een versterking van het personeel, maar dat zou enkel gaan over een korte periode. Bijvoorbeeld zou dat gaan over een jaar, waarin men wat extra kan doen. Terwijl de vraag van de gemeenschapsinstelling, deze maar ook andere, veeleer structureel van aard is. Wellicht zou uw kabinet toch een signaal moeten geven over de aard van de oplossingen. Moeten die structureel zijn of moeten ze voor een korte tijd worden geïnstalleerd in functie van een kortstondige oplossing van de huidige problematiek? Bent u van plan om er daarna een vervolg aan te breien? Of is het enkel voor de korte termijn?

Waar men aangeeft veeleer blij mee te zijn, is dat er ruimte zou komen om een GIB-leefgroep te maken voor meisjes, los van de GIB-leefgroep voor jongens, waardoor er geen gemengde leefgroepen meer zouden zijn. Daar zou wel wat perspectief worden geboden, heb ik begrepen. Een antwoord op de vele ziektegevallen bij personeel en de moeizame vervangingen door te zeggen dat een hr-manager dat gaat bekijken, dat is niet helemaal waar men naar op zoek is. Men wil gewoon sneller kunnen vervangen. Na vijftien dagen, dat kan in zeer veel contexten erg logisch zijn, maar in de context waar personeel uw instrument is, en men zonder dat personeel de veiligheid en de pedagogische vereisten niet meer kan invullen zoals nodig, zal men gewoon een uitzondering op die regel moeten kunnen maken. Wordt daaraan gedacht? Een louter hr-beleid kan dat niet oplossen.

Mijn fractie vraagt zeker niet om dat algemeen uit te rollen in de Vlaamse administratie, maar voor dergelijke instellingen lijkt het wel zinvol daar een uitzondering op te maken.

Minister, het is goed dat u zegt dat u een samenwerking met de psychiatrie wil initiëren. Hoe gaat u dat doen? De doelstelling naar de VAPH-instellingen verloopt

niet naar wens. Daarin bent u enkel zelf aan zet, terwijl psychiatrie ook federaal wordt geregeld. Denkt u dat u die zaken sneller kunt initiëren? Hoe zult u dat doen?

Aangezien er veel meisjes met een VOS-problematiek worden ondergebracht, waar kunnen ze een plek vinden na het Jeugddelinquentiedecreet? Dat is een concrete zorg. Die meisjes zullen er nadien nog blijven. Hoe denkt u dat op te vangen?

Lorin Parys (N-VA): Minister, u hebt bijzonder veel gezegd, maar u hebt weinig geantwoord op mijn vragen. Eerlijk gezegd, ik begrijp dit niet goed. We hebben een tijdlijn die ons situeert in 2015, waar we zeggen dat we plaats gaan maken voor meisjes in De Kempen. We zijn vandaag drie jaar later en nu zegt u in antwoord op onze vragen: 'We gaan bekijken of we bepaalde infrastructuurwerken kunnen versnellen.' Dat begrijp ik gewoonweg niet. In 2015 is er gezegd een masterplan opgemaakt. Ik vind dat masterplan nergens. Als u op de link van de website van het agentschap Jongerenwelzijn klikt, dan komt u op een andere pagina terecht. Ik vraag me af of dat masterplan wel bestaat. Is dat toen opgemaakt?

Minister, hoe komt het dat we er in drie jaar tijd niet in kunnen slagen veiligheidsdeuren te installeren of apart sanitair in het onderwijsgedeelte voor jongens en meisjes, of prikkelarme ruimtes in die gemeenschapsinstelling? Ik begrijp dat echt waar niet. Ik vraag me eerlijk af: hoe komt dat? Wat is daar gebeurd? Wat is daar misgegaan?

Minister, u hebt een heel lange uitleg gegeven over de historiek. U begint de specifieke historiek met het overleg met het personeel op 17 januari, maar in de open brief die we allemaal hebben gelezen, staat heel duidelijk dat het eerste overleg dateert van 27 november tussen de administrateur-generaal van Jongerenwelzijn en de vakbondsvertegenwoordiging. Ik begrijp niet dat we sinds 27 november – nu zijn we februari van het daaropvolgende jaar – in Belga-berichten nog steeds dingen lezen als: 'We gaan eens luisteren naar wat de vraag is van het personeel.' De vragen zijn duidelijk. Ik heb er alle begrip voor dat u niet op alle 21 vragen van het personeel tegelijk ja kunt zeggen. Niemand verwacht dat ook, maar ik begrijp nog altijd niet op welke van die 21 vragen er nu een positief antwoord zal komen, en op welke er geen antwoord is of dat u zegt: dat kunnen we niet doen of dat is iets voor de veel langere termijn. Ik begrijp dat dat een antwoord kan zijn, maar niet dat het zo vaag is.

Als we het hebben over Onderwijs, waarvan u zegt dat u er ook overleg mee gaat opstarten, dan heeft mijn fractie een heel concrete vraag. Voor jongeren die worden geschorst op hun school omdat ze bijvoorbeeld in een gemeenschapsinstelling terechtkomen, blijven er wel onderwijsmiddelen naar die school vloeien. Is het een onderdeel van het gesprek dat u met Onderwijs zult opstarten dat die middelen dan ook naar de gemeenschapsinstelling kunnen gaan, waar de jongeren effectief worden opgevangen?

Als het gaat over GES+, dan maak ik me natuurlijk zorgen. U zult begrijpen waar die zorgen vandaan komen, want er worden inderdaad meer gewone plaatsen omgevormd tot GES+-plaatsen. Op zich is het positief dat er meer GES+-plaatsen komen, maar de vraag is of we het probleem niet aan het doorschuiven zijn. Het is niet dat er extra plaatsen bij komen in het totale aanbod, het zijn gewone plaatsen die GES+-plaatsen worden. Daardoor zullen GES'ers weer langer moeten wachten voor ze een plaats kunnen vinden.

Minister, ik blijf dus met heel veel vragen zitten na uw antwoord. Mijn grote vraag is en blijft: hoe kan het dat wij er op drie jaar niet in slagen om zestien plaatsen voor meisjes bij te maken, op een manier die met het personeel in een

mooie transitie wordt vormgegeven, en op zo'n manier dat de gemeenschapsinstelling ook infrastructureel in orde is gebracht?

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Minister, ik zal misschien eerst ingaan op datgene waarmee u bent begonnen. U hebt een historiek van het overleg gegeven. U hebt op een gegeven moment ook gezegd dat er een cultuur van overleg is en dat, als we andere signalen van het terrein zouden krijgen, dat niet zou kloppen. U zegt dat werknemers dat signaal ook niet geven. Ik kan u oprecht tegenspreken wat dat betreft: ik krijg het signaal van diverse medewerkers dat ze niet het gevoel hebben dat ze zijn gehoord, dat ze niet het gevoel hebben dat er een cultuur van overleg is. In die zin denk ik dat dat er toch eens moet worden bekeken waar dat dan schort. Zij hebben immers veeleer het gevoel dat het soms dagen, weken of maanden duurt voor er echt een inhoudelijk antwoord komt op hun klachten.

U zegt dat het toch duidelijk was dat het overleg over de consultants op 25 januari was ingegaan. Dat was duidelijk voor die mensen, maar u was het ook wel die in de plenaire vergadering en de pers zei dat er dan een overleg was gepland. Dat overleg zou over iets anders gaan, maar in de media hebt u toch minstens de indruk gegeven dat het dan ook hierover zou gaan. Als die verwarring, als het al een verwarring is, er is gekomen, dan denk ik niet dat dat het werkveld kan worden verweten.

Uiteindelijk gaat het echter over de inhoud, met uw voorstellen. Er zijn een aantal maatregelen waarin u vooruitgang aankondigt. Dat is een goede zaak. De piste van de GIB-units lijkt me bijvoorbeeld interessant. Dat was ook een vraag die uit de voorziening zelf komt. Ik sluit me wel aan bij de vraag van mevrouw Van den Bossche: in welke mate zijn die maatregelen die u aankondigt, permanent of tijdelijk? Soms heb je een tijdelijke maatregel nodig, bijvoorbeeld qua opleiding van personeel en zo, maar sommige zaken zullen permanent moeten zijn. Het is voor mij dus niet duidelijk hoe definitief, permanent of tijdelijk dat is. Als ik het goed begrijp, gaan die GIB-units eigenlijk ten koste van de totale capaciteit, omdat er minder worden binnengelaten voor hetzelfde personeel, terwijl ik eigenlijk had begrepen dat de vraag was dat men in extra begeleiders zou voorzien om dat mogelijk te maken, dat men hetzelfde aantal jongeren in een groter aantal leefgroepen zou opdelen. Misschien kunt u daar licht op werpen.

Heel veel voorstellen zijn nog niet beantwoord. Wat dat betreft, sluit ik me aan bij de heer Parys. U zegt bijvoorbeeld over de psychiatrie en die combinatie dat daar nog overleg over moet zijn, dat dat mogelijk blijft. Wat het onderwijs betreft, dat wilt u bekijken binnen het jeugddelinquentierecht en in overleg met Onderwijs. De vraag is wel: wanneer gaat dat dan duidelijk zijn? Als we immers moeten wachten tot het jeugddelinquentierecht hier in het parlement is goedgekeurd, en dan is er nog de uitvoering daarvan, dan denk ik dat we toch al vlot een jaar verder zijn. Ik ga er dus van uit dat er op een aantal zaken ook sneller een antwoord moet komen dan wat er nu is gepland.

De heer Parys stelde de volgende vraag eigenlijk al. U hebt een aantal maatregelen behandeld, maar een aantal niet. De heer Parys verwees naar de veiligheidsdeur en het apart sanitair, maar er zijn ook andere zaken, zoals de aparte container voor logistieke diensten en de verhoging voor de GI-jongeren. Dat zijn een aantal concrete vragen waarop u niet bent ingegaan. Dat hoeft daarom niet mondeling. Kunnen we eventueel schriftelijk een overzicht krijgen van hoe u op de diverse vragen bent ingegaan?

Ik wil eindigen met een meer fundamentele opmerking. U hebt een aantal capaciteitsuitbreidingen die gepland waren of al zijn uitgevoerd, opgesomd. Die zijn

zinnig. Ik zal geen enkele ervan in twijfel trekken. Alleen is de vraag hoe we hier structureel uit gaan geraken. Dat is niet met 35 plaatsen hier of 16 daar, hoe nuttig en zinvol die ook zijn, maar ik denk dat heel de jeugdhulp, en ook die meer ambulante, meer preventieve, meer vroege vormen van jeugdhulp, een fundamentele injectie nodig heeft. Anders blijft dit aanslepen. Pas als we ervoor kunnen zorgen dat er minder jongeren instromen in die gemeenschapsvoorziening, en er dus meer preventief wordt gewerkt, als er sneller op de bal kan worden gespeeld, als er veel meer ambulant kan worden ingezet, dan zullen we echt oplossingen bieden in plaats van van crisis naar crisis te gaan.

U hebt daarstraks over een ander thema, de ouderen, gezegd dat er nood aan is dat de volgende regering een groeipad maakt. Ik denk dat we dat voor de jeugdhulp absoluut ook nodig hebben, dat men voor de diverse domeinen die er zijn, eens een ernstig groeipad moet opmaken, waarbij diverse politieke partijen zich bereid verklaren om die uitbreiding waar te maken. Nu blijven we immers ter plaatse trappelen, en al die carroussels die er met jongeren gebeuren, vloeien daar ook uit voort. Omdat er te weinig plaats is, gaan jongeren van crisisbed naar crisisbed, van tijdelijke naar tijdelijke opvang. Het is maar als we dit structureel aanpakken dat we echt een antwoord geven op een vraag, in De Kempen, maar eigenlijk van heel de sector.

De voorzitter: Mevrouw Taelman heeft het woord.

Martine Taelman (Open Vld): Dit is hier ook al dikwijls aan bod gekomen. We kunnen er nog heel lang over praten, want het is een belangrijke problematiek. Er is heel veel gezegd. Wat ik heb genoteerd, is een heel opvallende uitspraak van het personeel: dat zegt dat het de expertise niet heeft om adequaat te helpen. Dat is hier ook al dikwijls aan bod gekomen. Als een jeugdinstelling zoveel kinderen, ook met psychische problemen, moet opvangen, dan zou het ook logisch zijn, ondanks alle inspanningen die er al zijn gebeurd qua 'outreaching' werken en dergelijke, mocht die instelling bijvoorbeeld ook een psychiater of een aantal psychologen hebben om het team dagelijks bij te staan.

De voorzitter: Minister Vandeuren heeft het woord.

Minister Jo Vandeuren: Misschien toch het volgende als algemene commentaar. Ik denk, in alle eerlijkheid en alle bescheidenheid, dat ik het overleg met syndicale organisaties nooit heb geschuwd. Er is echter een 'maar' voor mij: er is wel, denk ik, de verwachting dat eerst alle mogelijke inspanningen gebeuren om zaken die door het personeel worden aangekaart en die van belang zijn op de werkvloer, aan te pakken binnen de instelling, met de directie, en als dat niet lukt in overleg met het hoofdbestuur.

En dan kijken we hoe we, in overleg met het hoofdbestuur, eventueel ook een gesprek organiseren op het kabinet, waar ik uiteraard aan deelneem. In al die jaren dat ik minister van Welzijn ben geweest, heb ik dat altijd zo gedaan, en tot op heden toch vaak met behoorlijk resultaat. Als het nu de bedoeling is dat de minister in de commissie van het parlement, onder het online oog van iedereen die ernaar kijkt, gaat zeggen wat we daar gaan doen en wat daar, terwijl ondertussen syndicale vertegenwoordigers met onze directie en ons hoofdbestuur moeten overleggen, dan doe ik daar niet aan mee. Dat is geen manier om die zaken op een correcte manier, in sociaal overleg, te behandelen.

We moeten dat overleg niet uit de weg gaan, integendeel. We moeten daar onze verantwoordelijkheid in nemen. Maar ik ga niet *urbi et orbi* hier vandaag in een commissie, om kwart over zes, een aantal dingen zeggen – 'die deur gaan we zo doen en dat gaan we zo schuiven' – terwijl daar overleg over bezig is. Ik volg dat overleg zeer intens op. We bekijken uiteraard wat het resultaat daarvan is en welke stappen we daarin nog kunnen zetten.

Zoals ik al gezegd heb, mevrouw Van den Bossche, ben ik mij absoluut bewust van het feit dat, als de mensen op het terrein zeggen dat er daar en daar in die transitie nog echte organisatorische problemen zitten, we die transitie moeten kunnen bijsturen. Ik ben het daar absoluut mee eens. U hebt een aantal dingen gesuggereerd waarvan ik kan zeggen dat ik het op zich wel de moeite vind en het belangrijk genoeg vind om te kijken hoe ons agentschap daarop reageert en wat we daaromtrent eventueel kunnen verbeteren.

Dan kom ik bij de beslissing van de Vlaamse Regering die destijds is genomen over de toekomst en de visie over de uitbreiding van de capaciteit in de gemeenschapsinstellingen. Mijnheer Parys, uiteraard hebben we die capaciteit onder tussen uitgebreid, ook voor meisjes. Dat is wel degelijk gebeurd. Ik wil er ook op wijzen dat de dingen die ik opgesomd heb, ook het resultaat zijn geweest van overleg dat we gehad hebben. Het is alsof u zegt: 'Wat een oen zit daar? Die heeft jaren niets gedaan.' Ik heb vier maatregelen genoemd die we in 2017 genomen hebben. Units van negen voor zes gasten met dezelfde bestaafing. Voor de veiligheid van het personeel hebben we extra investeringen gedaan. We hebben op een aantal punten wel degelijk, in overleg, een aantal initiatieven genomen in het jaar 2017, die uiteraard op dit moment in uitvoering zijn.

Wat het masterplan en de visie betreft, wil ik nog even aangeven dat we in Everberg zeer binnenkort van start gaan. De werken aan het leefgroepgebouw A zullen dit jaar starten. Dat wil zeggen dat op 16 april wordt gestart met de nieuwbouwwerken, om dan daarna over te gaan tot de afbraak van de oude leefgroepen op Everberg. Die werken starten dus in april. Men heeft mij verzekerd dat daaromtrent de nodige beslissingen zijn genomen.

Dat plan wordt wel degelijk uitgevoerd, maar dat is natuurlijk een plan op langere termijn. Het eerste wat in dat plan moet gebeuren, is de infrastructuur in Everberg klaarmaken, want we willen Tongeren sluiten. Dat is een van de gemeenschappelijke overwegingen die daarin aan bod moeten komen en daar ook een rol in spelen.

Uiteraard is de doorstroom een van de cruciale zaken. Want opnieuw: het is niet correct om alleen te focussen op de capaciteit van de gemeenschapsinstellingen. We moeten ook kijken naar de doorstroom, de zorgvuldigheid ervan, de trajecten, de continuïteit van de ondersteuning die we kunnen aanbieden. Dat is zeer essentieel, want we kunnen met dezelfde capaciteit vaak veel meer doen, als we maar kunnen zorgen dat we bereidheid hebben bij diegene die zo kort mogelijk bij de leefomgeving van de betrokkene in staat is om die gast een goede ondersteuning en een thuis of een opvang te geven. Dat is cruciaal.

Ik moet eerlijk zeggen dat ik de bedenkingen als 'GES+ is een upgrade van bestaande plaatsen, en dus een slecht idee' niet goed versta. In het uitbreidingsbeleid zetten we zeer sterk in op persoonlijke assistenten en persoonsvolgende systemen, nu al. De logica van dit soort redenering is dat we onze voorzieningen beginnen te equiperen om de werkelijke opvang te doen van die mensen, van die jonge gasten, die zeer zwaar gespecialiseerde vormen van zorg en ondersteuning nodig hebben. Ik vind die transitiebeweging een zeer verdedigbare beweging. Geeft die een antwoord op de vraag naar meer ondersteuning en capaciteit? Ik ben er mij goed van bewust dat we daar nog niet zijn, dat we een voldoende dekkend budget hebben om al die vragen te beantwoorden. Maar dat we de voorzieningen proberen te interesseren voor de opvang van jongeren met gedrags- en emotionele stoornissen, vind ik eerlijk gezegd een goede benadering.

We hebben een oproep gedaan. We hebben kandidaturen ingewacht. Er is een evaluatie gemaakt van de vorige GES+-operatie – trouwens de eerste, die we in de vorige legislatuur gedaan hebben. Daaruit is gebleken dat men toch van oordeel is

dat men beter units maakt van zes plaatsen om de competenties die nodig zijn – en dat is toch een aanzienlijk engagement – te kunnen waarmaken. We hebben Antwerpen gedaan, omdat dat het meest dringende was. We zijn nu in overleg – budgettair is dat voorzien – om te kijken wat er in de toekomst in dit jaar daaromtrent kan gebeuren om die doorstromingsmogelijkheden te vergroten.

Ik hoor vertellen – ik spreek nu vanuit mijn parate kennis – dat het niet meer zo is dat er nog zeer veel jongeren in onze gemeenschapsinstellingen zitten die daar zeer lang verblijven. Die realiteit ligt al een tijd achter ons. Dat is toch wel belangrijk, om te mogen zeggen dat het effect van die beweging er in de voorbije jaren wel geweest is. Maar het is terecht dat onze medewerkers zeggen dat dat een populatie is die een zodanige complexiteit heeft, dat dat ook niet de beste setting is om daarvoor de juiste zorg te geven. De boodschap is dus: kun je ook in het private aanbod in die capaciteit voor die jongeren voorzien?

Wat de vragen naar de personeelsvervangingen betreft, denk ik in alle bescheidenheid dat we zullen moeten proberen te overleggen in een dubbele beweging. Ik kan de legitimiteit van sommige van die verzuchtingen best begrijpen, maar als mensen vragen dat er snel gereageerd wordt, dan moeten we ook eerlijk zeggen dat dat niet zal zijn door dat allemaal zeer recurrent en met alle mogelijke personeelsplannen te voorzien. Dat zal niet gaan. U bent toch al beslagen genoeg om te weten dat dat zo niet zal werken.

Ik denk dat er zal moeten worden gekeken naar wat zeer snel kan, om dan ook te kijken wat het perspectief is. Ik denk dat het agentschap dat ook wil doen. Aan dat perspectief zal in ieder geval op de een of andere manier moeten worden gewerkt naar aanleiding van het nieuwe regelgevende kader.

Ik ben het er natuurlijk mee eens dat een medewerker voor hrm het probleem niet zal oplossen. Dat is evident. We zijn het er samen over eens dat het ziekteverzuim, mensen die er niet zijn omdat ze ziek zijn, van een zodanige omvang is dat we daar ernstig naar moeten kijken, en dat een signaal is dat we ernstig moeten nemen. De mensen die daar werken en hun vertegenwoordigers hebben daar een punt. Dat betekent niet alleen de kwestie van de vervanging. Dat zit daar ook bij, maar we moeten ook eens kijken of we nog andere zaken in het hrm-beleid moeten aanpakken. Maar nogmaals, voor mij is dat voorwerp van het overleg dat we daaromtrent kunnen houden. In het gesprek dat ik had met de vertegenwoordigers, dat zoals gezegd in hoofdzaak ging over de consulentenkwestie, werd ernaar verwezen of een aantal zaken meer globaal zouden kunnen. Maar goed, dat is voorwerp van het gesprek dat daarover kan worden gevoerd.

We hebben de vraag gesteld aan Onderwijs of er mogelijkheden zijn. Ook daar is het niet zo dat mijn collega heeft gezegd daar een pasklare oplossing voor te hebben. Een van de redeneringen is de redenering die u hebt geciteerd. Ik kan niet zeggen dat ik er vandaag al een akkoord over heb, maar ik denk wel dat we die piste moeten bewandelen, zeker in functie van het nieuwe jeugddelinquentierecht. Wat kunnen we doen rond onderwijs? Ik heb begrepen dat een van de kwesties die de mensen daar erg bedrukt heeft, is dat we wel mensen hebben die dagonderwijs geven, maar dat door een aantal omstandigheden, zoals ziekte, er onderbrekingen zijn geweest. Dat heeft zeker meegespeeld in de noodsignalen die door de medewerkers zijn uitgestuurd.

Mijn conclusie is dat we met het agentschap gaan kijken wat het resultaat van het overleg is tot nu toe. Dan moeten we gaan kijken of er nog een aantal zaken zijn die nog beter als antwoord worden geformuleerd op de vragen. Ik hoop dat we in dat overleg een akkoord kunnen bereiken. Nogmaals, dat is waar we echt voor willen gaan.

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp.a): Minister, ik heb zeker begrip voor het feit dat u hier niet alle kaarten op tafel kunt leggen. U houdt die nog een beetje tegen de borst in functie van het overleg dat met u zou plaatsvinden. Ik zou voorstellen dat u dat eerder snel doet, om een escalatie van stakingsaanvragen te vermijden. Ik denk dat de administratie vandaag heeft gepoogd zo ver te gaan als ze kon.

De vraag naar een structurele oplossing is belangrijk. Ik snap dat u gemakkelijker en sneller een antwoord kunt geven op wat er dit jaar nog gebeurt dan over uw begroting van de komende jaren. Enerzijds omwille van de massa die u hebt aan personeelsmiddelen en anderzijds het perspectief dat u samen met uw collega's zou kunnen bediscussiëren in de ministerraad, denk ik dat het toch mogelijk moet zijn om al wat perspectief te geven naar een horizon verder dan dit jaar. Dat is een beetje met alles verbonden. U zegt dat we niet gewoon moeten rekenen op een hrm-manager om dat ziekteverzuim in te dijken, dat er misschien wel structurele oorzaken zijn en dat we niet enkel moeten kijken naar snellere vervangingen, die volgens mij wel nog altijd nodig zijn, maar toch. Daar geef ik u gelijk in. Wat speelt daar? Voor het personeel staat de werkdruk op één. De enige manier om die werkdruk te verlagen, is zorgen voor voldoende personeel. Wanneer er voldoende collega's zijn om in die leefgroepen te werken, zal ook de uitval omwille van burn-out en hoge stress wellicht lager zijn. Alles hangt natuurlijk een beetje samen.

Ik vind het goed dat u het structureel wilt benaderen. De oplossingen zullen wat mij betreft ook structureel moeten zijn. Ik begrijp dat u in een laatste fase dat overleg zelf wilt gaan voeren. Ik heb er ook wel vertrouwen in dat u dat zult doen op een manier die tot oplossingen zal leiden. Mijn vraag is wel om dat zo snel mogelijk te doen.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Minister, voor alle duidelijkheid: ik heb u geen oen genoemd. Dat was zeker niet mijn bedoeling. Dit voelt bij mij aan alsof u de vis probeert te verdrinken bijvoorbeeld door spraakverwarring te creëren. Het is heel duidelijk dat ik niet heb geïnsinueerd dat het een slecht idee is om in bijkomende middelen te voorzien voor GES+. Waar ik wel op heb gewezen, is dat het om een omzetting gaat van plaatsen die vandaag al bestaan. Dat wil zeggen dat als er tien plaatsen zijn waarvan we nu vijf GES+-plaatsen voorbehouden, er vijf plaatsen minder zijn in het reguliere aanbod. Ik heb erop willen wijzen dat daar langere wachtlijsten dreigen te ontstaan, wat ook weer een probleem kan zijn voor de uitstroom uit de gemeenschapsinstellingen. We mogen geen spraakverwarring creëren en zeggen dat GES+ precies niet zo'n goed idee is. Het is een goed idee, het is een idee dat leidt tot betere omkadering voor bepaalde jongeren die daar nood aan hebben, maar het leidt niet tot extra plaatsen, waardoor hoe meer je in GES+-omkadering voorziet voor bestaande plaatsen, hoe minder plaatsen er zijn voor reguliere jongeren, als ik hen zo mag noemen. Dat is toch wel iets heel belangrijks om op te wijzen in deze discussie.

U zegt dat het niet meer bestaat dat jongeren heel lang in dergelijke gemeenschapsinstellingen blijven zitten. Minister, er zijn nog altijd jongeren die daar anderhalf jaar zitten. Dat kan inderdaad niet de bedoeling zijn. Ik vind het goed dat daaraan wordt gewerkt, maar het heeft een weerslag op de rest van de plaatsen.

U zegt dat psychiatrie moeilijk is. Collega Taelman heeft een punt gemaakt dat ik al eens eerder heb gemaakt. Ik treed haar volmondig bij. Eigenlijk hebben we daar een psychiatrische afdeling. Uit studies is gebleken dat meer dan 80 procent van de populatie van gemeenschapsinstellingen een of meerdere psychiatrische problematieken heeft.

Ik heb u al eens gevraagd om in meer psychiatrische omkadering te voorzien voor het personeel, wat dan weer tot minder ziekteverzuim zou leiden. U hebt toen gezegd dat u dat niet doet, omdat dat niet uw taak is, maar de taak van de federale overheid. Wij pleiten er dan toch ten minste voor dat er zorg voor de zorgenden zou zijn en dat het personeel, nadat het een incident meemaakte, ook effectief een beroep kan doen op een psycholoog om ervoor te zorgen dat daar ook iets aan wordt gedaan zodat die toestand houdbaar of meer houdbaar wordt voor de mensen die er werken.

Minister, middelen voor onderwijs, dat is goed, en ik hoop echt dat u ze kunt losweken, want vandaag worden middelen die voorbehouden zijn voor de opvoeding van die jongeren, eigenlijk gedraineerd naar het onderwijs voor de jongeren in de gemeenschapsinstellingen. Ook dat leidt tot druk op de ketel.

Minister, u zegt dat u er niet aan meedoet om om kwart over zes uw antwoord op de 21 punten die gevraagd zijn door de vakbondsafgevaardigden, aan het parlement te vertellen. Ik heb er nog enig begrip voor, maar de vraag is natuurlijk waarom we vandaag overleg moeten houden met de vakbondsvertegenwoordiging over dingen die allang beslist zijn. Waarom moet er overleg zijn over een veiligheidsdeur in een leefgroep in een gemeenschapsinstelling? Dat is totaal onlogisch. Dat overleg zou er niet mogen zijn, want die deur had er drie jaar geleden moeten zijn. Dat ik u nu vraag of die deur er gaat komen en wanneer, lijkt me een logische vraag om vandaag te stellen en eentje waar u gerust ja of nee op kunt zeggen zonder dat daardoor heel uw onderhandeling in de soep draait.

De vraag is dus waarom er overleg moet zijn over een veiligheidsdeur in een parlement vandaag, en dat legt de vraag bloot die ik daarnet ook al heb gesteld: hoe komt het dat we op dit punt zitten? Dat is de essentiële vraag. Die transitie is niet goed aangepakt en daardoor zitten we vandaag met een plenaire vergadering en met een commissie Welzijn die zich over een veiligheidsdeur in een leefgroep in een gemeenschapsinstelling moeten buigen. Dat is het punt dat ik probeer te maken en dat u heus ook wel begrijpt.

Mijn laatste vraag gaat over het jeugddelinquentierecht, waar we, denk ik, voor een heel belangrijke hervorming staan. Die hervorming staat of valt met de geloofwaardigheid van de uitvoering. De uitvoering, dat zijn de gemeenschapsinstellingen, want die worden alleen maar voorbehouden voor wat we vandaag MOF'ers (als misdadig omschreven feit) noemen, en in de toekomst onder dat nieuwe jeugddelinquentierecht vallen. Als we niet kunnen zorgen dat er genoeg plaats is en dat er de juiste omkadering is, dan mogen we nog zo'n mooie tekst goedkeuren in dit parlement, dan zal de geloofwaardigheid van het nieuwe jeugddelinquentierecht, nog voor het op de boeken staat, nog voor het is gepubliceerd in het Staatsblad, al een behoorlijke knauw hebben gekregen. En dat wil ik graag vermijden.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Naar mijn aanvoelen zijn we over veel fundamentele zaken aan het praten dan over enkele een deur en is het wel een fundamenteel debat.

Ik ben het ermee eens dat het nieuwe decreet geloofwaardig moeten zijn, maar als je de adviezen leest, dan komt daarin heel duidelijk naar voren dat het gaat om capaciteit en slagkracht van gemeenschapsinstellingen, maar ook ruimer. Er staan vormen van internering in voor psychiatrie voor minderjarigen. Dat is momenteel onbestaande.

We gaan inderdaad gemeenschapsinstellingen voorbehouden voor jongeren die een misdrijf hebben gepleegd, maar waar gaan we naartoe met al die jongeren

die in een problematische opvoedingssituatie of een verontrustende opvoedingsituatie zitten? Ik denk daarbij nu onder meer aan die meisjes. 90 procent van die meisjes zijn zogenaamde VOS'ers en gaan ergens anders naartoe moeten. Maar waarheen? Dat brengt mij bij een heel fundamentele vraag: gaan we inderdaad, zoals in het rapport van Child Focus stond, voor slachtoffers van tienerpooiers in een afzonderlijke en, ook fysiek, aparte opvang voorzien? Ik denk dat er op het terrein nog heel veel nodig is om tot een gedegen en sluitende jeugdhulp te komen.

Minister, ik heb u horen zeggen dat u het overleg niet in de commissie wilt voeren. Ik ga ervan uit dat u ons op de hoogte gaat houden van verdere evoluties en dat we, zodra alles rond is, een verslag krijgen.

Ik hoor u ook zeggen dat, als we snel willen gaan, we niet recurrent kunnen zijn. Ik hoop dan dat er snel antwoorden op acute problemen worden gegeven, maar dat wel wordt nagegaan welke zaken recurrent moeten worden gemaakt of eventueel op een andere manier vorm kunnen krijgen in een structurele oplossing.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Peter Persyn aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het Vlaamse plafond in het kader van de financiering van de loonharmonisering in de tegemoetkoming derde luik – 1009 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Bart Van Malderen

De voorzitter: De heer Persyn heeft het woord.

Peter Persyn (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, sinds enkele jaren beheert de Vlaamse overheid, na de zesde staatshervorming, de financiering van de loonharmonisering in de tegemoetkoming derde luik. Ik heb daarover in september ook al een vraag gesteld. Binnen dit derde luik vinden we het administratief en technisch personeel binnen een woonzorgcentrum, maar ook het zorgpersoneel bovenop de financieringsnormen. In mijn vraagstelling volgt dan een citaat, dat ik nu ga weglaten om de vraag in te korten.

De bevoegdheidsoverdracht van de financiering van het derde luik werd in het KB van 17 augustus 2017 geregeld. Door deze bevoegdheidsoverdracht kon iedere deelstaat een eigen plafond inbouwen. Elke gemeenschap heeft dit gedaan, enkel Vlaanderen deed dit niet.

Het inbouwen van deze plafonds is nochtans cruciaal voor de uitbetaling en berekening van het derde luik. Bij de uitbetaling van het derde luik wordt er voor de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, de Franstalige Gemeenschap en Duitstalige Gemeenschap rekening gehouden met hun eigen vooropgestelde plafond. Hierdoor kunnen de zorginstellingen van de bovengenoemde gemeenschappen de volle 100 procent tegemoetkoming derde luik ontvangen.

Voor Vlaanderen geldt echter een ander verhaal. Wij hanteren het 'oude' nationaal plafond, waardoor we jaarlijks op een lineaire vermindering zitten. In 2016 was dat een vermindering van 0,973 procent. Uit cijfers van de Federatie van Rustoorden (Ferubel) blijkt dat we in 2018 een overschrijding van het nationaal plafond zullen kennen van 5,17 procent. In 2019 stijgt deze overschrijding naar 8,40 procent.

Minister, in antwoord op mijn vraag om uitleg in september stelde u dat het plafond een maatregel van budgetbeheersing is, wat andere prioritaire maatregelen

in de sector mogelijk maakt. U meldde dat in afwachting van een nieuw financieringsmodel, het Agentschap Zorg en Gezondheid de opdracht kreeg om voor het thema 'derde luik en bovennormplafond' vier scenario's uit te werken met hun voor- en nadelen, dit tegen eind 2017. We zijn nu begin 2018.

Minister, wat is het resultaat van deze oefening? Wat zijn de voor- en nadelen per scenario? Kunt u duiden waarom niet is geopteerd voor een Vlaams plafond?

Hoe ziet u op langere termijn het budget derde luik evolueren? Waar zal dit ingezet worden?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: De term 'derde luik bovennormpersoneel' verwijst naar het personeel van de woonzorgcentra dat het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV) niet financiert via de maatregel 'vrijstelling van arbeidsprestaties en eindeloopbaan' of het instellingsforfait en forfait dagverzorging. De werkgevers van woonzorgcentra hebben voor dit bovennormpersoneel recht op een jaarlijkse financiële tegemoetkoming ter vergoeding van de maatregelen inzake harmonisering van de barema's en de verhoging van de vergoedingen zoals voorzien in het meerjarenplan voor de gezondheidssector van 1 maart 2000 of in het protocol nummer 120/2 van 28 november 2000 van het Gemeenschappelijk Comité voor alle Overheidsdiensten alsook het akkoord betreffende de federale gezondheidssectoren van 26 april 2005 afgesloten tussen de Federale Regering en de representatieve organisaties van de private- non-profitsector of het protocol nummer 148/2 van het Gemeenschappelijk Comité voor het geheel van de openbare diensten, van 18 juli 2005.

Via het derde luik krijgen sommige woonzorgcentra ook de vergoeding voor de jobcreatie die voortvloeit uit de sociale akkoorden van 2011 en 2013 – mobiele equipes in de privésector en extra personeel voor ondersteuning van bewoners met dementie in de openbare sector.

De financiering van het derde luik geldt enkel voor het loontrekkend bovennormzorgpersoneel en het administratief, technisch en werkliedenpersoneel tewerkgesteld in een woonzorgcentrum, inclusief een dagverzorgingscentrum. Het gaat hier om forfaitaire bedragen per voltijdsequivalent (vte).

Voor de berekening van de financiering van het derde luik worden ook de studenten, de sociale en fiscale maribellers, de vervangers in het kader van een vormingsproject, de loontrekkende beheerder, de personeelsleden tewerkgesteld in het dagverzorgingscentrum, en het teveel aan vervangers in het kader van de 'vrijstelling van arbeidsprestaties omwille van eindeloopbaan' meegenomen. Alle zelfstandigen, interimarissen en de vervangers in het kader van de vrijstelling van arbeidsprestaties omwille van eindeloopbaan worden niet via het derde luik gesubsidieerd.

In toepassing van de eerder vermelde sectorale akkoorden heeft het RIZIV in het verleden als gevolg van de budgettaire inpasbaarheid in een correctiemechanisme voorzien zodra het Belgisch plafond van 25.278 te financieren vte bereikt is.

De tegemoetkoming voor niet-zorgpersoneel wordt anders ingevuld voor de private en de openbare voorzieningen. De private voorzieningen ontvangen een tegemoetkoming voor het niet-zorgpersoneel in functie van het effectieve aantal vte niet-zorgpersoneel. De openbare voorzieningen ontvangen een tegemoetkoming berekend op basis van het aanwezige vte zorgpersoneel. Deze wijze van berekening werd in het verleden door het RIZIV met de koepels onderhandeld en afgesproken.

De conceptnota 'Residentiële ouderenzorg, een échte thuis voor kwetsbare personen. Een stevige uitdaging voor de samenleving én zorgaanbieders' die op 1 december 2017 werd aanvaard door de Vlaamse Regering en nu ter advies voorligt bij de strategische adviesraad (SAR), de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en de Vlaamse Ouderenraad, omvat een verwijzing naar een protocolakkoord dat de Vlaamse Regering beoogt af te sluiten met de koepels van de woonzorgcentra. In dat protocol staat uitdrukkelijk beschreven dat er een overleg met werkgevers- en werknemers wordt opgestart over de afstemming van de personeelsnormen qua erkenning en qua financiering, integratie van de Vlaamse en federale personeelsnormen en actualisering van deze personeelsnormen afgestemd op de toenemende zorgzwaarte. Het concept derde luik-bovennormpersoneel wordt hierbij geheroriënteerd en dit in het perspectief van de persoonsvolgende financiering.

Met dit perspectief werden het afgelopen jaar al verschillende voorstellen uitgewerkt door het Agentschap Zorg en Gezondheid en voorgesteld aan de koepels van de woonzorgcentra. Deze voorstellen worden nu onderzocht en besproken in een technische werkgroep.

Het Agentschap Zorg en Gezondheid onderzocht vier scenario's. Het eerste scenario betreft het behoud in 2018 van het Belgisch plafond van 25.278 vte, dus het ongewijzigd beleid. Het tweede scenario gaat over de invoering in 2018 van een Vlaams plafond vte. Het derde scenario betreft de vervanging van de huidige regeling door een plafond op voorzieningsniveau, bijvoorbeeld in functie van de verhouding zware zorg rustoord voor bejaarden (rob)/rust- en verzorgingstehuis (rvt). Het vierde scenario 4 betreft de vervanging van de huidige regeling door een plafond op niveau van het aantal woongelegenheden of op niveau van het type van zorgforfait.

Het eerste scenario kwam niet in aanmerking omdat de invoering van een Vlaams plafond binnen dezelfde budgettaire enveloppe een nog grotere lineaire vermindering van de tegemoetkoming derde luik genereert. Binnen een context van een Belgisch plafond wordt de toe te passen lineaire vermindering inderdaad marginaal gematigd doordat de uitbreiding van capaciteit overwegend in Vlaanderen aan de orde is. Het Belgisch plafond kan vanaf 1 januari 2019 echter niet langer worden aangehouden omdat vanaf die datum Vlaanderen geen toegang meer heeft tot gegevens van andere deelgebieden. Vanaf 1 januari 2019 zal bijgevolg toch een Vlaams plafond gelden van 15.666 vte.

Het derde en vierde scenario kwamen niet in aanmerking, niet alleen omdat bij de uitvoering van die scenario's diverse initiatiefnemers zeer veel middelen zouden moeten inleveren maar ook omdat het aandeel van de for-profitsector, de non-profitsector en de openbare sector uit balans zou worden gehaald.

Twee weken geleden ontvingen we van het RIZIV de informatie dat de lineaire correctie op het recht 'derde luik bovennormpersoneel' zonder jobcreatie voor de referentieperiode 1 juli 2016 tot 30 juni 2017 5,58 procent bedroeg. Het totale budget 'derde luik', zonder de jobcreatie, zou voor die referentieperiode zonder lineaire correctie 224,5 miljoen euro bedragen. Na toepassing van de lineaire vermindering is dat nog 212,7 miljoen euro. De lineaire vermindering staat dus voor 11,8 miljoen euro minderuitgaven voor de Vlaamse overheid.

Voor de referentieperiode van 1 juli 2015 tot 30 juni 2017 bedroeg de lineaire correctie in de begroting voor 2017 2,7 procent. De forse toename van het aantal woongelegenheden en de toename van de zorgzwaarte in de rustoorden voor bejaarden (rob's) ligt aan de basis van de toename van het budget waarop aanspraak wordt gemaakt en dat is overschreden.

Vorige week heb ik met de vertegenwoordigers van de koepels van de woonzorgcentra overleg gepleegd over deze problematiek. We hebben samen

afgesproken dat we alles in het werk zullen stellen om het noodzakelijke budget te vinden om de lineaire correctie retroactief ongedaan te maken, maar dan wel op voorwaarde dat vanaf 2019 een vereenvoudigde en structurele integratie van het budget voor het derde onderdeel, het bovennormpersoneel, wordt bewerkstelligd in de globale financiering van de woonzorgcentra en de dagverzorgingscentra. Deze stap is noodzakelijk om op termijn de persoonsvolgende financiering te realiseren.

Mijnheer Persyn, u hebt in uw vraagstelling verwezen naar de cijfers van Femarbel-Ferubel. Ik wil er u op attenderen dat deze koepel al langer dan een jaar geen vertegenwoordiger meer afvaardigt naar het structureel overleg op mijn kabinet over de residentiële ouderenzorg.

Het moet duidelijk zijn dat het mijn doelstelling is het hoofdstuk 'Loonharmonisering' af te sluiten. Dit hoofdstuk is nog een uitloper van het sociaal akkoord van 2000 en vormt, naast de jobcreatie, in budgettaire termen de belangrijkste uitgavenpost in het derde onderdeel. Dat betekent niet dat de Vlaamse overheid niet langer de kost van de loonharmonisering ten laste blijft nemen, maar dat die kosten niet langer zullen worden geregeld door middel van het huidige, toch wel zeer complexe, geheel aan regels die bovenop de al ingewikkelde berekeningsmethodologie van het instellingsforfait komt.

Bijgevolg heb ik de technische werkgroep, die bestaat uit medewerkers van mijn kabinet en vertegenwoordigers van de koepels, de opdracht gegeven voorstellen voor een aangepaste financieringsregeling uit te werken. De ambitie is dat de werkgroep dit voorjaar volledig doorgesproken voorstellen naar voren kan schuiven die dan kunnen worden vertaald in een besluit van de Vlaamse Regering dat ons toelaat de aangepaste financieringsregeling toe te passen voor de referentieperiode tussen 1 juli 2018 en 30 juni 2019. De aangepaste financieringsregeling moet voldoende robuust zijn om tot de invoering van de persoonsvolgende financiering mee te gaan.

De voorzitter: De heer Persyn heeft het woord.

Peter Persyn (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. U hebt weer een heel technische uitleg gegeven. Ik zal de tijd nemen om uw antwoord te lezen. Ik heb begrepen dat u, samen met de koepels, een zachte landing wilt om de repercussies van de lineaire reductie niet te hard te laten aankomen. We hebben hier vorige week nog een hoorzitting gehouden. Een aantal mensen hebben toen een hartenkreet geslaakt. De vraag lijkt me op haar plaats, maar dat in overleg naar een redelijke oplossing kan worden gegaan, stemt ons dan toch gunstig.

Het is ook belangrijk dat u hebt vermeld dat de horizon van 2019 een baken is om naar een transparanter financieringsmodel te gaan. Eerlijk gezegd, is het toch werkelijk bijna hogere wiskunde. De acrobatieën die we hier zien, zijn eigenlijk een toonvoorbeeld van hoe de financiering van de publieke dienstverlening niet moet verlopen. We hopen dat met de nieuwe modellen die zullen worden uitgewerkt vanaf 2019 voor een periode van vijf tot tien jaar een veel transparanter en eenvoudig te monitoren financieringsmodel uit de bus zal komen. Ik heb geen bijkomende vragen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Stefaan Sintobin aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de mogelijke betrokkenheid van het CAW Noord-West-Vlaanderen bij een nieuwe humanitaire hub (zorg- en infopunt) aan de Vlaamse kust – 1031 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Bart Van Malderen

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, ik weet niet of u de vzw Humain kent. Ik heb dat even opgezocht op internet. Deze vzw bestaat uit vrijwilligers die de afgelopen tijd vooral actief zijn geweest in het tentenkamp in Calais. Vorige week heeft de vzw ervoor gepleit ook aan onze kust een gedoogzone, zoals de vzw dat noemt, voor illegalen te installeren. Daar zou dan een multidisciplinair hulpaanbod moeten worden georganiseerd, bestaande uit juridische begeleiding en uit medische en psychische zorg en bijstand. De gedoogzone zou tevens moeten voorzien in basismateriaal als kledij, voeding, bescherming en begeleiding met betrekking tot andere betrokken diensten.

Wat die vzw doet, is niet het onderwerp van mijn vraag om uitleg. Dat heeft niets te maken met uw beleid of met de Vlaamse overheid tout court. Het centrum algemeen welzijnswerk (CAW) Noord-West-Vlaanderen, dat door de Vlaamse overheid wordt gesubsidieerd, heeft dit pleidooi echter onderschreven en heeft zich bereid getoond het initiatief praktisch te ondersteunen.

In het voorjaar van 2016 heb ik een haast gelijkaardige actuele vraag gesteld over een identiek probleem. Toen was het CAW al een stap verder gegaan dan de loutere aankondiging het initiatief te zullen steunen. Toen ging het om Zeebrugge en nu gaat het om Oostende. We hebben daar toen een debatje over gevoerd. U hebt toen geantwoord dat het CAW dergelijke zaken eigenlijk zou moeten bespreken met alle actoren op het terrein, waaronder de provinciale en lokale overheden. Ik stel vast dat het CAW hier weer de vlucht vooruit heeft genomen en eigenlijk niemand heeft gecontacteerd in verband met de rechtstreekse steun aan het initiatief van de vzw Humain.

Dit staat los van het feit dat mijn fractie of mijn partij absoluut niet te vinden is voor een gedoogzone aan de Vlaamse kust. We zijn trouwens niet alleen. Dit zou enkel een aantrekkingspool worden. Het is nu al meer dan erg genoeg aan onze kust, maar dit zou enkel een extra aantrekkingspool voor illegalen worden.

Ik wil er toch bij zeggen dat het woord transmigranten hier eigenlijk wordt misbruikt om zagezegd een menselijke kant aan het verhaal te geven. Maar dat zijn mensen die helemaal geen asiel willen aanvragen in ons land. Zij hebben hier helemaal geen plannen, maar willen gewoon de oversteek maken naar Engeland.

Minister, hoe reageert u op het signaal dat het CAW Noord-West-Vlaanderen heeft gegeven op de oproep, het pleidooi van de vzw Humain?

De voorzitter: Minister Vandeuren heeft het woord.

Minister Jo Vandeuren: Collega, op 31 januari 2018 werd in de reportage 'Verdeelde reacties op gedoogzone voor vluchtelingen' van Focus TV gesteld dat het CAW Noord-West-Vlaanderen wil meewerken aan het voorstel van vzw Humain om een gedoogzone te installeren in Oostende en dat het CAW er een infopunt wil openen. Er werd ook aangegeven dat het CAW in dat infopunt mensen wil stimuleren om toch asiel aan te vragen en de oversteek naar Groot-Brittannië wil afraden. Ten slotte werd aangegeven dat het CAW, samen met de stad Oostende, op zoek is naar een locatie voor het infopunt. De informatie die in

deze reportage werd meegegeven, is niet helemaal correct en geeft alleszins niet het juiste beeld van de situatie.

Het CAW Noord-West-Vlaanderen opent zelf geen infopunt of is niet op zoek naar een locatie hiervoor. Wel heeft het CAW onderschreven dat er nood is aan zo'n infopunt en dat problemen van de transmigranten op een menselijke manier moeten worden aangepakt. Het CAW heeft hierbij verwezen naar de volgens hen goed lopende praktijk in Zeebrugge. Momenteel zijn er binnen de bestaande werking van het CAW al heel wat aanmeldingen van mensen in een kwetsbare situatie. Het is voor het CAW onmogelijk om nog extra middelen te investeren voor deze extra noden in Oostende.

De stad Oostende bekijkt samen met andere organisaties, waaronder het CAW Noord-West-Vlaanderen, hoe het probleem kan worden aangepakt.

Dat het CAW zich engageert in dit overleg met de stad Oostende lijkt ons vanzelfsprekend gezien hun expertise en opdracht, beschreven in het besluit van de Vlaamse Regering betreffende het algemeen welzijnswerk van 2013.

Onderafdeling 5, artikel 20, paragraaf 4 stelt: "Met het oog op de algemene toegankelijkheid van de hulp- en dienstverlening en de gerichtheid naar specifieke doelgroepen, maakt het centrum voor algemeen welzijnswerk samenwerkingsafspraken met relevante actoren binnen en buiten zijn werkgebied." En verder: "In het kader van de ontwikkeling van het lokaal sociaal beleid verleent het centrum voor algemeen welzijnswerk zijn medewerking aan het overleg en de samenwerking met de lokale besturen binnen zijn werkgebied."

Het is dus alleszins niet zo dat het CAW, in tegenstelling tot wat in de reportage wordt geïnsinueerd, op zoek is naar een locatie voor een dergelijk infopunt. Het is ook geen correcte voorstelling dat het CAW transmigranten aanraadt om asiel aan te vragen. Het CAW heeft de opdracht correcte informatie te geven over de mogelijke opties, waaronder vrijwillige terugkeer of een asielaanvraag. De polarisatie in de reportage waarbij veiligheid tegenover hulpverlening wordt geplaatst en dus tegengestelde belangen zijn, wordt vanuit de ervaring tegengesproken. Hulpverlening speelt in dezen een belangrijke rol in het verzekeren van veiligheid, voorkomt vaak dat problemen ontstaan en is complementair aan de opdracht van de politiediensten.

Het is dus niet zo dat het CAW Noord-West-Vlaanderen 'de vlucht vooruit neemt' zoals u insinueert. Integendeel, het CAW neemt zijn taak als hulpverleningsorganisatie op in een zeer moeilijke kwestie en werkt zoveel mogelijk samen met alle andere actoren.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, uw antwoord is vandaag iets anders dan dat van twee jaar geleden, toen u zei dat het CAW contact moet opnemen met alle actoren.

Ik kan goed begrijpen dat ze contact hebben opgenomen met het stadsbestuur van Oostende, gezien de samenstelling van dat stadsbestuur. Maar misschien moet u eens overleg plegen met de gouverneur van West-Vlaanderen en zijn mening vragen over het idee van een gedoogzone aan onze kust.

En u zegt wel dat het bij een infopunt blijft en dat het niet meer zal zijn, maar dat is natuurlijk een lachertje. En u maakt mij ook niet wijs dat ze al verschillende mensen hebben kunnen overtuigen om asiel aan te vragen. Deze mensen zijn enkel geïnteresseerd in een oversteek naar Engeland.

U zegt – misschien inderdaad terecht – dat het CAW zijn taak als hulpverleningsorganisatie moet uitoefenen. Maar u weet net zo goed als ik dat het verder gaat dan dat, als er eventueel zo'n gedoogzone of infopunt zou komen. Ik vraag u dus nogmaals formeel om inderdaad contact op te nemen met het CAW.

U zegt dat de reportage niet correct was. Nogmaals: in 2010 en 2011 hebben we dezelfde problematiek gekend aan de kust, in Oostende, en in 2016 in Zeebrugge. We zijn nu 2018 en we zullen opnieuw worden geconfronteerd met een toestroom van illegalen aan onze kust. Het is nu trouwens al zo. En wanneer men een infopunt en eventueel zelfs, als we nog verder gaan, een gedoogzone organiseren, dan wordt dat alleen maar een aantrekkingspool voor illegalen. Minister, kunt u dat formeel afwijzen?

Ik wil er u verder op wijzen dat in het voorjaar 2016 zelfs de minister-president met klem het idee van het CAW om het initiatief van een infopunt te organiseren, heeft veroordeeld. U hebt dat niet gedaan. U hebt gewoon vermeld dat er contact moest worden gezocht met alle actoren op het veld. Ik stel vast dat dat vandaag opnieuw niet is gebeurd, enkel met het stadsbestuur van Oostende. Ik heb gevraagd: waarom?

En ik blijf erbij dat een gedoogzone aan onze Vlaamse kust geen goed idee is. Waarvoor wij wél pleiten – maar dat moet natuurlijk op een ander niveau, hier aan de overkant, gebeuren – is het installeren van een gesloten asielcentrum voor illegalen, waar zij in afwachting van hun effectieve uitwijzing kunnen worden opgesloten.

Ik garandeer u dat er nu al problemen zijn in Zeebrugge met illegalen die daar rondlopen. Dat heeft zijn effect op de bevolking, op de samenleving aan onze kust. En dat zal alleen maar verergeren wanneer er een infopunt en een gedoogzone komt.

Ik sta hier niet alleen in. Ik heb verwezen naar de gouverneur van West-Vlaanderen, maar ik verwijs ook graag naar standpunten van meerderheidspartijen in het Vlaams Parlement.

De voorzitter: De heer Anseeuw heeft het woord.

Björn Anseeuw (N-VA): Voorzitter, in 2016 heb ik een actuele vraag gesteld over het onthaal- en infopunt in Zeebrugge.

Het gaat dus om migranten zonder geldige verblijfstitel die daar ook niet naar op zoek zijn, maar de oversteek willen maken naar het Verenigd Koninkrijk. Ze kiezen ervoor onze mogelijke bescherming niet te vragen. Een infopunt organiseren voor mensen die die info niet willen is op zijn minst vreemd te noemen. Wat hen wel interesseert, is het onthaal onderweg.

Ik weet heel erg goed dat het vaak over heel schrijnende verhalen gaat. Het gaat vaak over jongens die in opdracht van familie in het thuisland de halve wereld moeten oversteken richting een of ander beloofde land, in dit geval het Verenigd Koninkrijk. Toch dreigt zo'n info- en onthaalpunt vooral voor perverse effecten te zorgen. Daar wil ik voor waarschuwen, vooral omdat we dat vandaag al zien en in het verleden ook al geleerd hebben.

Als we het erover eens zijn dat het vaak over schrijnende verhalen gaat en we geven tegelijk trafficanten het signaal dat we hen faciliteren met info- en onthaalpunten onderweg, zal het fenomeen – en dus ook de ellende – alleen maar toenemen. Bij het CAW van Oostende komen er dagelijks 70 à 80 migranten zonder geldige verblijfstitel. Vorig jaar waren dat er nog maar 15.

U zegt met stellige zekerheid dat het CAW helemaal niet meewerkt of op zoek is naar een plek voor een info- en onthaalpunt voor deze groep mensen. Ik haal dan toch Tine Wyns aan van het CAW Noord-West-Vlaanderen met een uitspraak van eind vorige week. "In Oostende zijn we heel sterk aan het evolueren naar een onthaal- en infopunt waar de vluchtelingen ook medische hulp en juridische info krijgen." Dat staat toch wel in contrast met uw initiële antwoord?

Komt daarbij dat de realiteit is wat ze is. 70 à 80 mensen per dag vinden al hun weg naar dat info- en onthaalpunt, elke dag opnieuw, in Oostende, tegenover 15 vorig jaar. Het verleden, ik verwijs naar de periode 2010-2011, leert ons dat die groeiende groep migranten – zonder geldige verblijfstitel en die geen asiel aanvragen in Oostende – voor een ernstig veiligheidsprobleem zorgen, lokaal, in Oostende. Een infopunt dat de aantrekkingskracht op deze groep vergroot, en de feiten bewijzen dat dat het geval is, is ook daarom niet wenselijk. Dit staat haaks op het veiligheidsbeleid dat door de federale en lokale overheden wordt gevoerd. Afstemming is hier heel erg broodnodig als het CAW op het veld treedt met een bepaalde actie.

Diezelfde periode, 2010-2011, leert ons bovendien, en dat zou u toch zorgen moeten baren, dat de reguliere werking van het CAW hierdoor in het gedrang komt. Dat was zo toen en dat is nu opnieuw het geval. Het CAW heeft dat toen heel duidelijk aangegeven en het zegt nu opnieuw dat de reguliere werking in het gedrang komt.

Om die twee redenen vind ik het info- en onthaalpunt – waar wel degelijk sprake van is, dixit het CAW Noord-West-Vlaanderen eind vorige week nog – een slecht idee, een zeer slechte zaak.

Minister, hoe valt zo'n info- en onthaalpunt van transmigranten te rijmen met het verzekeren van de reguliere werking van het CAW?

Hoe valt dat te rijmen met het kordate veiligheidsbeleid dat het federale niveau voert? Het ene staat haaks op het andere. Het lijkt me door de groeiende ellende en voor de veiligheid geen goede zaak. Er is blijkbaar echt wel sprake van een info- en onthaalpunt, vandaag al.

Minister Jo Vandeurzen: Collega's, ik zal het nog eens herhalen, het CAW, en dat is de informatie waarover ik nu beschik, gaat geen infopunt openen en is niet op zoek naar een locatie daarvoor. Maar uiteraard, en dat heb ik trouwens op aandringen van het parlement de vorige keer dat het onderwerp tot grote debatten heeft geleid, toegezegd, heb ik aan dat CAW gesuggereerd om deel te nemen aan het overleg zoals dat uitdrukkelijk in de regelgeving staat, want het is niet aan mij om op individuele hulpvragen aan CAW's commentaar of instructies te geven, er is een regelgevend kader, ze hebben opdrachten en daarin is uitdrukkelijk opgenomen dat ze hun missie moeten uitvoeren in overleg met onder meer de lokale overheden. Dat overleg is uiteraard iets waar ik toen zeer stellig op aangedrongen heb, precies omdat ik het er uiteraard mee eens ben dat ze zoiets niet kunnen doen, dat ze zo niet kunnen opereren binnen de globale strategie die we rond deze thema's hanteren. Ik ga ervan uit dat het CAW aan dat overleg deelneemt.

Ik wil u niet schofferen, maar ik wil toch even reageren vanuit het perspectief van de hulpverleners. U hebt het terecht aangegeven. Het zal u maar overkomen dat u in de ogen kijkt van een zeer kwetsbare mens. Nu hier in het parlement daar grote uitspraken over doen, is niet moeilijk. Het is wel moeilijk, het is een verscheurende kwestie voor sommige mensen, op het terrein. Dat is niet evident.

Nog eens, men verzekert mij, zij gaan geen infopunt openen en zijn niet op zoek naar een locatie. Er is wel overleg met de stad Oostende om te bekijken hoe men een aantal zaken aanpakt. Ik ga ervan uit dat het CAW zich conform zijn opdracht daarin inschrijft.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Ik wil ook niet schofferen, maar we hebben natuurlijk wel gezien hoe kwetsbaar sommige van die illegalen zijn op de parking van Groot-Bijgaarden onlangs. Ik ga niet beweren dat ze allemaal zo zijn, er zijn natuurlijk schrijnende gevallen.

Alleen al het feit dat die mensen hier in Brussel toekomen, is raar. Ik heb de tweets gezien van de staatssecretaris. Ze zitten op 200 meter van een gebouw waar ze asiel kunnen aanvragen, maar dat doen ze niet. En dan zijn er partijen die durven zeggen dat ze daar in het Engels worden aangesproken, en dat ze dat niet verstaan. Maar ze maken dan wel de tocht naar West-Vlaanderen, naar de kust, met als enige bedoeling de oversteek naar Engeland te maken.

Ik zal het nog eens herhalen, en de heer Anseeuw bijtreden, het CAW heeft wel degelijk uitspraken gedaan over de ondersteuning van dat infopunt. Ze zijn inderdaad niet zelf op zoek naar een locatie in Oostende, maar ze zijn wel bereid om het infopunt op alle mogelijke manieren te ondersteunen. Het is onder meer uw taak om hen daarop te wijzen en ik hoop dat u dat in de toekomst zult doen.

Mocht het zich ontplooiën tot een gedoogzone, dan kom ik zeker hier terug. Wij aan de kust hebben er genoeg van, minister. Een gedoogzone is een aantrekkingspool voor illegalen, en nog meer illegalen, en zal leiden tot een tentenkamp zoals we gezien hebben in Calais.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Elke Van den Brandt aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over wijkgezondheidscentra als actor in de eerstelijnszorg na de opheffing van het moratorium – 953 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Bart Van Malderen

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): De federale overheid heeft beslist om het moratorium op wijkgezondheidscentra op te heffen. Dat is een goede zaak, want in een gezondheidslandschap heeft deze vorm van multidisciplinaire samenwerking zeker een meerwaarde. Wijkgezondheidscentra zijn voor veel mensen in armoede een garantie op betaalbare en goede gezondheidszorg en hebben een sterke preventieve werking. De aanleiding voor de opheffing is een audit die de meerwaarde van de wijkgezondheidscentra aantoonde. Uit de studie zijn er een aantal belangrijke lessen te trekken, ook voor de Vlaamse Regering.

Een eerste is het algemene principe: wijkgezondheidscentra zijn een van de bouwstenen van een divers zorglandschap. De vraag voor de Vlaamse Regering is hoe ze de eerstelijnszorg organiseert en hoe ze wijkgezondheidscentra en andere multidisciplinaire samenwerkingen daarin een plaats geeft. Daarbij is de link met de vorming van de eerstelijnszones evident, maar het is nog niet duidelijk op welke manier die ingevuld zal worden.

Dit sluit aan bij een van de meer specifieke opmerkingen uit de audit, namelijk dat de omschrijving van werkingsgebieden een aandachtspunt is. Bij de opstart van de eerstelijnszones is er de kans om tegelijkertijd een stimulans te geven aan de wijkgezondheidscentra en in logische gebiedsafbakeringen te voorzien.

Verder komt uit de audit de rol van eerstelijnspsychologen in wijkgezondheidscentra naar voren. Op zich hoeft dat niet te verbazen. Ook hier kan de Vlaamse overheid een stimulerende rol spelen, door bijvoorbeeld extra eerstelijnspsychologen te financieren. Een goed begin zou zijn in alle wijkgezondheidscentra, maar

het hoeft zich daartoe uiteraard niet te beperken. Het kan ook in andere multidisciplinaire samenwerkingen aangeboden worden.

Uit de audit kwam ook naar voren dat de financiering en ondersteuning vanuit de verschillende overheden niet altijd aangepast zijn aan de wijkgezondheidscentra. Een screening van toepasbaarheid van verschillende projecten en maatregelen is wenselijk. Een concreet voorbeeld hiervan is de BOV-coach (Bewegen op Verwijzing). Deze wordt per prestatie betaald, wat de invoering in een wijkgezondheidscentrum bemoeilijkt. Het is nochtans een heel goede maatregel.

In het verleden steunde de Vlaamse Regering al een aantal werkingen, bijvoorbeeld door de toekenning van VIPA-middelen (Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden). Dit maakte het de voorbije jaren voor heel wat centra mogelijk om te investeren in degelijke infrastructuur.

Minister, welke rol ziet de Vlaamse Regering voor wijkgezondheidscentra in het eerstelijnslandschap? Bent u voorstander van een bredere implementatie? Op welke manier zult u de wijkgezondheidscentra en andere multidisciplinaire centra ondersteunen? Zullen de VIPA-middelen behouden blijven voor nieuwe centra? Zullen ze behouden blijven onder de vorm zoals we die nu kennen of in een aangepaste vorm? Overweegt u een screening van de verschillende projecten en maatregelen op de toepasbaarheid voor de wijkgezondheidscentra? Op welke manier worden de wijkgezondheidscentra ingebed in de vorming van de eerstelijnszones? Overweegt u om de projecten met betrekking tot eerstelijnspsychologen te veralgemenen naar wijkgezondheidscentra en andere multidisciplinaire samenwerkingen?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: De ondersteuning van geïntegreerde zorg door multidisciplinaire samenwerkingsverbanden, zoals beschreven in de beleidsvisietekst 'Een geïntegreerde zorgverlening in de eerste lijn' en goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 8 december 2017, is een van de basisprincipes voor de toekomstige eerstelijnszorg in Vlaanderen. Multidisciplinaire samenwerkingsverbanden, al dan niet onder een dak, zullen via verschillende initiatieven worden aangemoedigd. Deze ondersteuningsinitiatieven onderstrepen het belang dat wordt gehecht aan de brede implementatie van deze multidisciplinaire samenwerkingsvormen. De specifieke financiering van forfaitaire gezondheidszorg, zoals wijkgezondheidscentra, is echter een federale bevoegdheid en valt dus buiten het beleidsdomein van de Vlaamse overheid.

In de reorganisatie van de eerstelijnszorg zal er specifieke aandacht gaan naar de ondersteuning van multidisciplinaire samenwerkingsvormen. De huidige VIPA-middelen alsook de middelen van het Impulsfonds of financiële ondersteuning van huisartsen zullen herbekeken worden in het kader van deze ondersteuning voor multidisciplinaire samenwerkingsvormen. Er zal een evaluatiesysteem geïmplementeerd worden om de impact van de ondersteuning van multidisciplinaire samenwerkingsvormen te evalueren en, indien nodig, bij te sturen. Op dit moment worden de verschillende pistes in verband met de herbesteding en optimalisatie van deze middelen onderzocht. Er moet daarover uiteraard overleg zijn met de betrokken vertegenwoordigers. Dit zal dan ook afgetoetst worden bij verschillende partners in het ruime werkveld.

Het afbakenen van prioritaire vestigingszones voor huisartsen, en dus ook multidisciplinaire of monodisciplinaire samenwerkingsvormen, zullen verder worden verfijnd en aangepast aan nog te ontwikkelen sociodemografische criteria. Op deze manier zal de vestiging van die samenwerkingsverbanden of praktijken gestuurd worden naar locaties waar de noodzaak voor deze initiatieven het hoogst is. De eerstelijnszones kunnen mogelijks een belangrijke rol spelen in het afbakenen van

deze prioritaire zones. Dit participatief proces door de eerstelijnszones wordt nog onderzocht en afgetoetst bij de verschillende partners.

De bestaande projecten eerstelijnspsychologische functie, waaronder het Oost-Vlaamse project dat in het wijkgezondheidscentrum Daenshuis Aalst gerealiseerd is, lopen nog tot en met 28 februari 2019. Ondertussen volgen we de ontwikkelingen binnen de federale overheid met betrekking tot de erkenning en financiering van klinisch psychologen nauwgezet op en onderhandelen we met de federale overheid over de voorwaarden voor de terugbetaling van een eerstelijnspsychologische functie.

Het uiteindelijke doel is een structurele inbedding van deze functie in de eerste lijn. De huidige projecten tonen aan dat deze inbedding in verschillende settings zinvol kan zijn, waaronder wijkgezondheidscentra of andere multidisciplinaire praktijken maar ook in een sociaal huis of een CAW.

Op dit ogenblik kan ik hierover dan ook nog geen verdere uitspraken doen. Ik heb al bij herhaling gezegd dat als we weten rond welke modaliteiten de terugbetaling er komt, we kunnen bekijken hoe we onze positionering van de eerstelijnspsycholoog kunnen stabiliseren. Het is de bedoeling om na te gaan hoe we dat in heel Vlaanderen op zoneniveau verder kunnen implementeren.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Minister, bedankt voor uw antwoorden. U gaat goed in op de evolutie van de eerstelijnspsychologen. Ik vraag me ook af of u met evenveel overtuiging denkt dat de uitbreiding van het aantal wijkgezondheidscentra nodig is. Of laat u dat afhangen van specifieke omgevingsfactoren in de betrokken wijken?

U zei dat u de VIPA-middelen (Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden) en de impulsen zou bekijken. Wat betekent dat bekijken? Daarna zei u dat u een herbesteding, een optimalisatie zou bekijken. Dat zijn woorden die heel veel kunnen inhouden. Ik heb een voorbeeld gegeven over de VIPA-middelen, maar dat voorbeeld kan wel een verschil maken voor een aantal centra om aan de slag te gaan. Hoe moeten we dat begrijpen? Gaat u het bekijken, herbestendigen of optimaliseren?

De voorzitter: De heer Persyn heeft het woord.

Peter Persyn (N-VA): Mevrouw Van den Brandt, waar ik u niet in volg, is dat u zegt dat de audit de meerwaarde van de wijkgezondheidscentra duidelijk zou hebben aangetoond. Het is een audit, en die is gevraagd omdat er twijfels waren over mogelijke malversaties bij de boekhouding, bij de huishouding van de wijkgezondheidscentra. Er zijn een aantal positieve en minder positieve punten uit gekomen. Mijn fractie heeft altijd het midden gehouden. Ik heb hier bij herhaling gepleit voor een goede doorlichting van het model van de wijkgezondheidscentra in contrast met de reguliere huisartsenpraktijken. Anders zijn we appels met peren aan het vergelijken. Dat is nu al het geval. Een audit is niet hetzelfde als een totale afweging van voor- en nadelen van dit model.

Opnieuw, wij laten dat in het midden. Wij denken dat wijkgezondheidscentra in bepaalde settings een meerwaarde kunnen bieden, maar er zijn toch grote scheeftrekkingen inzake financiering. Daarom hoor ik de minister graag zeggen dat de VIPA-financiering en de aanzienlijke middelen van de impulsfondsen, de vroegere Impulseo's, tegen het licht worden gehouden en dat we hopelijk naar een soort van generieke ondersteuning kunnen gaan van de verschillende vormen van eerstelijnspraktijk, of dat nu wijkgezondheidscentra zijn met forfaitaire

financiering, dan wel individuele of groepspraktijken die ook vaak heel multidisciplinair zijn georganiseerd.

Minister, ik kijk uit naar de oefeningen die worden gemaakt. Er zijn nog tal van zaken te zeggen over de audit, maar ik beperk me tot die laatste opmerking.

Bart Van Malderen (sp.a): Collega Persyn, ik was niet van plan tussen te komen, maar uw redenering noopt mij om twee dingen te zeggen. Hoewel ik het er in se niet mee eens ben, stel dat ik toch meega in de redenering dat de audit er in de eerste plaats was om een aantal veronderstellingen – twijfels zoals u het verwoordde, vooroordelen zoals ik het zou verwoorden – na te kijken. Als je kijkt naar wat er uit die audit is gekomen, dan is het voor mij zonneklaar dat die veronderstellingen, twijfels, vooroordelen niet worden gestaafd door de vaststellingen van de audit, dat de mechaniek om gedurende zo'n lange periode een moratorium op te zetten, eigenlijk helemaal niet in verhouding staat met wat werd vooropgesteld in het onderzoek. Er is hier met andere woorden een manoeuvre gebeurd dat ertoe leidde dat er vooral veel tijd is verloren.

Als je een rechtvaardiging zoekt voor het bestaan van wijkgezondheidscentra en hun meerwaarde, dan nodig ik alle collega's uit om de statistieken te bekijken die het Nationaal Instituut voor de Statistiek bijhoudt in de opdracht die ze uitvoeren in het kader van de Europese databanken die armoede monitoren, en eens te kijken hoeveel mensen medische vragen uitstellen in functie van hun inkomen of het gebrek daaraan. Dan zult u merken dat er echt wel een groep is die absoluut baat heeft bij een forfaitair systeem. Dat zijn mensen die vandaag helemaal niet de weg vinden naar andere aanbieders. Het is integendeel de samenleving die centen misloopt, doordat mensen veel te laat naar de arts gaan.

Mijnheer Persyn, ik weet dat ik u daarvan inhoudelijk niet hoeft te overtuigen, want ik weet dat u het ermee eens bent. Het middel dat vandaag bestaat, lijkt me een zeer waardevol middel te zijn. Dit wil ik toch even in het debat inbrengen, samen met een oproep aan de minister om de tijd die verloren is, zo veel mogelijk proberen in te halen.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Minister, ik had u een extra vraag gesteld. De tussenkomst van collega Persyn benadrukt de essentie van mijn vraag of VIPA-middelen en impulsmiddelen worden herbekeken. Mijnheer Persyn, ik hoor u al bevestigen dat daar generieke middelen voor moeten zijn, dat dat naar alle eerstelijnspraktijken moet gaan, groepspraktijken, multidisciplinair of niet. Dat maakt me oprecht bezorgd. De VIPA-middelen, dat gaat niet over gigantische bedragen. Als je dat verspreidt over alle eerstelijnspraktijken, verwater je die middelen zodanig dat hun impact vermindert. Ik hoop dat dat niet de richting is die u uitgaat.

Minister, die audit kan hier in twijfel worden getrokken, maar ik lees erin dat er een armoedepreventieve werking is, dat er meer kosten zijn omdat er meer patiënten zijn. Misschien is het ook vanzelfsprekend dat de armoede wordt bestreden. We hebben in alle domeinen altijd de mond vol van de keuze van de patiënt, van de vrije keuze en het vrij recht. Dit is een model waar steeds meer mensen voor kiezen. Laat ons dat dan ook uitbouwen, zodat we die keuze kunnen aanbieden aan mensen zodat ze ermee aan de slag kunnen gaan, in plaats van het als een bedreiging te zien. Ze zijn geen bedreiging, ze zijn een aanvulling op een divers landschap en ze blijven zeker hun plek behouden.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Op de korte termijn blijft de zaak zoals ze nu is. Je hebt de VIPA-reglementering. De initiatieven die op het VIPA een beroep mogen

doen, kunnen daar een beroep op doen. Je hebt ook het Impulseo-programma, dat nu het Impulsfonds heet. Dat blijft werken. We hebben trouwens dat laatste nog versterkt, gezien het succes daarvan. Wat we hebben gezien in de kleine studie die is gebeurd in voorbereiding van de eerstelijnsconferentie, is dat het idee van een stuk van de finaliteit van Impulseo, namelijk dat dat zou helpen om de huisartsenpraktijken naar bepaalde regio's te brengen, vanuit het oogpunt van de huisarts 'nice to have' is, maar eigenlijk niet het meest decisieve is voor die huisarts om die keuze te maken. Wat we dan hebben gezegd, is dat we met de vertegenwoordigers van de artsen en met degenen die aan de eerstelijnsconferentie meewerken, willen bekijken hoe dat instrument in de toekomst wat kan evolueren, uiteraard met respect voor datgene wat daar nu al mee gebeurt, want daar zit ook secretariaatsondersteuning in enzovoort. Wat we natuurlijk tegelijkertijd mee in ogenschouw nemen, is hoe het VIPA-instrument voor de ondersteuning van eerstelijnsactoren in de toekomst moet evolueren. Dat zijn twee instrumenten die investeringsimpulsen geven voor infrastructuur. Er zal dus op een bepaald moment moeten worden bekeken hoe die met elkaar overeenkomen.

Ik geef u één voorbeeld. Er zijn alvast al andere beroepsgroepen naast de huisartsen die ook graag een investeringsimpuls zouden krijgen als ze hun praktijk willen vestigen in een gebied dat in de eerstelijnszone wordt beschouwd als een gebied met onvoldoende gezondheidsverstrekkers. Dat zijn zaken die we toch zullen moeten meenemen in onze evaluatie. Dat is echter een evaluatie die we dan met de actoren zullen doen. Op termijn moet je die intellectuele eerlijkheid hebben, los van alle debatten over die wijkgezondheidscentra, die vaak toch wel een bepaalde ideologische connotatie hebben. Aan de ene kant heb je nu de Vlaamse investeringsmiddelen in het Impulsfonds, aan de andere kant de investeringsmiddelen in het VIPA. Op een bepaald moment zal dan toch moeten worden bekeken hoe die instrumenten op elkaar worden afgestemd. Mij lijkt het dat dan de vraag is of dat onder meer – want zoals gezegd, Impulseo gaat over meer – helpt om te oriënteren naar bepaalde gebieden. Dat zullen we dan moeten bekijken. Dan gaat het me niet zozeer alleen over dat type gezondheidszorg, maar over de vraag of dat instrument helpt om de toegankelijkheid van de gezondheidszorg in die gebieden te verbeteren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.